

**SNPS. SMARTEN UP
YOUR FUTURE.**

Jaarverslag 2020
Shell Nederland Pensioenfonds Stichting

**20
20**

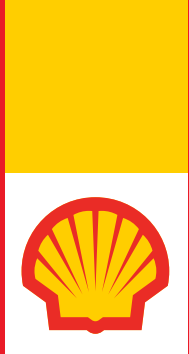

SNPS. SMARTEN UP YOUR FUTURE.

**2020
SNPS.**

**SMARTEN UP
YOUR FUTURE.**

Missie, visie, doel en strategie

De missie van SNPS is onze deelnemers mogelijkheden bieden voor het realiseren van persoonlijke pensioendoelen.

Het is de visie van SNPS om in het belang van onze deelnemers de pensioenregelingen op innovatieve, transparante en competitieve wijze uit te voeren. Daarbij willen we onze deelnemers in staat stellen om geïnformeerde beslissingen te nemen over hun inkomen voor later.

SNPS (Shell Nederland Pensioenfonds Stichting) draagt zorg voor de uitvoering van 2 beschikbare premieregelingen van Shell voor medewerkers met Nederland als 'base country'. De Bruto pensioenregeling is voor medewerkers die vanaf 1 juli 2013 nieuw in dienst komen. Daarnaast kunt u pensioen opbouwen in de Netto pensioenregeling van SNPS als uw salaris boven het wettelijk fiscale maximum is.

Doel van het beleid

Het pensioenfonds heeft als doel het uitvoeren van de SNPS-pensioenregelingen, en in verband daarmee het (laten) verstrekken van pensioenen. Voor de maandelijkse opbouw van pensioenkapitaal stelt de werkgever een premie beschikbaar. De inhoud van de pensioenregelingen wordt bepaald in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen werkgever en werknemers en is vervolgens door het pensioenfonds vastgelegd in de pensioenreglementen.

Inhoud

Bestuursverslag en jaarrekening 2020 - Shell Nederland Pensioenfonds Stichting

09

Voorwoord

Een open gesprek tussen bestuurslid Bjorn de Mönnink en bestuursvoorzitter Martin ten Brink.

17

Het jaar in cijfers

Van de 305 miljoen euro belegd vermogen tot het aantal deelnemers dat met pensioen is gegaan (60).

19

In vogelvlucht: ontwikkelingen 2020

Kenan Yildirim, uitvoerend bestuurslid van SNPS, geeft een overzicht van een aantal belangrijke ontwikkelingen in 2020. Een buitengewoon jaar.

23

Beleggingen

Wat heeft de pandemie gedaan met het fonds en de pensioenen van de deelnemers? Hoe is de crisis aangepakt? Met welke gevolgen? Lees meer over de aanpak en de resultaten in het interview met Arnold Gast, Risk & Investment Manager bij SNPS.

41

Nieuwe wet- en regelgeving op Europees en nationaal niveau

Vanaf 10 maart geldt nieuwe Europese wet- en regelgeving voor informatieverstopping over duurzaamheid van beleggingen. Daarnaast worden door het Pensioenakkoord een aantal onderdelen van de pensioenwetgeving aangepast.

45

Coronacrisis-aanpak

Zelden heeft de wereld zo op z'n kop gestaan als in de eerste maanden van de coronapandemie. Slecht nieuws voor beleggers. Wat heeft het SNPS bestuur gedaan om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden.

59

Risicomanagement

Wat zijn de risico's van een pensioenregeling? Lees meer over het risicomanagement van SNPS.

73

Achter de schermen

Wie zijn de mensen achter SNPS? En wat doen ze precies. Twee medewerkers aan het woord.

81

Kerncijfers 2020

97

Verantwoording en toezicht

Verantwoording en toezicht
Het bestuursmodel van SNPS alsmede het oordeel van het Verantwoordingsorgaan.

111

Jaarrekening 2020

177

Controle- en actuariële verklaring van de onafhankelijke accountant en actuaris

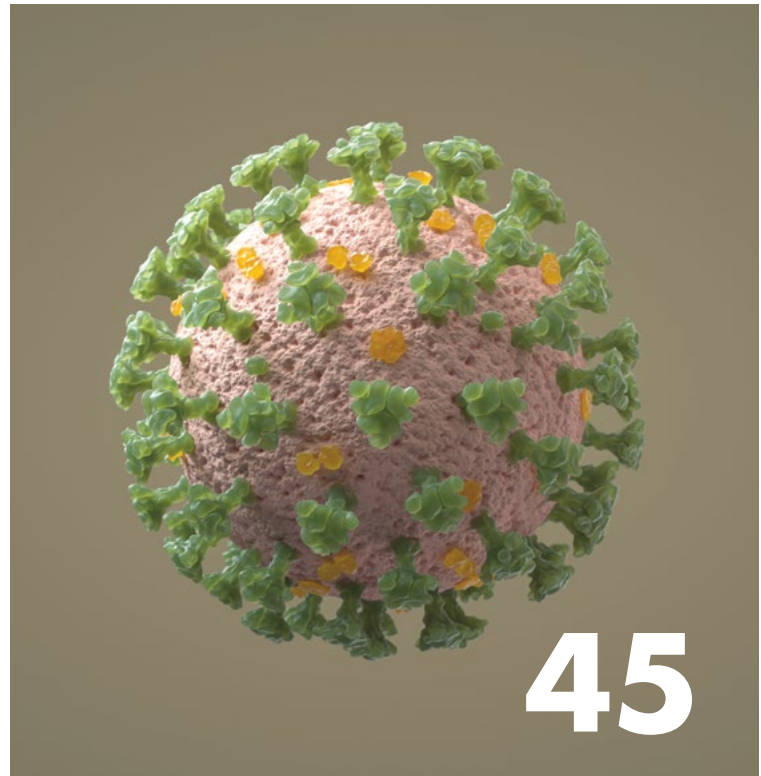
09

97

81

45

73

**SMARTEN
UP YOUR
FUTURE.**

Voorwoord

Dat 2020 een bijzonder jaar was, staat vast. Hoe kijken voorzitter Martin ten Brink en bestuurslid Bjorn de Mönnink erop terug? Een eerlijk gesprek over de coronapandemie, het Pensioenakkoord en de toekomst.

Bjorn: “Net als jij ben ik middenin de coronacrisis in het bestuur getreden. Hoe heb jij dat ervaren?”

Martin: “Ik kende gelukkig al een aantal bestuursleden en SPN-collega’s vanuit mijn vorige baan en ben dus niet helemaal in het diepe gegooid. Dat neemt niet weg dat ik het jammer vind dat we niet bij elkaar kunnen komen. Er zijn veel wisselingen geweest binnen het bestuur; dan is fysiek afspreken wenselijk.”

Bjorn: “Ik kende de meeste mensen ook al, waardoor de relatie gemakkelijk virtueel kon worden uitgebouwd. Bovendien zat ik hiervoor in het verantwoordingsorgaan (VO); dan heb je al wat meer kennis. Toch lijkt het me fijn om straks weer face to face te kunnen vergaderen. Hoe kijk jij terug op het afgelopen jaar?”

Martin: “Het was een zeer bewogen jaar, waarin de wereldeconomie een enorme dreun heeft gekregen. De impact verschilt overigens wel per sector: de luchtvaart, horeca en het toerisme zijn keihard geraakt, terwijl techbedrijven het bijvoorbeeld juist goed doen. Daarnaast zijn er grote onderlinge verschillen per land.”

Bjorn: “Dit is de eerste grote collectieve crisis die ik in mijn leven meemaak en voor velen een diepe persoonlijke impact heeft. Soms met zeer uitgesproken negatieve uitkomsten, direct en indirect (bijvoorbeeld als gevolg van de reorganisatie binnen Shell). Het bijzondere vind ik dat de financiële

markten zich zo snel hersteld hebben. Als je op 1 januari 2020 op een onbewoond eiland was gaan zitten en op 31 december was teruggekomen, zou je bijna niet geweten hebben dat er in de tussentijd zich een diepe economische crisis voltrok.”

Martin: “Door dat snelle herstel zijn onze beleggingen stabiel gebleven. Het scheelt ook dat we gespreid beleggen; daardoor worden de risico’s gespreid. Als bepaalde aandelen kelderen, doen andere aandelen het wél goed.”

Bjorn: “Hoewel de financiële markten nu zelfs pieken laten zien, vraag ik me wel af wanneer en hoe er een correctie gaat komen. Overheden hebben flink wat geld in de economie gepompt, waardoor er grote begrotingstekorten zijn. Dat moet op enig moment gevolgen hebben.”

Martin: “Die zullen er ongetwijfeld zijn. Eén die nu al de aandacht vraagt van financiële markten is een oplopende inflatiedruk. Gelukkig zorgt de coronacrisis naast economische onzekerheid en het ongekend persoonlijke leed waar ook onze deelnemers mee te maken hebben ook voor enkele lichtpuntjes. Zo is er meer aandacht voor de medemens.”

Bjorn: “Klopt. Ik merk dat ook bij mezelf. Door deze crisis heb ik een veel diepere band met de mensen met wie ik werk. Met het virtueel vergaderen, krijg je letterlijk een kijkje in elkaars privéleven. Je beseft veel meer dat je met mensen te maken hebt die allemaal hun eigen ‘struggles’ meemaken en hebben.”

**“ Ik heb veel vertrouwen
in ons nieuwe
communicatiebeleid ”**

**“ Door deze crisis heb ik een
veel diepere band met de
mensen met wie ik werk ”**

Martin: “Dat het op afstand werken zo soepel verloopt, vind ik ook een positieve ontwikkeling. Door de uitstekende digitale infrastructuur in Nederland zijn er nauwelijks problemen en wordt het door de meeste mensen erg gewaardeerd.”

Bjorn: “Ik denk dat we door deze crisis wel beseffen dat vijf dagen op kantoor werken niet de regel hoeft te zijn. Integendeel. Mijn verwachting is dat we in de toekomst veel flexibeler gaan werken. Een goede ontwikkeling als je het mij vraagt: het geeft mensen de kans om werk en privé beter te combineren.”

Martin: “Heb je zelf een betere balans ervaren de afgelopen tijd?”

Bjorn: “Ik heb een drieling van dertien. Die had ik veel minder gezien als ik vijf dagen in de week op kantoor had gezeten en regelmatig had gereisd. Ze zijn vorig jaar gestart op de middelbare school en daar heb ik nu veel van mee kunnen krijgen. Begrijp me niet verkeerd: volledig thuiswerken, vind ik ook niet ideaal. Ik ben ervan overtuigd dat mensen, andere mensen om zich heen nodig hebben, met name in creatieve processen. Hoe zit dat voor jou; jij had je de eerste tijd als gepensioneerde waarschijnlijk wel anders voorgesteld?”

Martin: “Jazeker. Bepaalde plannen heb ik helaas op de lange baan moeten schuiven. Reizen, culturele evenementen bezoeken, genieten van een hapje en drankje buiten de deur... Maar goed, dat zijn natuurlijk luxeproblemen. Die vallen in het niet bij de uitdagingen waar sommigen mee te maken hebben.”

Bjorn: “Iets heel anders – ik merk dat veel mensen zich bezighouden met het Pensioenakkoord en zich afvragen wat dit voor hen gaat betekenen.”

Martin: “Het Pensioenakkoord bestaat uit veel aspecten. Dat maakt het complex. Het belangrijkste is, dat er een beschikbare premieregeling komt, waarbij de hoogte van het pensioen gekoppeld is aan het beleggingsrendement. Pensioen wordt daardoor minder zeker, maar wel betaalbaarder. Daarnaast wordt de premie leeftijdsonafhankelijk, waardoor iedereen dezelfde pensioenopbouw heeft.”

Bjorn: “Ik ben benieuwd wat er uit de gesprekken tussen de sociale partners, Shell en de COR (Centrale Ondernemingsraad) gaat komen. Het is nu aan hen om de hoofdlijnen uit te werken tot een pensioenregeling die aansluit bij de nieuwe wetgeving.”

Martin: “De keuzes die zij maken, zijn voor het bestuur zeer bepalend. Wel is het aan ons om vast te stellen of de nieuwe regeling uitvoerbaar is en de belangen van alle deelnemers evenwichtig worden gewogen.”

Bjorn: “Ik heb er alle vertrouwen in dat men eruit komt. Als er één fonds is dat goed aansluit bij het nieuwe stelsel, dan is het SNPS wel... Een ander belangrijk agendapunt voor dit jaar is het verder verweven van duurzaamheidscriteria in ons beleggingsbeleid.”

Martin: “SNPS is een relatief klein, jong fonds. We hebben in korte tijd

“Gelukkig gaan duurzaamheid en rendement goed samen”

grote stappen gezet op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen (ESG) en daar ben ik trots op. Nu is het zaak om ons beleid verder te verduurzamen.”

Bjorn: “Het is mooi om te zien dat onze deelnemers ook waarde hechten aan duurzaamheid. De respons op het ‘deelnemersonderzoek ESG’ dat we afgelopen jaar hebben gehouden, was enorm. Het is belangrijk dat het bestuur ervoor blijft waken dat de ESG-implementatie in lijn is met wat deelnemers voor ogen hebben. Want naast duurzaamheid vindt men een goed pensioen ook van belang.”

Martin: “Gelukkig gaan rendement en duurzaamheid goed samen. Er zijn

voldoende onderzoeken die laten zien dat ESG-investeringen zorgen voor een beter rendement. Wat dat betreft is maatschappelijk verantwoord beleggen een win-winsituatie.”

Bjorn: “Aan ons de taak om ervoor te zorgen dat alle keuzes die we maken helder zijn voor de deelnemers én dat ze weten waar ze terecht kunnen met vragen.”

Martin: “Ik heb veel vertrouwen in ons nieuwe communicatiebeleid waarin we focussen op transparantie (heldere boodschap), bewustzijn (wat betekent dat voor mij?) en perspectief (aanzetten tot handeling). Bovendien wordt onze manier van communiceren steeds persoonlijker. Dat deelnemers tegenwoordig kunnen beeldbellen als ze vragen hebben over hun pensioen vind ik een heel goede verbreding van de service aan onze deelnemers. Maar ik verwacht bijvoorbeeld ook dat het nieuwe administratiesysteem van onze pensioenuitvoerder dat in de maak is, zal bijdragen aan meer transparantie en beter inzicht.”

Oud-Shell-gediende en levensgenieter

Een man met een rood-geel hart: dat is Martin ten Brink in een notendop. Na een dienstverband van ruim 35 jaar nam hij vorig jaar afscheid van Shell om meer tijd vrij te maken voor zijn familie en vele interesses. Als voorzitter van SNPS is hij nog nauw betrokken bij het fonds en zet hij zich in voor een goed Shell-pensioen.

Bjorn: “We zijn al even op weg, maar heb je ook persoonlijke doelen voor dit jaar?”

Martin: “Gezond leven en blijven. Dat staat voor mij op één. En natuurlijk hoop ik het normale leven weer snel op te kunnen pakken en een stuk van 2020 in te halen. Wat zijn jouw doelen?”

Bjorn: “In balans blijven. De coronatijd is intensief geweest, dat merk ik vooral nu er licht is aan het eind van de tunnel. Ik denk dat we extra goed voor onszelf moeten zorgen én de positieve elementen uit de afgelopen periode moeten meenemen. Dan wordt het hopelijk voor de meesten een goede herinnering aan een slechte tijd.”

Bestuurder met pit

Bjorn de Mönnink is sinds 2020 niet-uitvoerend bestuurslid van SNPS. Hiervoor zat hij in het verantwoordingsorgaan (VO). Bjorn vindt pensioenmaterie allesbehalve saai en wil zijn kennis de komende tijd verder uitbreiden. Naast zijn rol als bestuurder werkt hij met veel plezier bij Shell als Finance Manager voor Capital Projects.

Het jaar in cijfers

100% +

De dekkingsgraad van de CVP stond aan het einde van 2020 iets boven de 100%. Bij het uitbreken van de crisis hadden we ons daar geen voorstelling van kunnen maken.

**€305
miljoen**

In totaal belegde SNPS een vermogen van 305 miljoen euro.

1-10% +

Op de beleggingsportefeuilles heeft SNPS positieve rendementen behaald, oplopend tot 10 % in de plus.

**€2,6
miljoen**

Hierop kwamen de pensioen- en vermogensbeheerkosten uit in 2020. De kosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn 0,07%.

7.000 +

Meer dan 7.000 (oud)deelnemers en gepensioneerden van Shell Pensioen namen deel aan de enquête over het plan van het bestuur om focus aan te brengen op 4 Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.

3.150

Deelnemers aan de Bruto pensioenregeling.

9

Deelnemers en gepensioneerden geven het in 2020 ingevoerde beeldbellen een 9.

4.053

Deelnemers aan de Netto pensioenregeling.

60

60 deelnemers gingen in 2020 met pensioen.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

In vogelvlucht: ontwikkelingen 2020

Aan het prille begin van de coronacrisis schreef columnist Thomas L. Friedman in de New York Times over een historische omwenteling van de tijd. Hij opperde het begin van een nieuwe jaartelling: voor corona en na corona (B.C en A.C).

In dat verband mag de aantekening in mijn notities over het jaar 2020 dan ook als een stofje in de storm worden beschouwd: 'secretariaat nul printjes'. Toch zie ik het als een positief terzijde in een tijd waarin corona ons leven op de kop zette. In mijn 25-jarige loopbaan heb ik nog nooit zoiets meegemaakt.

Buitengewone tijden

Alleen al de exponentiële snelheid waarmee het virus de wereld veroverde en voor zoveel leed heeft gezorgd, is ongekend. Lockdowns brachten de economie bijna letterlijk tot stilstand. In de paniek die dat veroorzaakte, maakten de financiële markten de grootste vrije val mee na de Tweede Wereldoorlog. Om kort daarna weer te stijgen alsof er niets aan de hand was. De rente, waarvan iedereen dacht, "kan deze nog verder naar beneden?", bleef desondanks dalen.

In weerwil van al die buitengewone ontwikkelingen is SNPS erin geslaagd goed te presteren. Nog voor de eerste lockdown waren we, gecontroleerd, in crisismodus. En toeval of niet, acht maanden eerder hadden we een periodieke crisisoefening gedaan met het bestuur en het team van Shell Pensioenbureau. Dat droogzwemmen heeft ons enorm geholpen. Hierdoor wisten we elkaar ondanks de thuiswerksituatie makkelijk te vinden. Als een dieseltje zijn we door de turbulente markten gereden.

Maar ook zijn we erin geslaagd om koers te houden met de lange termijn prioriteiten van het bestuur. Op elk van de 7 strategische thema's is,

ongeacht de waan van de dag, veel bereikt. Zo is het nodige werk verzet in de wet- en regelgeving rondom het Pensioenakkoord en het toekomstige pensioenstelsel. Zorgvuldig is door Shell Pensioenbureau in kaart gebracht wat het nieuwe stelsel kan behelzen voor de lange en korte termijn. Monnikenwerk, dat ons enerzijds helpt om ruim op tijd klaar te zijn en anderzijds bruikbare informatie oplevert om de belangen van het fonds te behartigen.

Forse vooruitgang is ook geboekt op het terrein van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB, oftewel ESG). Er is nieuw beleid vastgesteld, waarin niet alleen de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (SDG's) zijn omarmd, maar ook is gekozen voor 4 SDG's waarop de nadruk komt te liggen in het beleid: klimaatactie, betaalbare en duurzame energie, gendergelijkheid en duurzame steden en gemeenschappen. Aan deelnemers en gepensioneerden is vervolgens gevraagd om de 4 SDG's naar belangrijkheid te rangschikken. Betaalbare en duurzame energie is daar als favoriet uit de bus gekomen. Deze SDG wordt gezien als het meest aantrekkelijk en passend bij SNPS-deelnemers.

Alles bij elkaar kunnen we nu meer focus aanbrenge in onze gesprekken met bedrijven waarin wordt geïnvesteerd. Actief aandeelhouderschap is een belangrijke pijler in de beleggingsstrategie van SNPS.

Omdat SNPS de technologie in dienst wil stellen van de deelnemers, zijn in 2019 en begin 2020 pilots gedraaid met beeldbellen. De timing was -bij

“Nog voor de eerste lockdown waren wij, gecontroleerd, in crisismodus”

toeval- spot on. Met een officiële introductie toen Nederland voor de eerste keer in lockdown ging. Hierdoor waren veel mensen buitengewoon snel gewend aan het gebruik van videocalls. Zelden hebben we bij de lancering van een nieuwe tool zo'n adoptiecurve gezien met een dergelijk hoge waardering: een 9.

Ondertussen is SNPS in 2020 steeds toegankelijker gaan communiceren, bijvoorbeeld over ESG. Binnen een nieuwe omgeving op Shellpensioen.nl kunnen podcasts, filmpjes en interactieve modules worden geraadpleegd, om snel te worden bijgepraat over het beleid en de actuele ontwikkelingen op het vlak van duurzaamheid. Daarnaast zijn verschillende communicatie-experimenten gedaan met diverse mobiele applicaties, waaronder een proef met sms-notificaties. Met als doel: zo persoonlijk mogelijk en via de meest effectieve kanalen deelnemers kunnen informeren over hun pensioen.

Tenslotte werd in december 2020 SNPS bekroond met de Innovation Award van Investment & PensionsEurope, een internationale prijs. Dit vormde een fraaie erkenning van het goed

doordachte ontwerp van deze regeling. Voor mij staat het allemaal voor dat buitengewone jaar: 2020. Met enige trots en optimisme kan ik daarom naar de toekomst kijken. Als we een dergelijke moeilijke periode zo goed met elkaar doorkomen, is dat reden voor dankbaarheid. Want onder de streep telt maar één ding: het pensioen van de deelnemers. Dat heeft onze volle aandacht. In gewone en buitengewone jaren.

Namens het bestuur

Kenan Yildirim, uitvoerend bestuurslid en tevens General Manager van Shell Pensioenbureau (het bestuursbureau van SNPS), geeft namens het bestuur van SNPS een overzicht van een aantal belangrijke ontwikkelingen in 2020.

A full-page background image showing a sunset over a landscape. A road curves through a field of tall grass and wildflowers. A large truck is visible on the right side of the road. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow and long shadows. The sky is filled with wispy clouds.

BELEGGINGSBELEID

**“We hebben
koers gehouden in een
ongekend uitdagend jaar”**

Terwijl corona de wereldeconomie in een crisis stortte, herstelden de beurzen vlug van een historisch diepe val. 2020 was een jaar van uitersten. Maar wat betekende de pandemie voor SNPS?

Voordat we ingaan op het beursjaar en de beleggingsresultaten, SNPS brengt nu al in de praktijk wat er in het Pensioenakkoord is afgesproken. Hoe zit dat?

“De pensioenregeling die SNPS sinds 2017 uitvoert is één van de twee voorgestelde pensioenregelingen uit het Pensioenakkoord waaruit alle pensioenuitvoerders in Nederland straks een keuze moeten maken. Deelnemers bij SNPS beschikken over een persoonlijke pensioenrekening, waarmee ze beleggen in zogeheten Life Cycle profielen. Hiermee bouwen de deelnemers een pensioenkapitaal op, waaruit ze als ze, met pensioen gaan, een pensioenuitkering onttrekken.”

Wat betekenen die Life Cycle profielen?

“Die maken de deelnemer duidelijk welke beleggingsrisico's eraan zijn verbonden. Wil je bijvoorbeeld kans maken op een hoger pensioen, en ben je bereid daarbij iets meer risico te nemen, dan kan je als deelnemer kiezen voor Life Cycle profiel 'offensief'. In dat geval belegt de deelnemer in zijn beginjaren voor 100 procent in de 'Rendementsportefeuille' (met beleggingen als aandelen). Neem je als deelnemer liever iets minder risico, dan wordt 90 procent in de Rendementsportefeuille beleggingen geïnvesteerd en 10 procent in veiliger obligaties en kies je voor neutraal. Er kan ook gekozen worden voor een meer defensief profiel. Hierbij wordt 70 procent belegd in de Rendementsportefeuille en 30 procent in veiliger obligaties.”

Zo kiest de deelnemer een beleggingsprofiel, dat het best past bij zijn of haar eigen situatie, pensioendoelstelling en risicobereidheid.”

Wat is een Life Cycle?

“Deelnemers hebben de keuze om te beleggen in Life Cycle profiel offensief, defensief en neutraal. Een Life Cycle is een beleggingsmethodiek waarbij de beleggingen voor elke deelnemer worden afgestemd op de levensfase van de deelnemer. Zo belegt een deelnemer die kiest voor Life Cycle profiel neutraal in zijn beginjaren voor 90% in de Rendementsportefeuille. Het beleid van het fonds is erop gericht om rendement toe te voegen in de fase dat de deelnemer nog jong is. Naarmate de deelnemer ouder wordt en de pensioendatum in zicht komt, worden de beleggingsrisico's stap voor stap afgebouwd door meer te beleggen in defensievere obligaties. Het doel van Life Cycle beleggen is om richting de pensioenleeftijd risico's af te bouwen, zodat de hoogte van het pensioen voorspelbaarder wordt en er minder verrassingen zijn voor de deelnemer.”

Hoe bepaal je als deelnemer je beleggingsprofiel?

“Je kiest een profiel passend bij je eigen situatie, pensioendoelstelling en risicovoorkeur. Met een keuzehulp op het persoonlijke pensioenportaal wordt de deelnemer hierin begeleid. Door inzicht te bieden in risico's en de mogelijke opbrengsten van de Life Cycles. En we blijven benadrukken: een deelnemer aan de SNPS-regeling heeft géén zekerheid over de hoogte van de uiteindelijke uitkering op de pensioendatum.”

Als je bent gepensioneerd kun je dan door blijven beleggen?

“Zeker. Met het Collectief Variabel Pensioen (CVP) kiezen deelnemers en gewezen deelnemers (mensen die deel hebben genomen aan de SNPS-regeling, maar er nu geen pensioen meer opbouwen, red.) vanaf 58 jaar ervoor om het opgebouwde pensioenkapitaal deels collectief te beleggen. En richting pensionering geleidelijk om te zetten in een aanspraak op een variabele uitkering. Doorbeleggen na de pensioendatum kan de pensioenuitkering op termijn gedeeltelijk beschermen tegen inflatie. SNPS stelt de beleggingsportefeuille binnen CVP met grote zorgvuldigheid vast, waarbij de doelstelling van CVP en de risico's in balans moeten zijn. Ook binnen CVP, net als bij Life Cycle - beleggen, liggen alle risico's - beleggen, rente en langer leven - bij de deelnemers en gepensioneerden.”

Op 15 maart 2020 kondigde premier Rutte de intelligente lockdown af. Wanneer werd het voor SNPS duidelijk dat de uitbraak van corona bittere ernst was?

“Op vrijdag 28 februari waren de beurzen al heftig in beweging. Even daarna is afgesproken om zeer kort op de bal te spelen en wekelijks – en dat werd al gauw twee keer per week – de ontwikkelingen op de markten te volgen conform ons crisismanagement protocol.”

Hebben jullie grote ingrepen moeten doen?

“Allerminst. Onze Life Cycle profielen zijn een aantal jaren geleden met grote zorg vastgesteld. De Life Cycles zijn zodanig ingericht dat deelnemers ruim vóór de pensioenleeftijd beleggen in meer risicovolle beleggingscategorieën (de Rendementsportefeuille) en richting de pensioengerechtigde leeftijd meer beleggen in risicomijdende beleggingen.

Het idee achter de Life Cycles is dat jonge deelnemers in staat zijn marktschokken op te vangen, doordat deze nog een lange beleggingshorizon voor de boeg hebben; hier zijn de beleggingen dan ook op afgestemd. Oudere deelnemers, die niet in staat zijn grote schokken in toekomstige jaren op te vangen of te compenseren, beleggen daarom terughoudender, via het Life Cycle-systeem.

Daarnaast zijn de beleggingen met veel zorgvuldigheid samengesteld met als doel een goede gespreide portefeuille te hebben.”

Dus?

“In de crisissituatie hebben we vooral de financiële markten nauwlettend gemonitord en in kaart gebracht welke maatregelen we eventueel zouden kunnen nemen, mocht dat noodzakelijk zijn.

“ Wij hebben besloten niet in te grijpen en vooral door te gaan met het beleggen van de premies van onze deelnemers ”

Verrassend genoeg bleef de rente dankzij het doortastende ingrijpen van centrale banken redelijk constant, terwijl de aandelenmarkt de snelste neerwaartse correctie en vervolgens het grootste herstel ooit vertoonde. Het voorkomen van de zogenaamde 'action bias' (neiging tot overhaast ingrijpen), was dus het devies. "

Welke aanpassingen hebben jullie wél gedaan?

"We hebben besloten niet in te grijpen en vooral door te gaan met het beleggen van de premies van onze deelnemers. Dit betekent dat in de maanden maart en april 2020 tegen gunstige waarderingen is ingekocht. Periodiek worden de Life Cycle profielen en de Life Cycle portefeuilles in lijn gebracht met de strategisch beoogde wegingen. Door de marktontwikkelingen hebben we die extra scherp in de gaten gehouden. Terwijl de beurzen heel hard daalden hebben we conform beleid de aandelenweging weer in lijn gebracht met het strategische niveau, met positief resultaat. Verder hebben we betrekkelijk weinig ingegrepen, en vooral koers gehouden. We zijn natuurlijk ook een lange termijnbelegger, met een verre

horizon! De volatiliteit van de financiële markten hoort er nou eenmaal bij, alhoewel het afgelopen jaar wel heel erg extreem was."

Hoe heeft dat uitpakkt voor het resultaat in de 3 Life Cycle profielen?

"Door niet in te grijpen, maar door te gaan met beleggen en te herbalanceren, hebben we de hele rit van de beurzen weer omhoog meegemaakt. Met als gevolg een positief resultaat voor zowel jonge als oudere deelnemers in alle drie de Life Cycle profielen."

Hoe heeft dat uitpakkt voor CVP?

"Door binnen CVP vast te houden aan de door het bestuur vastgestelde strategie, namelijk de belangrijke risico's te mitigeren (zoals het renterisico) en een gebalanceerde portefeuille te voeren, hebben we een mooi resultaat weten te behalen. Het resultaat was aan het einde van het jaar positief, hetgeen resulteert in een kleine verhoging van de pensioenen voor deelnemers van het CVP. Dat is iets waar we erg trots op zijn."

Toch moet deze crisis jullie horizon dichterbij hebben gehaald, zelfs voor een lange termijnbelegger als SNPS.

“Overduidelijk. Het eerste wat je doet, is veiligstellen dat de mensen en de organisatie blijven functioneren. Daarmee zijn we ook in staat geweest om met een veel hogere frequentie de situatie te monitoren en beoordelen. Dat is uitstekend verlopen.”

Waren jullie voorbereid? Lag er een crisisscenario klaar?

“Ja, we waren voorbereid. SNPS heeft een crisisplan klaarliggen voor zowel financiële als niet- financiële crisissituaties. Het uitbreken van de pandemie was voor ons aanleiding om onze protocollen te activeren en verhoogde dijkbewaking toe te passen. Toen de pandemie uitbrak, lag de opstelling dus klaar en wist iedereen wat er gedaan moest worden. Ik ben relatief nieuw bij Shell, maar dit crisisplan zit echt heel grondig voorbereid in elkaar. Ook de omschakeling naar thuiswerken verliep vlotjes. Onze gedisciplineerde manier van werken heeft zich bewezen.”

Wat is het effect van de pandemie op de wereldeconomie?

“Omdat de oude economie harder wordt geraakt dan de nieuwe economie, zal de vernieuwing waarschijnlijk nog sneller gaan. Ons consumptiegedrag, maar ook het gedrag van beurzen en bedrijven, is veranderd doordat we de hele dag op de digitale snelweg zijn, in plaats van de echte snelweg. Plotseling is IT meer dan nodig. Tegelijkertijd wordt er veel minder autogereden of gevlogen en daardoor is de vraag naar energie sterk afgenomen. Ook de behoefte aan

grote kantoorgebouwen lijkt weg. Terwijl de farmacie en de technologie enorm van de crisis profiteren. De verschillen in impact tussen bepaalde sectoren, maar ook regio's, zijn daardoor gigantisch.”

Hoe vertaalt zich dat naar de financiële markten?

“Op de beurs was het effect van de pandemie maar van korte duur. Eerst een heftige negatieve reactie op de plotseling stilvallende economie, maar daarna was het één stijgende lijn naar boven tot het einde van het jaar. Overheden bleken bereid om de schulden te laten oplopen en centrale banken zorgden met hun monetaire steun voor voldoende liquiditeit. En anders dan in de financiële crisis van 2008 werd niet ellenlang gediscussieerd over renteverlagingen, noodfaciliteiten en steunaankopen. Alles stond er in ‘no time’. Hierdoor zijn ook weinig bedrijven failliet gegaan. Mede daardoor hebben de financiële markten snel ingeschat dat dit een tijdelijke schok was met andere gevolgen voor de lange termijn.”

Ondertussen krimpt de economie, maar stijgen de beurzen. Het kan verkeren.

“Al eerder is gebleken dat bewegingen op de kapitaalmarkten niet altijd overeenkomen met de economische realiteit. Dat is voor een deel ook wel te verklaren. Onder de beursgenoteerde ondernemingen mis je een belangrijk deel van de MKB-bedrijven die nu juist heel hard worden geraakt. De economische malaise is er wel degelijk. Wereldwijd is alleen de economie van China gegroeid.”

“Tot nog toe is de rente-ontwikkeling heel beheerst verlopen en de inflatie blijft al jaren laag, maar toch blijft de vraag: voor hoelang nog?”

Heeft de crisis het gedrag op de beurzen veranderd?

“Op een ouderwetse manier beleggen, het zoeken naar waarde aandelen, blijkt uit de gratie. Aan de andere kant zijn aandelen met een hoog dividend en enigszins stabiele koers enorm gewild. Dat geldt ook voor aandelen die in koers zijn gestegen en momentum hebben. Daarnaast zijn de grote technologiebedrijven zoals Facebook, Amazon en Apple, maar ook Alibaba en Tencent samen nog nooit zo dominant geweest. Zowel op de beurs als in de economie. Automeerk Tesla is nu al tweeduizend keer de winst waard. De vraag is, hoe dat zal zijn over 5-10 jaar? Verder hebben we in de crisis nieuwe investeerders gezien. Er zijn nog nooit zoveel beleggingsrekeningen door consumenten geopend. Veelal door een generatie zonder al te veel ervaring of historisch besef. Men koopt een aandeel Apple ongeacht de hoge waardering, gewoon omdat het een mooi bedrijf is. Zo’n zelfde ontwikkeling hebben we eerder gezien in de dot-com bubbel, begin 2000. ”

Ondertussen speelden op het wereldtoneel diverse politieke ontwikkelingen. Welke hebben jullie met argusogen gevolgd?

“Brexit, de Europese begroting, maar natuurlijk ook het handelsconflict tussen Amerika en China. Dat conflict verscherpte alleen maar door de pandemie. Gelukkig zijn we het jaar uitgegaan met de Amerikaanse verkiezingen. Die bieden hoop op een andere tijd. Natuurlijk was er in de afgelopen jaren een positief effect op de Amerikaanse beurzen, maar nu is het interessant om te zien wat er gebeurt als je een socialere politiek krijgt. Want het verschil tussen arm en rijk is nog nooit zo groot geweest en in Amerika zie je waar dat experiment toe kan leiden: grote onrust, verdeeldheid en politieke instabiliteit. Op langere termijn is stabiliteit beter voor de internationale handel en economische ontwikkeling.”

Je hebt het al eerder aangestipt: overheden nemen ongekende maatregelen om de coronacrisis te bestrijden. Welke kanttekening valt daarbij te plaatsen?

“Met name hoe het zal uitpakken voor de rente en de inflatie. Tot nog toe is de renteontwikkeling heel beheerst verlopen en de inflatie blijft al jaren laag, maar toch blijft de vraag: voor hoelang nog? Met name de rente vinden wij op dit moment moeilijk te voorzien en eigenlijk geldt dat ook voor de inflatie. De rente staat nu stabiel op nul, maar kan verder zakken. Inflatie komt dichterbij als de overheden de vraaguitval in de markt blijven compenseren door rechtstreeks geld te geven aan consumenten en daarin misschien doorschieten.”

Wat is jullie beeld bij het beleggingsjaar 2021?

“Er is veel om naar uit te kijken. Vaccins hebben het bedrijfs- en consumentenvertrouwen een boost gegeven. Vooralsnog zijn we gematigd positief. Zorgen over hoge waarderingen, inflatie en de renteontwikkeling zijn er echter wel degelijk. De hamvraag is wat centrale banken doen als de inflatie gaat oplopen. Gaan ze dan de rente verhogen, of meer ruimte geven om de inflatie op te laten lopen? Met de schulden die overheden hebben gemaakt zou, je zeggen dat het gunstig is als de rente laag blijft. Maar toch, we hebben een financieel bouwwerk dat best fragiel is. Er zijn hoge schulden en rentestijgingen die door veel bedrijven en partijen niet kunnen worden gedragen. De pandemie heeft duidelijk gemaakt dat buffers van banken en ondernemingen in ieder geval groter moeten zijn. In de financiële crisis van 2008 hadden banken te weinig reserves, nu zie je dat we meer voorraden moeten hebben in de toeleveringsketens, economieën en bedrijven. Dat betekent dat we iets minder efficiënt zullen worden en daardoor wellicht niet zo hard kunnen groeien.”

Opmerking Arnold:

“De extreem lage rente maakt aandelen aantrekkelijk. Als alternatief voor rente worden nu aandelen met een stabiel dividend gezocht.”

ACCUMULATIEFASE

Als je horizon (datum dat je met pensioen gaat) nog ver weg is, loont het om relatief meer risico te nemen. Er is immers meer tijd om een daling van het pensioenkapitaal op te vangen. In deze fase is het genereren van rendement de belangrijkste doelstelling. Een hogere tussentijdse beweeglijkheid van koersen wordt daarom geaccepteerd in ruil voor de kans op een hoger rendement.

RISICO-AFBOUWFASE

Naarmate je horizon dichterbij komt (vanaf je 55e), moet er geleidelijk minder risicovol worden belegd om de deelnemer te beschermen tegen ongewenste effecten op de hoogte van de uitkering. Na de pensioendatum loont het om door te beleggen.

UITKERINGSFASE

Doorbeleggen na de pensioendatum maakt het mogelijk om de pensioenuitkering op termijn gedeeltelijk te kunnen beschermen voor inflatie. Dit gaat via het Collectief Variabel Pensioen (CVP). Tegelijkertijd zijn grote schommelingen in de variabele uitkering voor de pensioengerechtigde ongewenst. Vandaar dat in deze fase de renteschommelingen bijna volledig worden afgedekt.

BELEGGINGSRESULTATEN 2020

Een jaar van uitersten

2020 was een bijzonder en spectaculair beleggingsjaar. Aan het begin van 2020 zorgde de snelle verspreiding van het coronavirus en de daarmee gepaarde lockdown maatregelen voor de snelste neerwaartse correctie van aandelen ooit. In een maand tijd daalden de aandelenkoersen met meer dan 30% in waarde. Ook andere beleggingen behaalden flink negatieve rendementen in het eerste kwartaal van 2020.

In de navolgende kwartalen lieten de financiële markten hun veerkracht zien. Deze veerkracht was gedreven door enerzijds het ingrijpen van overheden, die massale steunpakketten introduceerden om de economie op gang te houden en anderzijds het ingrijpen van centrale banken, die niet schuwden om hun volledige instrumentarium in te zetten om de markten te stimuleren.

De verkiezing van Joe Biden als president van de VS en de aankondiging in november 2020 van de eerste vaccins met een hoge effectiviteit hebben de markten eveneens goed gedaan. Ondanks het zeer bijzondere en turbulente beleggingsjaar sloten aandelen het jaar af met een positief rendement.

Daling van de rente

De rente was begin 2020 al flink gedaald. Economisch sentiment, ruime financiële steun van overheden en het ingrijpen van centrale banken

waren hier debet aan. De dalende rentebeweging heeft geresulteerd in positieve resultaten op obligaties. Tegelijkertijd heeft de rentedaling een sterk opdrijvend effect gehad op de waarde van de pensioenuitkeringen binnen het Collectief Variabel Pensioen. Door de verdere daling van de rente is het verwachte rendement op obligaties van Nederland en Duitsland alleen maar verder afgenomen. Mede hierdoor zijn ook steeds meer beleggers gaan beleggen in alternatieven zoals aandelen wat een positief effect heeft gehad op de waardering van dergelijke categorieën.

Positief afgesloten

Het jaar van uitersten is uiteindelijk positief afgesloten. Als je kijkt naar de rendementen aan het begin en het eind van 2020 zou je denken dat het een heel doorsnee jaar is geweest, terwijl er toch een ongekennde pandemie is losgebarsten met hoge volatiliteit gedurende het jaar op de financiële markten als gevolg. Uiteindelijk stegen bijna alle bekende beursindices (een beursindex is een mandje aandelen of obligaties dat dient als graadmeter van de ontwikkelingen op een bepaalde beurs of financiële markt) gedurende 2020.

De Noord-Amerikaanse beurs beleefde een zeer goed jaar door de sterke groei van de technologie aandelen. Een groot deel van dit resultaat was afkomstig van de grote vijf: Google, Microsoft, Apple, Facebook en Amazon. Ook de Europese beurzen sloten 2020 positief.

Goed om te weten

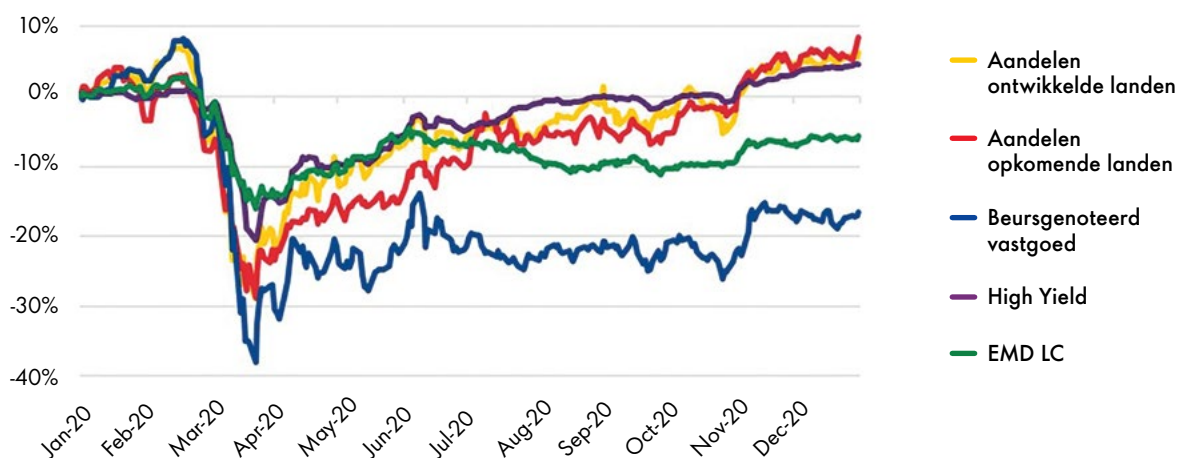
- SNPS belegt om een zo waardevast mogelijk pensioen op te bouwen.
- Beleggen brengt risico's met zich mee; daardoor is de hoogte van het pensioen niet gegarandeerd.
- Iedere deelnemer van SNPS kan individueel beleggen volgens een risicoprofiel naar keuze: neutraal, offensief of defensief.
- SNPS belegt niet zelf, maar heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan Achmea Investment Management.
- Dit gebeurt via beleggingsfondsen die worden beheerd door geselecteerde vermogensbeheerders, momenteel zijn dat BlackRock, Robeco en Legal & General Investment Management.
- Deze fondsbeheerders zijn verantwoordelijk voor de beleggingen in hun fondsen. SNPS (via EOS) en de fondsmanagers voeren de dialoog met de bedrijven waarin wordt belegd.

Duiding behaalde rendementen

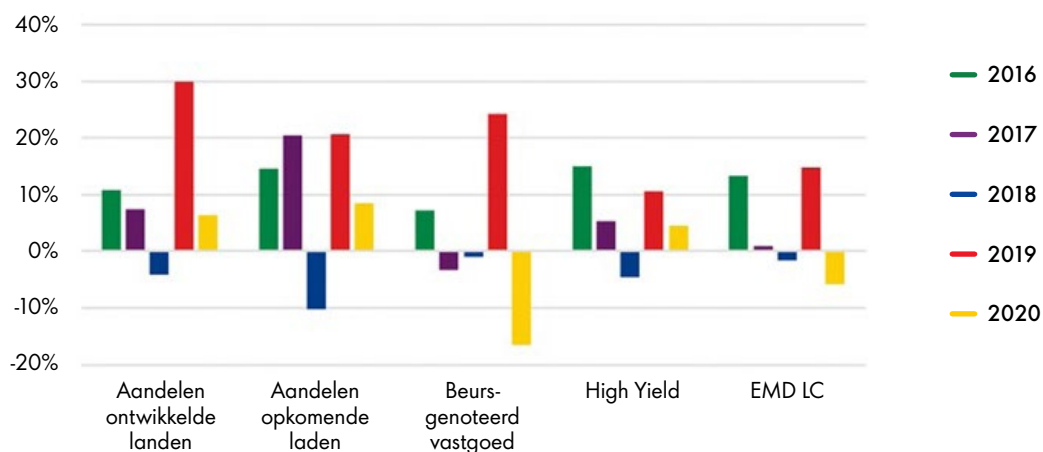
Door de gedaalde rente hebben de portefeuilles Rente en Matching beide een positieve performance behaald. Door de hogere rentegevoeligheid van de portefeuille Matching is het resultaat ook hoger dan bij Rente. De portefeuille Rendement laat net als de aandelenmarkten een positief resultaat zien. De portefeuille heeft een lager resultaat behaald dan de meetlat (benchmark) doordat een deel van de Rendementsportefeuille defensiever is gepositioneerd om grote uitslagen (met name gericht op negatieve uitslagen) te mitigeren. De beleggingsportefeuilles van het CVP hebben eveneens een mooi rendement behaald dankzij de prudente afdekking van het renterisico en het sterke herstel van de financiële markten. Het mooie resultaat op de beleggingen van CVP heeft ertoe geleid dat het mogelijk is om de pensioenen binnen het CVP te verhogen.

	Portefeuille	Benchmark
Rente	1,38%	1,34%
Matching	9,90%	9,90%
Rendement	2,30%	2,94%
CVP Bruto	10,11%	10,03%
CVP Netto	10,06%	10,03%

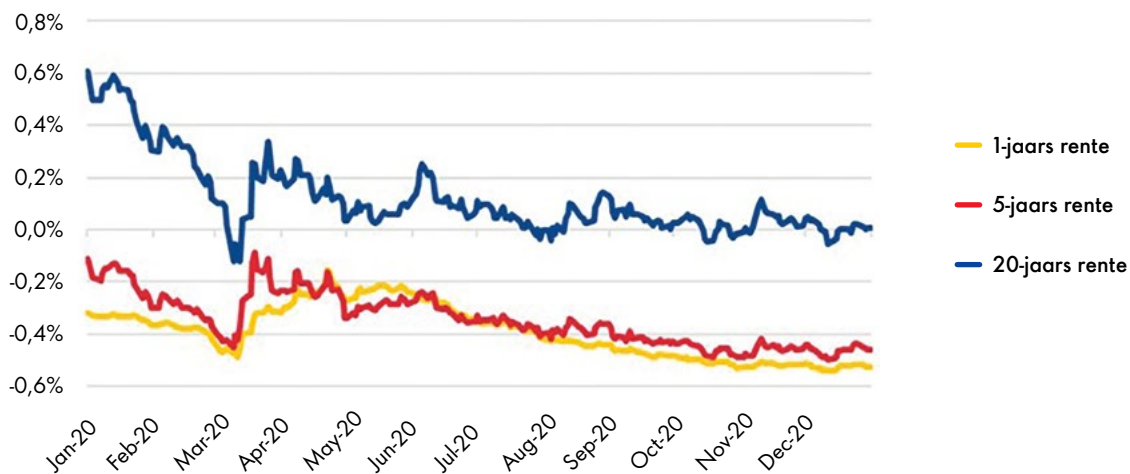
Ontwikkeling rendement in 2020

Beleggingsjaar 2020 ten opzichte van voorgaande jaren

Ontwikkeling korte en lange rentes gedurende 2020

VERANTWOORD BELEGGEN

“Hoe een relatief klein pensioenfonds mooie stappen kan zetten in haar ESG-beleid”

Duurzaamheid, een inclusieve samenleving, klimaat, energietransitie... Meer dan ooit beheersen deze termen de bestuurskamers van pensioenfonds. Telde tien jaar geleden nog vooral hoeveel rendement je behaalde op je beleggingen, tegenwoordig is dat niet genoeg. Hoe beleg je succesvol en houd je verantwoord beleggen hoog op de agenda? Een kwestie voor Nicole van der Toorn, bestuurslid en ESG focal point bij SNPS.

Ruim 7.000 Shell-medewerkers, oud-werknemers en gepensioneerden (van zowel SNPS als SSPF) spraken zich in 2020 uit over jullie maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. Wat viel je het meest op in die onderzoeksresultaten?

“Het onderwerp leeft enorm en er is een brede steun voor onze doelgerichte aanpak. Zo hebben we getoetst of men achter het besluit staat meer focus aan te brengen. Dat doen we onder meer door ons te richten op 4 van de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties.”

Welke zijn door jullie gekozen?

“Klimaatactie, betaalbare en duurzame energie, gendergelijkheid en duurzame steden en gemeenschappen. Sustainable Development Goals die goed passen bij de deelnemers, het fonds en Shell.”

Waarom is dat zo?

“Gendergelijkheid is al jarenlang een belangrijk thema in onze organisatie en de andere SDG's sluiten perfect aan bij de aard van de onderneming en de wereldwijde maatschappelijke en economische uitdagingen.”

Klopt het, dat de enquête ook iets anders duidelijk heeft gemaakt? Dat deelnemers een grens stellen aan het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid van SNPS?

“Ja absoluut. Maatschappelijk verantwoord beleggen vinden onze deelnemers heel belangrijk, maar

het mag niet ten koste gaan van het rendement.”

Nog even terug naar de 4 SDG's. Wat hebben jullie daarmee gedaan?

“Na de uitslag van de enquête in september, zijn de 4 SDG's door Hermes EOS meegenomen in hun engagement plan.”

Engagement plan? Wat bedoel je daar precies mee?

“Wij geloven in betrokken aandeelhouderschap. Dat stimuleert verantwoord ondernemen en een goed bestuur. Om die reden gaan we in dialoog met bedrijven waarin we investeren.”

SNPS investeert niet rechtstreeks in aandelen van ondernemingen, maar altijd met de tussenkomst van een beleggingsfonds. Hoe organiseer je die dialoog?

“SNPS gaat niet zelf in gesprek, maar gebruikt sinds vorig jaar hiervoor de diensten van Hermes EOS. Zij gaat namens SNPS de dialoog aan. Hermes EOS maakt op basis van het engagement plan en eventueel geïdentificeerde controversiële situaties een keuze met welke bedrijven zij in gesprek gaat. Dat gebeurt met bijna 1.000 bedrijven.”

In hoeverre zijn de 4 gekozen thema's opgenomen in het engagement plan van EOS en hoe vertaalt dit zich tot gesprekken met bedrijven?

“Dat varieert per bedrijf, sector en onderwerp. Voor bijna 75 procent van

“Wij geloven in betrokken aandeelhouderschap”

de interacties met bedrijven in onze portefeuille maakte Hermes EOS tot 2020 al een koppeling met de SDG's. Ook in haar engagement plan voor 2021-2023 krijgen de gekozen SNPS-thema's - gendergelijkheid, betaalbare en schone energie en klimaatactie - een belangrijke positie. Daarnaast worden duurzame steden en gemeenschappen in de door Hermes EOS benoemde doelstellingen meegenomen. Hiermee zijn de 4 thema's stevig verankerd in het engagement plan en kunnen we steeds meer laten zien wat duurzaamheid in onze beleggingsportefeuille betekent. Een concrete en mooie stap.”

Welke concrete stappen hebben jullie nog meer gezet in 2020?

“Tot 2020 gebeurde er al veel op MVB-gebied, maar daar werd niet veel over gecommuniceerd. Dat hebben we, mede naar aanleiding van het ondertekenen van het IMVB-convenant, veranderd. We hebben de beleidslijn gedetailleerd in kaart gebracht en we publiceren veel meer over wat we doen en realiseren. Zo hebben we op onze website, www.shellpensioenmbv.nl, een nieuwe MVB-

omgeving gecreëerd met filmpjes en podcasts, waarmee je ons beleid leert kennen. Ook zijn de engagement trajecten transparanter gemaakt. Al met al grote stappen voorwaarts. Een lijn die we in 2021 met veel positieve energie voortzetten!”

Toen de bevestiging binnenkwam dat Shell (oud)medewerkers in grote meerderheid achter de keuze van de 4 duurzaamheidsthema's staan, hoe hebben jullie het toen verder opgepakt?

“Toen de uitslag van de enquête in september 2020 bekend was, zijn de 4 thema's door Hermes EOS meegenomen in het engagement plan. Daarnaast zijn we met onze vermogensbeheerder AIM in gesprek gegaan om naar nog meer mogelijkheden in de beleggingsportefeuilles te kijken. Omdat de meetbaarheid van de 4 SDG's binnen de beleggingsportefeuilles lastig is, hebben we besloten aan te sluiten bij de implementatie van de nieuwe Europese wetgeving, die begin 2021 van kracht wordt: de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR).

“Ook zijn engagement trajecten transparanter gemaakt”

Deze maatregelen schrijven voor dat pensioenfondsen moeten gaan rapporteren op zogeheten adverse impact indicators. Hiermee komen data en berekeningsmethodes sneller vrij om SDG's als richtsnoer voor de integratie van duurzaamheidsrisico's te gebruiken en de impact van de beleggingsbeslissingen beter meetbaar te maken. De *adverse impact indicators* bevatten bijvoorbeeld maatstaven voor de uitstoot van CO2 en maken daarmee de invulling van ambities op het thema klimaatactie (SDG 13) meetbaar.”

Over Nicole van der Toorn

Nicole van der Toorn is niet-uitvoerend bestuurder bij SNPS en medeverantwoordelijk voor het intern toezicht op de uitvoerende bestuursleden. Haar aandachtsgebieden binnen het bestuur zijn ESG, Communicatie en Governance & Geschiktheid. In het dagelijks leven is Nicole werkzaam als Senior Indirect Tax Adviser. Nicole is opgeleid als fiscaal-econoom en werkte hiervoor bij accountantskantoor PWC. Ze is moeder van twee kinderen.

WET- EN REGELGEVING

Nieuwe wet- en regelgeving op Europees en nationaal niveau

Vanaf 10 maart 2021 geldt nieuwe Europese wet- en regelgeving voor informatieverstopping over duurzaamheid van beleggingen. Deze verordening heet de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Maar wat behelst het?

“ De EU-regels moeten investeerders helpen om weloverwogen investeringsbeslissingen te nemen in de klimaattransitie ”

De SFDR maakt deel uit van het Action Plan for Financing Sustainable Growth van de Europese Commissie. In dit actieplan worden - naast de SFDR - onder andere regels voorgesteld over duurzame classificaties (taxonomieën) en duurzame benchmarks van beleggingen. Sustainable finance is het antwoord van de EU om verplichtingen die voortvloeien uit het Klimaatakkoord van Parijs te vertalen in regels voor de financiële markten. De EU-regels moeten investeerders helpen om weloverwogen investeringsbeslissingen te nemen in de klimaattransitie, en zo een gelijk speelveld creëren. Als gevolg van de SFDR zal SNPS haar deelnemers op een transparante manier informeren over de wijze waarop het fonds duurzaam belegt en op welke wijze negatieve duurzaamheidseffecten worden meegewogen in beleggingsbeslissingen.

De Taxonomieverordening

Een ander gevolg van het Action Plan for Financing Sustainable Growth is de introductie van een geharmoniseerd classificatiesysteem ('taxonomie') om te bepalen wat als duurzame economische activiteit mag worden aangemerkt. Binnen de EU treedt deze verordening vanaf 1 januari 2022 in

werking. Wat het concreet betekent? Er worden stappen gezet om van duurzaam investeren de norm te maken. De regels beogen meer transparantie over de duurzaamheid van investeringen door met eenduidige definities en regels te komen. SNPS moet voortaan laten zien hoeveel procent van de beleggingen volgens deze classificatie, daadwerkelijk duurzaam is. Hiermee wordt tegengegaan dat organisaties zich duurzamer of 'groener' voordoen dan ze daadwerkelijk zijn. In het verlengde daarvan worden beleggers, die willen investeren in activiteiten met een positieve impact op het milieu, hierover geïnformeerd.

Nieuwe Nederlandse wetgeving

Als uitvloeisel van het in 2020 gesloten Pensioenakkoord zullen een aantal onderdelen in de pensioenwetgeving naar verwachting al eerder wijzigen, waaronder de mogelijkheid voor de deelnemer tot het opnemen van een deel van het pensioen in een keer: het "Bedrag ineens". Hierdoor wordt meer maatwerk mogelijk in het arbeidsvoorwaardelijk pensioen. Zo krijgen deelnemers van SNPS de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden op de pensioendatum

maximaal 10 procent van het opgebouwde pensioenvermogen ineens op te nemen. Dit deel van de wetgeving treedt naar verwachting in werking per 1 januari 2023.

Wet Pensioenverdeling bij Scheiding

Dit wetsvoorstel bevat nieuwe regels voor de verdeling van pensioen bij scheiding. Deze nieuwe regels zijn voor deelnemers transparanter dan de huidige regelgeving. Volgens het wetsvoorstel krijgen ex-partners na scheiding een eigen aanspraak op ouderdomspensioen, waardoor de ex-partners ook op het gebied van

pensioen geen afhankelijkheid meer van elkaar hebben. SNPS regelt na de inwerkingtreding van de nieuwe regels deze verdeling automatisch voor zijn deelnemers die zijn gescheiden, tenzij de deelnemers van deze standaard regeling willen afwijken. Ook wordt het partnerpensioen voor de ex-partner ('bijzonder partnerpensioen') alleen berekend over de huwelijkse periode. Nu wordt ook nog de voorhuwelijkse periode meegeteld. De nieuwe regels zijn van toepassing op scheidingen vanaf de inwerkingtreding van deze wet. De overheid is van plan om de nieuwe wet per 1 januari 2022 in te laten gaan, al is er onzekerheid of dit gaat lukken.

Soms is niets doen het moeilijkst

Zelden heeft de wereld zo op z'n kop gestaan als in de eerste maanden van de coronavirus-uitbraak. Het woord crisis leek opnieuw te worden uitgevonden. De financiële markten kelderden naar een historisch dieptepunt, een deel van de economie kwam tot stilstand. Slecht nieuws voor beleggers. Wat heeft het SNPS-bestuur gedaan om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden.

BESTUUR AAN HET WOORD

Bas Koch (39), Manager Cyber Security Consultancy Services voor Joint Ventures bij Shell, aan het woord.

Waren jullie voorbereid op een dergelijke crisis? Lagen er scenario's klaar?

"Er zullen heel weinig bedrijven zijn geweest met scenario's voor zo'n pandemie, met een dergelijke impact. Wij hadden ze in ieder geval niet pasklaar op de plank liggen. Wel hadden we in de afgelopen jaren andere scenario's voorbereid, zoals voor grote financiële schokken in de wereld. Die bleken enorm nuttig tijdens de corona-uitbraak."

Waarom waren ze nuttig?

"Tot in de kleinste details waren de scenario's uitgewerkt. Bijvoorbeeld: wat als alle IT-systemen uitvallen? Welke effecten hebben de economische schokken? Maar ook: wat is de rol van het crisismanagementteam? Wie doet wat met welke verantwoordelijkheid? Hoe lopen de communicatielijnen in- en extern? Omdat we dit allemaal hadden beschreven, konden we heel snel schakelen."

“Uiteindelijk hebben wij besloten vast te houden aan onze koers en niet in te grijpen”

De beurzen klapten onderuit, een deel van de economie kwam tot stilstand, een vat ruwe olie was op een gegeven moment niets meer waard. Wat heeft dat betekend voor de beleggingen van SNPS?

"Wij voeren voor de lange termijn grotendeels een passief beleggingsbeleid in indexfondsen. Dat betekent dat onze beleggingsportefeuille heel robuust is samengesteld en tot in detail rekening is gehouden met mogelijke risico's. Door bijvoorbeeld voor spreiding en diversificatie te zorgen, maar ook extreem waakzaam te zijn voor renteontwikkelingen. Met andere woorden; crisis of niet, we houden de markten sowieso al scherp in de gaten. En als er schokken zijn, ga je als lange termijnbelegger niet meteen op de noodrem trappen."

Maar toch, deze crisis had een grote macro-economische impact. Vliegtuigen bleven aan de grond staan, er was een overaanbod van olie en gas. Wat doe je dan met je beleggingsstrategie?

"Met ons crisismanagementteam hebben we wekelijks de financiële performance geanalyseerd. Onszelf de vraag gesteld: moeten we wat aan onze strategie wijzigen? Allerlei vraagstukken en opties zijn de revue gepasseerd. Uiteindelijk hebben we besloten vast te houden aan onze koers en niet in te grijpen."

En hoe is dat verlopen: het niet ingrijpen?

“Dat heeft goed uitgepakt, want na een paar maanden gingen de beurzen zich herstellen en bleven stijgen. We hadden de goede analyses gemaakt.”

Zijn er ook hobbels geweest die jullie hebben moeten nemen?

“Ja, het goede moment om te communiceren. Want je wilt de deelnemers informeren en geruststellen. Maar in zo’n crisissituatie is timing alles. Je wilt een zo compleet mogelijk beeld geven en duidelijk zijn. Ondanks dat je de uitkomst dan nog niet weet. Pas na een aantal weken, toen we iets verder vooruit konden kijken, kwam dat goede moment. Vanaf dat ogenblik zijn we gaan informeren. Met name gericht op de vraag die veel bij ons supportteam

binnenkwam: Wat betekent dit voor mijn pensioen?”

En wat betekende deze crisis voor het pensioen van SNPS-deelnemers?

“We zijn een jong fonds, met veel jonge deelnemers. Deze deelnemers hebben daarmee ook nog een lange horizon om te herstellen. Voor gepensioneerde of bijna-gepensioneerde deelnemers is dit natuurlijk anders. Deelnemers kunnen hun risicoprofiel aanpassen en genieten via het CVP ook van risicospreiding en de mogelijkheid om door te beleggen.

Hoe groot is de schade?

“Alle deelnemers werden in de eerste fase van de crisis geraakt. Als je naar de pensioenopbouw kijkt in 2020, dan zie je heel duidelijk een knip in het eerste kwartaal. In het tweede kwartaal

Over Bas Koch

Bas Koch is niet-uitvoerend bestuurder bij SNPS en medeverantwoordelijk voor het intern toezicht op de uitvoerende bestuursleden. Zijn aandachtsgebieden binnen het bestuur zijn ESG, Vermogensbeheer en ICT. In het dagelijks leven helpt Bas Koch cybersecurity-risico’s te verkleinen bij joint ventures van Shell, die niet zijn beveiligd door Cyber Defence van Shell. Hij woont in Rotterdam en studeerde economie aan de Erasmus Universiteit. Bas is altijd geïnteresseerd geweest in IT. Vanaf zijn veertiende jaar schroefde hij computers in en uit elkaar en verkocht ze. Bas woont samen, is vader van een zoon en verwacht binnenkort voor de tweede keer vader te worden. Voor Shell werkte hij als consultant bij Deloitte.

“De dekkinggraad van CVP stond aan het einde van 2020 iets boven de 100%”

zijn de beleggingsrendementen weer gaan herstellen. De financiële markten kwamen ondanks de broze economische situatie terug. Hierdoor is het geslagen gat grotendeels gedicht. De dekkinggraad van CVP stond aan het einde van 2020 iets boven de 100%. Daar hadden we ons, na het uitbreken van de crisis eerder in het jaar, geen voorstelling van kunnen maken.”

Wat heb je geleerd van het afgelopen jaar?

“We hebben de diepere rendementsanalyses uit het begin van de crisis, waarin talrijke vragen werden gesteld over de impact van ontwikkelingen op het pensioen, doorgevoerd naar de kwartaalanalyses voor het bestuur. Deze crisis heeft ons nog waakzamer, creatiever en effectiever gemaakt.”

Zijn er onderdelen van de crisisaanpak die je achteraf gezien anders had willen aanpakken?

“Niet echt, althans geen grote dingen. De IT-systemen liepen goed door. Een verbeterpunt waar we naar kijken, is de grootte van het crisisteam. Dat was een aanzienlijke groep mensen waardoor we met een brede lens naar de ontwikkelingen hebben gekeken. Dat is heel goed geweest. Maar achteraf gezien hadden we wel een heel grote groep, waardoor de discussies en beslissingen langer duurden. Voortaan beperken we het crisismanagementteam tot alleen de noodzakelijke rollen en de andere deskundigen schakelen we in op afroep.”

Zijn naar jouw idee de juiste beslissingen genomen?

“Zeker. We waren goed geïnformeerd en we hebben heel veel vragen op de experts mogen afvuren. Maar ik kan niet ontkennen dat het bij momenten heel moeilijk was om niet in te grijpen. Soms is niets doen het moeilijkst.”

KLANTTEAM AAN HET WOORD

Eind 2019 brak in China het coronavirus uit. Begin 2020 kreeg Nederland te maken met een alarmerende situatie. Op welke manier heeft het bestuur van SNPS de negatieve gevolgen van de coronacrisis het hoofd geboden? En wat voor gevolgen had deze crisis op de werkwijze van onze pensioenuitvoerder (Achmea Pensioen Services)?

Suzanne Pama, manager van het klantteam van de Shell Pensioenfondsen waaronder SNPS, vertelt.

Het was me nogal een jaar. Kun je ons meenemen door het proces van deze crisissituatie?

“Als je mij begin 2020 had verteld dat we nu zouden moeten dealen met een crisissituatie, had ik je niet geloofd. Maar als ik erop terugkijk, is het proces gelukkig soepel verlopen. Voor Shell betalen wij maandelijks aan gepensioneerden en nabestaanden de pensioenuitkering en dat moet natuurlijk doorgaan. Ook binnen Achmea hebben we een crisisteam. Dit team zorgt ervoor dat de bedrijfsvoering door kan gaan in het geval van een calamiteit. Er lagen draaiboeken klaar met daarin beschreven wat we moeten doen als een calamiteit zich voordoet, zoals bijvoorbeeld een landelijke stroomuitval. Na de uitbraak van corona is dit team in eerste instantie dagelijks bijeengekomen om de impact op de organisatie en de bedrijfskritische keten te bespreken.”

Over welke impact hebben we het dan?

“Ons kantoor is gevestigd in Tilburg en vanwege de grote uitbraak in Brabant werkten wij al vrij snel vanuit huis. Een groot voordeel was dat thuiswerken niet geheel nieuw voor ons was, dus de overstap naar fulltime thuiswerken op grote schaal verliep vrijwel zonder problemen. De capaciteit van het netwerk en de benaderbaarheid van onze systemen werden goed gemonitord, zodat alles normaal door kon gaan in tijden van crisis. Er zijn ook een aantal ‘fallback scenario’s’ uitgewerkt zoals bijvoorbeeld het uitvallen van medewerkers en de eventueel gebrekkige prestaties van externe partners (zoals banken). Achmea heeft ons goed begeleid. Zowel qua faciliteiten als informatievoorziening.”

Dat klinkt alsof alles gesmeerd verliep. Waren er geen hobbels op de weg?

“Wij communiceren graag digitaal met onze deelnemers, dat gaat snel en efficiënt en bovendien is het goed voor het milieu. Een enkeling wil wel graag informatie per post ontvangen. Op kantoor was dat eenvoudig; je liep naar de printer en stopte het gevraagde document in een envelop. Maar doordat we nu op grote schaal thuiswerken, en niet iedereen over een printer beschikt, gaat dat niet. Daarom leveren wij het nu digitaal aan bij een drukkerij die de post vervolgens voor ons verstuurt.”

“ Als je mij begin 2020 had verteld dat wij nu zouden moeten dealen met een crisissituatie, had ik je niet geloofd ”

Wat mis je zelf aan deze nieuwe vorm van werken?

“Ondanks dat we elkaar dagelijks digitaal spreken, mis ik het persoonlijke contact met het team. Even iemand in de ogen kijken om te zien hoe het écht met diegene gaat of een praatje bij het koffieapparaat met een collega uit een ander team. Daarom hebben we nu, voor wie wil, een dagelijks digitaal koffiemomentje om bij te praten en het even niet over werk te hebben.”

Zijn er ook mooie dingen voortgekomen uit deze crisis?

“Absoluut. We werken nog meer digitaal. Dat scheelt papier en is milieuvriendelijker. En ik ben supertrots op mijn team! Dat was ik al hoor, maar nu nog meer. In een onzekere periode word je ineens gedwongen om volledig thuis te werken. Soms met kinderen of andere huisgenoten. Natuurlijk was het even puzzelen met de bezetting aan de telefoon vanwege medewerkers met jonge kinderen maar gelukkig konden we dat onderling goed opvangen. We hebben geen achterstanden in onze werkzaamheden opgelopen en als het goed is, hebben onze deelnemers er nooit iets van gemerkt.”

Hoe vind je het zelf om vanuit huis te werken?

“Over het algemeen vind ik het erg prettig. Ik heb gelukkig een aparte werkkamer, waardoor ik ’s avonds ook echt mijn laptop dicht kan klappen en het werk achter me laat. Vaak ga ik aan het einde van de dag nog even wandelen, om mijn hoofd leeg te maken. Vroeger was de reistijd daar geschikt voor, maar nu wandel ik dus elke dag. Nog goed voor mijn gezondheid ook!”

En de toekomst. Hoe zie jij die?

“Ik mis mijn team heel erg. Ik zou graag weer samen in een ruimte werken of een keer een borrel drinken met elkaar. Maar ik blijf positief! Nog even volhouden en als iedereen gevaccineerd is, kunnen we hoop ik weer terug naar het oude ‘normaal’. Het thuiswerken zal waarschijnlijk blijven, ik verwacht met de mogelijkheid om soms ook op kantoor samen te zijn. Ik vind het mooi om te zien dat de reguliere bedrijfsvoering ook zeer goed in een thuiswerksituatie zijn doorgang kan vinden. Het beste van twee werelden, toch?!”

Over Suzanne Pama

Suzanne Pama werkt als Manager Operations Pensioenfonds Shell bij Achmea. Achmea is het coöperatieve moederbedrijf van onder andere Centraal Beheer, Interpolis en Zilveren Kruis. Suzanne Pama woont in Brabant.

COMMUNICATIE

Communicatie in de lift

“Beeldbellen krijgt van deelnemers gemiddeld een 9”

In 2020 heeft SNPS grote stappen gemaakt op communicatiegebied. Debby van der Voort, communicatiemanager Shell Pensioenbureau Nederland, aan het woord.

Een project waar we erg trots op zijn, is de communicatie rondom corona. In samenwerking met onze administrateur Achmea Pensioen Services (APS) slaagden we erin om de deelnemers vanaf het eerste moment zorgvuldig te informeren. Zo stond er direct in maart een speciale ‘coronapagina’ live over de impact van het coronavirus op de pensioenen. Een deelnemersgerichte aanpak die onder meer geprezen werd in vakblad PensioenPro. Een ander thema waarover SNPS uitvoerig communiceerde in 2020 is het Pensioenakkoord. Door de belangrijkste punten helder uiteen te zetten, weten deelnemers wat er voor hen gaat veranderen.

Succes beeldbellen

Om nog persoonlijker te kunnen communiceren, werd beeldbellen in het eerste kwartaal geïntroduceerd: een extra mogelijkheid om – face to face – in contact te komen met het

klantenteam. Door nieuwe medewerkers, deelnemers die bijna met pensioen gaan en expats die het Nederlandse pensioenstelsel beter willen begrijpen, wordt gretig gebruikgemaakt van deze gelegenheid tot persoonlijk pensioenvoorlichting. Het succes is terug te zien in de waardering: beeldbellen krijgt van de gebruikers gemiddeld een 9. Daarnaast zijn er meerdere sms-pilots geweest, waarbij een selecte groep deelnemers sms’jes ontvingen met relevante pensioeninformatie. Ook stuurde SNPS, medewerkers die uit dienst gingen een kaart met het verzoek om hun gegevens aan te passen. Dit werd gedaan door 35 procent van de geadresseerden (5 procent is gemiddeld in de markt) en laat zien dat oud-medewerkers erg betrokken zijn bij Shell. Verder liep er een pilot waarbij deelnemers met ontbrekende gegevens werden nagebeld. Van de 130 mensen die het belbureau te pakken kreeg, verstrekten 80,8 procent aanvullende gegevens.

Ongekend resultaat nieuwsbrieven

Een ander punt waar het afgelopen jaar werk van is gemaakt, zijn de nieuwsbrieven. Deze zijn

geoptimaliseerd en worden nu door 85 procent van de ontvangers geopend. Een ongekend resultaat in de pensioenwereld. Ook de homepage van Shell Pensioen is onder handen genomen. Relevante informatie is daardoor makkelijker vindbaar. Daarnaast is er een aparte ESG-pagina opgezet. Uit het ESG-deelnemersonderzoek, waar 7.000 deelnemers van zowel SNPS als SSPF aan mee deden, bleek dat men meer wil weten over dit onderwerp. De pagina werd op ludieke wijze gelanceerd met een speciale kerstkaart die aan alle deelnemers werd toegezonden.

Om erachter te komen hoeveel vertrouwen deelnemers in het fonds hebben, is er een uitvraag gehouden. SNPS scoorde een dikke 8,5. Uit de resultaten blijkt bijvoorbeeld dat Nederlandstalige deelnemers meer vertrouwen hebben in het pensioenfonds dan Engelstalige deelnemers. SNPS probeert hier in de toekomst in communicatie meer rekening mee te houden.

Over Debby van der Voort

Als communicatiemanager van Shell Pensioenbureau Nederland is Debby verantwoordelijk voor de communicatie naar 40.000 deelnemers: actieven, oud-medewerkers en gepensioneerden. Met een achtergrond in de PR-wereld heeft Debby gewerkt bij bedrijven als PricewaterhouseCoopers (PwC) en Deloitte. Voor Shell organiseerde ze events als Formule 1 hospitality, Shell Eco-marathon en Generation Discover. Haar interesse ligt bij de kennis van gedragsverandering door communicatie, toegepast op een 'low interest' onderwerp als pensioen. Debby woont in Den Haag, samen met Martin en zoon Mink.

Risico- management

Aan de uitvoering van de pensioenregeling kleven risico's. SNPS heeft daarom een raamwerk voor risicomanagement ingericht waarmee het bestuur risico's in kaart kan brengen en beheersen. Hierbij wordt rekening gehouden met de lange-termijndoelstellingen van het fonds en de interne en externe omgeving.

Bruto- en nettorisico's

Het brutorisico is het risico zonder rekening te houden met beheersingsmaatregelen. Door het treffen van beheersingsmaatregelen wordt ernaar gestreefd het brutorisico naar een acceptabel niveau terug te brengen. Dit is het nettorisico dat het fonds ondanks het nemen van alle maatregelen nog steeds loopt. Het risico van bijvoorbeeld een cyberaanval zonder enige vorm van beschermingsmaatregelen is vrij groot (brutorisico). Door het invoeren van mitigerende ICT-maatregelen wordt het risico verkleind (nettorisico). Elk kwartaal wordt door het bestuur gekeken of het nettorisico nog binnen de risicobereidheid past. Als dat niet het geval is, worden er aanvullende maatregelen getroffen.

a) Risicoprofiel: draagkracht en bereidheid

De risicodraagkracht van SNPS wordt voor een groot deel bepaald door de risicobereidheid van de deelnemers. Bij het bepalen van die risicobereidheid heeft het bestuur de doelstellingen van SNPS als uitgangspunt genomen. Het fonds maakt daarbij onderscheid

tussen financiële en niet-financiële risico's. Risico's die een directe impact hebben op de omvang van de bezittingen, verplichtingen en resultaten van het fonds vallen onder de financiële risico's. Ter verduidelijking: beleggingen van deelnemers vallen onder de financiële risico's. Bij niet-financiële risico's gaat het onder meer om strategische, bestuurlijk operationele en/of reputatierisico's. Het bestuur bepaalt elk kwartaal of het nettorisico (het risico dat overblijft na de genomen risicobeperkende maatregelen) nog voldoet aan de risicobereidheid van het bestuur.

b) Risicomanagementsysteem

Het risicomanagementsysteem heeft een 'first, second and third line of defense'. De verantwoordelijkheid voor risicobeheersing is aan diegene die primair verantwoordelijk is voor het betreffende proces. Dit is de 'first line of defense' – de eerste verdedigingslinie - van het risicomanagement van het fonds.

Als 'second line of defense', heeft SNPS een proces voor risicobeheersing ingericht. De afdeling Finance van Shell Pensioenbureau controleert onafhankelijk of de door de eerste lijn uit te voeren controles gedegen zijn uitgevoerd en of de beheersmaatregelen effectief zijn. Ze gebruiken hiertoe elk kwartaal de zogenoemde Risk and Control Self-Assessment-cyclus (RCSA). In de RCSA wordt bepaald hoe groot de kans is dat een bedreiging zich voordoet en wat de mogelijke impact is. Tevens wordt de opzet, inrichting en werking periodiek geëvalueerd.

Risicobereidheid

De risicobereidheid (risk appetite) is de hoeveelheid risico die SNPS bereid is te nemen bij het realiseren van haar missie en visie. De wijze waarop met het risico wordt omgegaan moet in lijn zijn met de mate van de risicobereidheid. Bijvoorbeeld, als de risicobereidheid laag is, dan mag de gekozen invulling niet te veel restrisico's met zich meebrengen waardoor ze boven de bereidheid uitstijgt.

Risicocategorie	Omschrijving	Toelichting
Financiële risico's	Risico's die het fonds loopt ten aanzien van haar bezittingen en verplichtingen (en daarmee de deelnemer)	Financiële risico's worden afgewogen tegen het verwachte rendement. Bepaalde risico's worden bewust genomen om optimaal verwacht rendement te kunnen genereren, waar andere risico's juist worden gemitigeerd als dit rendement niet wordt verwacht. Mede door spreiding van investeringen en een bewuste afweging tussen het wel of juist niet afdekken van bepaalde posities wordt beoogd een optimaal resultaat te genereren. De risicobereidheid ten aanzien van financiële risico's is gemiddeld tot hoog ^{*1} .
Niet-financiële risico's	Risico's die het fonds loopt op het vlak van haar operationele en bestuurlijke activiteiten	Niet financiële risico's zijn gerelateerd aan operationele en bestuurlijke activiteiten binnen het fonds en bij de uitbestedingspartners. In de uitvoering wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te mitigeren tegen aanvaardbare kosten. De risicobereidheid ten aanzien van niet-financiële risico's is laag tot gemiddeld ^{*1} .
Integriteitsrisico's	Risico's die afbreuk doen aan geschreven en ongeschreven regels van integere bedrijfsvoering	Het fonds accepteert geen risico's met betrekking tot het bewust of onbewust bijdragen aan een niet-integere bedrijfshuishouding. Het fonds en haar uitbestedingspartners dienen te voldoen aan wet- en regelgeving maar ook aan ongeschreven regels t.a.v. de integere bedrijfsvoering. Deze kunnen door de tijd veranderen en ontwikkelingen worden nauwlettend gemonitord. De risicobereidheid ten aanzien van integriteitsrisico's is laag ^{*1} . Het fonds beoogt deze risico's zo veel als mogelijk te mitigeren

^{*1}

Laag: Het fonds accepteert een gering of zeer beperkt risico of mitigeert het bestaande risico tot dat niveau.

Gemiddeld: Het fonds kiest ervoor om (beperkt) risico te lopen ook na mitigerende maatregelen.

Hoog: Het fonds accepteert een groot deel van het risico hetgeen gevolgen kan hebben, maar beheerst de mogelijkheid van een negatieve uitkomst.

“ Tenminste elke drie jaar vindt er een eigenrisicobeoordeling (ERB) plaats ”

Sleutelfunctiehouder risicobeheer

Een ter zake kundig en ervaren Shell-collega (niet zijnde een lid van het bestuur of het verantwoordingsorgaan van SNPS en ook niet betrokken bij de dagelijkse werkzaamheden van het fonds) is door SNPS tot 'sleutelfunctiehouder risicobeheer' benoemd. De Finance Manager van SPN is vervuller van de sleutelfunctie risicobeheer en ondersteunt de sleutelfunctiehouder in de uitvoering van de tweedelijntaken. Het bestuur is onderdeel van het risicobeheersingsproces en stelt de uitkomsten in termen van inhoudelijke wijzigingen en risicoclassificatie en -acceptatie vast.

Tenminste elke drie jaar vindt er een eigenrisicobeoordeling (ERB) plaats waarbij het totale risicomanagementsysteem in opzet en werking wordt geëvalueerd en waarvan verslag wordt gedaan aan het bestuur en De Nederlandsche Bank (DNB). Deze is in 2020 voor het eerst uitgevoerd en gerapporteerd aan DNB.

Internal Audit

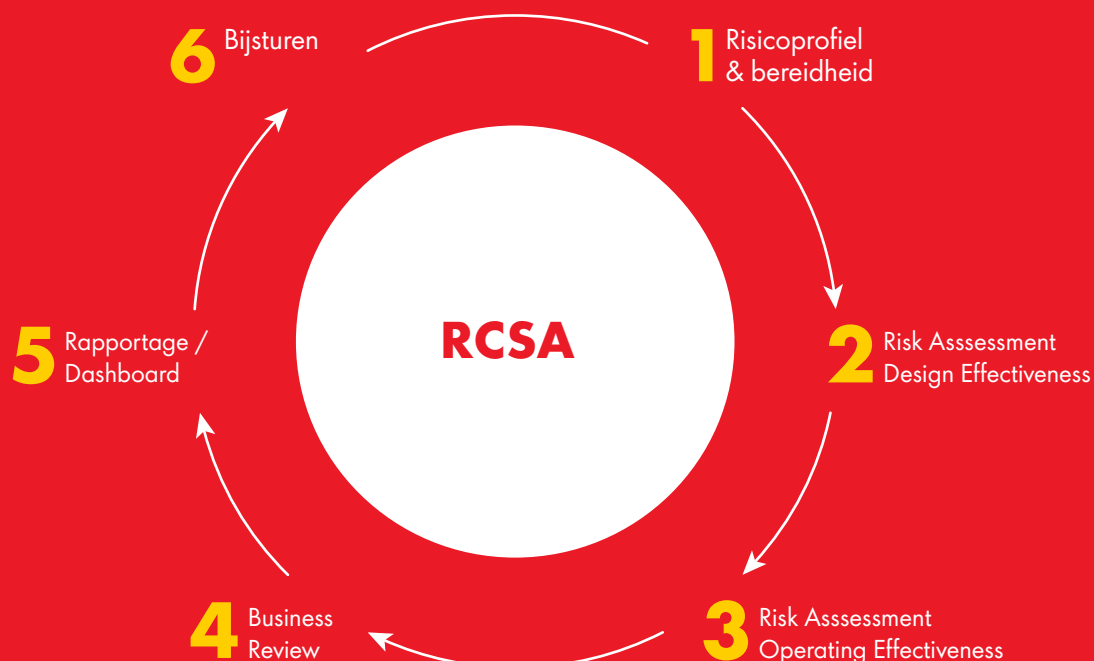
De 'third line of defense' wordt gevormd door de Internal Audit functie voor de periodieke interne audits bij SPN. Sinds 2020 is er ook een sleutelfunctiehouder internal audit door het bestuur benoemd die erop toeziet dat het proces van

audit en assurance goed wordt gemanaged en hierover rapporteert aan het bestuur. Ook dit is een ervaren Shell collega die geen lid is van het bestuur of verantwoordingsorgaan, en ook niet betrokken is bij de dagelijkse werkzaamheden van SNPS. Het SNPS Controle Raamwerk bouwt mede op de controles van de uitvoeringsorganisaties: Shell Pensioenbureau Nederland, Achmea Pensioenservices en Achmea Investment Management. Elk van deze organisaties heeft eigen 'three lines of defense' ingericht om de risico's voor de eigen organisatie te kunnen beheersen.

In het schema op de volgende pagina wordt het risicomanagementproces van SNPS op hoofdlijnen weergegeven.

Het proces biedt een beheersingskader dat passend is bij het profiel van SNPS en de risico's die het fonds loopt. Ieder jaar evalueert het bestuur het controleraamwerk. In 2020 zijn meerdere verbeteringen doorgevoerd om het risicomanagement verder aan te scherpen en aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Onder meer heeft een update plaatsgevonden van de controls rond communicatierisico's en controls ten aanzien van de implementatie van de eigenrisicobeoordeling (ERB).

Risicomanagement proces

Continue ontwikkeling

Het risicomanagementraamwerk wordt continu ontwikkeld en waar nodig aangepast. In 2020 heeft SNPS voor het eerst een ERB uitgevoerd. Daarnaast gaan in 2021 klimaatrisico's en de consequenties van de wettelijke invulling van het Pensioenakkoord speciale aandacht krijgen.

c) Belangrijkste financiële risico's

SNPS heeft enkele tientallen financiële en niet-financiële risico's geïdentificeerd, waarvan de belangrijkste hieronder worden toegelicht

Beleggingsrisico

De pensioenpremies worden door SNPS individueel belegd voor rekening en risico van de (gewezen) deelnemer en de gepensioneerden. Het belangrijkste risico voor de deelnemer is het beleggingsrisico. Dit is het risico van tijdelijk of definitief verlies van waarde voor de deelnemer als gevolg van realisatie van de risico's die inherent zijn aan beleggen (zoals bijvoorbeeld het marktrisico en het renterisico). Dat wil zeggen dat rendement de beloning is voor het nemen van risico. Risico's zijn binnen het beleggingsbeleid dus onvermijdelijk, maar moeten zorgvuldig worden genomen. Dit is één van de beleggingsovertuigingen van het bestuur.

Een belangrijke beheersmaatregel voor het beleggingsrisico is het beleggen volgens een Life Cycle- profiel, waarbij op jongere leeftijd meer risico kan worden genomen en op latere leeftijd meer stabiliteit wordt nagestreefd. Een adequate beheersing van de Life Cycle-structuur is hierbij van groot belang. Deze beheersing wordt vertaald in de Life Cycle portefeuilles. Ingrijpende aanpassingen van de Life Cycle portefeuilles worden alleen gedaan op basis van een Asset Liability Management-studie (ALM). Voorafgaand aan een dergelijke studie stelt het bestuur de risicobereidheid vast. Binnen deze risicobereidheid wordt door het bestuur gestreefd naar een zo hoog mogelijk verwachte pensioenuitkomst, tegen zo laag mogelijke kosten.

Daarnaast wordt het beleggingsrisico indien nodig bijgesteld, want:

- Hoe langer de horizon, des te groter het herstellend vermogen.
- Deelnemers moeten worden beschermd tegen een significant verlies in verwacht inkomen relatief kort voor de pensioenrichtleeftijd.
- Met behulp van het CVP wordt de deelnemer in staat gesteld om na pensioendatum door te beleggen. Doorbeleggen na pensioendatum maakt het mogelijk om de pensioenuitkering op termijn gedeeltelijk te kunnen beschermen voor inflatie.

De Life Cycle portefeuilles en de twee administratieve CVP portefeuilles worden gespreid over bijvoorbeeld

meerdere beleggingscategorieën, landen, sectoren en bedrijven om het marktrisico te verminderen.

Een aantal van de financiële risico's worden nader omschreven in de toelichting bij de jaarrekening op pagina 160.

d) Belangrijkste niet-financiële risico's

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico laat zich het beste definiëren als ontwikkelingen in de omgeving die conflicteren met de belangen van of verstreckende gevolgen hebben voor het pensioenfonds. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan de invloed van ontwikkelingen in de financiële positie van de werkgever (leidend tot meesleepgevaar), het ontbreken van evenwichtige belangenbehartiging als gevolg van dominantie van de werkgever of dominantie van de door de werkgever benoemde bestuurders en de invloed van de werkgever op het beleid van het pensioenfonds.

Regulatory change risico

Het risico op wijzigingen in wet- en regelgeving ('regulatory change risico') gaat om de mogelijk nadelige gevolgen voor het fonds van steeds meer, sneller en elkaar overlappende en veranderende wet -en regelgeving. Dit kan leiden tot andere waarderingen, andere en/of meer compliance verplichtingen en zelfs een direct gevolg hebben voor de toekomst van het fonds. Denk bijvoorbeeld aan de (concept) wetgeving rond het Pensioenakkoord.

“ Als gevolg van de coronapandemie werd een aantal risico's werkelijkheid ”

Beide hierboven genoemde risico's worden onder supervisie van het bestuur proactief gemonitord zodat de impact tijdig bepaald kan worden. Waar mogelijk wordt onder regie van het bestuur deelgenomen aan het besluitvormingsproces. Dit gebeurt door participatie in overlegstructuren en actieve betrokkenheid in en via branche- en maatschappelijke organisaties.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit van de bedrijfsvoering, integriteit en kwaliteit van de externe dienstverleners onvoldoende gewaarborgd is. In de uitvoering van kernactiviteiten staan continuïteit, betrouwbaarheid en een goede kwaliteit van dienstverlening voorop. De belangen van deelnemers en overige belanghebbenden mogen geen gevaar lopen door deze uitbestedingen. Het uitbestedingsrisico wordt verkleind door een solide uitbestedingsbeleid, uitbestedingscontracten en contractmanagement. Periodiek wordt onafhankelijke 'assurance' verkregen.

IT-risico

Het IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen, IT-infrastructuur en

informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd zijn. Een belangrijk deel van de kritische IT-systemen ligt bij derde partijen, waardoor het IT-risico in belangrijke mate een uitbestedingsrisico is.

Integriteitsrisico

Dit is het risico dat de reputatie van het fonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers, (mede-)beleidsbepalers, leidinggevenden of dienstverleners. SNPS voert een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uit. Er zijn elf specifieke integriteitsrisico's met bijbehorende beheersmaatregelen omschreven die operationeel worden getoetst, waaronder de voorwaarden die in het uitbestedingsbeleid zijn geformuleerd.

e) Ontwikkelingen en risico's als gevolg van corona

Als gevolg van de coronapandemie werd een aantal risico's werkelijkheid. Het crisisplan is in maart 2020 in werking gesteld om deze risico's te beheersen. Uiteindelijk bleken in 2020 geen interventies nodig

te zijn en heeft SNPS geopereerd binnen haar vastgestelde beleid. Ook de impact op de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden (APS voor pensioenadministratie, SPN voor bestuursondersteuning en AIM voor vermogensbeheer) is nauwgezet gevolgd. Alle drie de uitbestedingspartijen hebben hun werkzaamheden zonder noemenswaardige impact kunnen continueren en pensioenbetalingen zijn te allen tijde zonder vertraging uitgevoerd. Dit is mede te danken aan

de aanwezigheid van gedegen Business Continuity Plannen en blijkt uit de ISAE3402 rapporten die het fonds van APS en AIM heeft ontvangen. Er zijn geen signalen dat dit in 2021 anders zal zijn, maar de situatie blijft de volledige aandacht houden van het bestuur. Ook heeft in 2020 een evaluatie plaatsgevonden van de crisisprocedure en is die procedure op verschillende punten verder verbeterd. In 2021 zal tenminste een deel van het jaar nog vanuit huis worden gewerkt.

Over Hans Peter van Arkel

Hans Peter van Arkel werkt als Finance Manager en Country Controller voor Shell Nederland en is VO- lid van SSPF. Daarnaast is hij sleutelfunctiehouder risicobeheer voor SNPS en houdt hij vanuit die positie zicht op het totaal aan risico's.

In gesprek met Hans Peter van Arkel, sleutelfunctiehouder risicobeheer voor SNPS.

“Medio 2020 ben ik gevraagd als sleutelfunctiehouder risicobeheer. In deze rol houd ik overzicht op de risico's waarmee SNPS mogelijk te maken krijgt. Dat gaat om diverse financiële en niet-financiële mogelijkheden en bedreigingen. Daarnaast ben ik verantwoordelijk voor de beoordeling van het risicomanagement binnen het fonds. Ik rapporteer hierover aan het bestuur. Ook neem ik deel aan de interne kwartaalmeetings binnen het pensioenbureau waarin het risicomanagement wordt besproken. We bekijken met elkaar: komen er nieuwe risico's op ons af, en zo ja, hoe kunnen we die managen?”

Verbindende factor

“De Finance Manager van SPN, Jan Kees Smit, is de uitvoerder van het risicobeheer. Samen met zijn team controleert hij of alle 'checks and balances' correct en tijdig worden uitgevoerd. Ik heb regelmatig contact met hem, evenals met Bas van der Leer. Hij heeft dezelfde rol als ik, alleen dan voor het andere Shell pensioenfonds, SSPF. Het is fijn om ervaringen te delen en te zoeken naar een verbindende factor tussen SSPF en SNPS.”

Communicatie goed op orde

“Het is goed om stil te staan bij je pensioen, want er zijn verschillende keuzes die je kunt maken, nu en in de toekomst. Toch blijft pensioen voor veel mensen moeilijk te doorgronden

en saai. Ik begrijp dat nooit zo goed, want de pensioenwereld is continu in beweging en daarom juist helemaal niet saai. Ik denk dat SNPS heel veel doet aan communicatie en in de afgelopen jaren heeft het pensioenfonds echt stappen gemaakt. Het fonds informeert de deelnemers goed via de website, met video's, e-mails of brieven. Zeker in deze bijzondere tijden is het extra belangrijk om in contact te blijven met de deelnemers in het pensioenfonds.”

Impact op risicomanagement

“Natuurlijk, corona heeft impact op het risicomanagement, maar als je kijkt naar het geheel van maatregelen om 'de tent in de greep te houden' dan zeg ik: 'deze staat als een huis'. Ondanks de uitbraak van het coronavirus waren er geen interventies en correcties nodig op de processen en heeft SNPS geopereerd binnen haar vastgestelde beleid. Dat is best iets om trots op te zijn, omdat het laat zien dat ons risicomanagement in orde is.”

Interessante wereld

“Dat ik warmloop voor deze functie ligt wel in de lijn der verwachting, gezien mijn achtergrond en ervaring als accountant en Governance, Risk & Assurance manager binnen Shell. Bovendien vind ik de pensioenwereld buitengewoon interessant. Het gaat over complexe, maar uitdagende materie. Als pensioenfonds moet je veel ballen in de lucht houden en schakelen met diverse partijen. Ik zie het als een mooie uitdaging om werkzaam te zijn binnen dat spanningsveld en vind het leuk om naast mijn reguliere werkzaamheden mijn hersens ook op een ander gebied te laten kraken!”

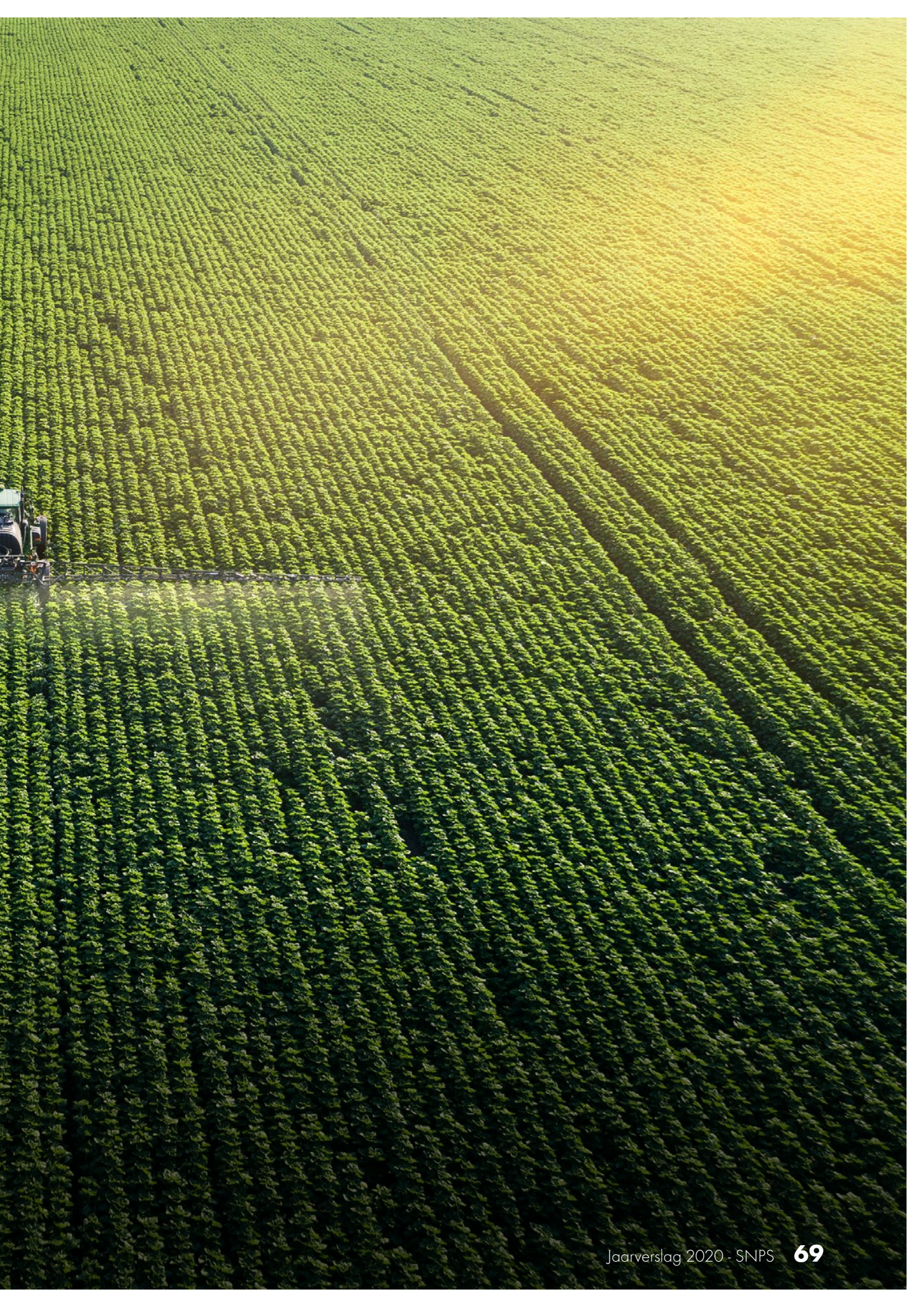

UITBESTEDING

Een mooie samenwerking

SNPS werkt samen met diverse uitbestedingspartijen. Sommige van deze partijen besteden op hun beurt activiteiten uit aan derden (onderuitbesteding).

In het uitbestedingsbeleid van SNPS staat verwoord wat het fonds op dit gebied aan eisen stelt. In dit beleid staan de uitgangspunten, het te volgen proces, de eisen die aan de uitvoerder worden gesteld, de waarborg voor de continuïteit van de uitbestede processen en hoe getoetst wordt of de uitvoering in overeenstemming is met de gemaakte afspraken.

Het bestuur blijft verantwoordelijk voor een beheerste en integere bedrijfsvoering, ook voor het gedeelte

van de werkzaamheden dat is uitbesteed. Het uitbestedingsbeleid is in 2020, op enkele kleine wijzigingen na, ongewijzigd gebleven. Het bestuur heeft zich gericht op het monitoren van de uitvoering van dit beleid.

Corona

Ook in tijden van crisis in 2020 is op een goede manier met de uitbestedingspartijen samengewerkt. De uitvoering verliep robuust en soepel. De operationele activiteiten en de acties n.a.v. de strategische agenda zijn naar tevredenheid uitgevoerd.

Uitbesteding van bestuursondersteuning, pensioenbeheer en vermogensbeheer

In dit overzicht zijn de uitbestedingsrelaties van SNPS samengevat.

PARTIJ	CONTRACT	ACTIVITEIT	ACTIVITEIT OMSCHRIJVING
Shell Pensioenbureau Nederland B.V. (SPN)	Service Agreement	Directeur van SNPS	SPN ondersteunt het bestuur en adviseert het bestuur over alle aspecten van het pensioenbeleid.
Achmea Investment Management B.V. (AIM)	Investment Management Agreement (IMA)	Vermogensbeheer	AIM beheert het vermogen en adviseert het bestuur over het beleggingsbeleid.
Achmea Pensioen-services N.V. (APS)	Overeenkomst van Pensioenbeheer	Pensioenbeheer	APS voert de pensioen-administratie, inclusief financiële en actuariële administratie, unit administratie en het uitkeringsproces, en de pensioencommunicatie uit.

“ Ook in tijden van crisis is op een goede manier met de uitbestedingspartijen samengewerkt ”

Controle op uitbestedingsrelaties

De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van SPN, AIM en APS zijn vastgelegd in overeenkomsten met daaraan gerelateerde prestatiecriteria en verantwoordingsrapportages. Het bestuur heeft de directeurs (in hun rol als uitvoerend bestuurders) en een medewerker van SPN algemene tekenbevoegdheid (procuratie) verleend. Daarnaast beschikken APS en AIM over een beperkte procuratie om hun taken voor SNPS te kunnen uitoefenen.

Auditprogramma

Gedurende het jaar monitort het fonds de uitbesteding en stuurt waar nodig bij. Jaarlijks ontvangt het fonds van AIM en APS een onafhankelijke assurance-verklaring, waarmee zij verantwoording afleggen over de opzet en de effectiviteit van de interne controlemaatregelen rondom operationele processen in dat jaar. De ontvangen assurance-rapportages worden geanalyseerd en waar nodig opgevolgd. De rapportages over 2020 bieden voldoende waarborgen omtrent de opzet, het bestaan en

de effectieve werking van de interne controlemaatregelen bij AIM en APS. SPN verstrekt ieder jaar een Assurance Letter aan het fonds en valt als entiteit binnen het audit-programma van Shell Internal Audit (SIA). SIA voert periodiek audits uit op de processen en controles bij SPN. De meest recente audit heeft in 2018 bij SPN plaatsgevonden met een 'good' audit opinion als resultaat.

Herverzekering

De risico's van overlijden in actieve dienst en premievrijstelling van pensioenopbouw bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid zijn volledig herverzekerd bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. Dit heeft zowel betrekking op de bruto als op de Netto pensioenregeling van SNPS. Het risico van arbeidsongeschiktheid gedurende actieve dienst is volledig herverzekerd bij Achmea Schadeverzekeringen N.V. De huidige contracten met deze leveranciers zijn per 31 december 2020 beëindigd. Vanaf 1 januari 2021 zijn nieuwe contracten opgesteld. Vanaf deze datum zijn de verzekeringen ondergebracht bij elipsLife.

Wie zorgen er voor je pensioen?

Jeroen Roskam (41) is fiduciair adviseur. Hij is in dienst van Achmea Investment Management, het bedrijf dat het vermogen van SNPS belegt.

De specialist adviseert het bestuur van het fonds over de strategische beslissingen rond de beleggingsportefeuille en de beheersing van beleggingsrisico's. Korter gezegd: wat wel en niet te doen in de beleggingsportefeuille.

"Als fiduciair adviseur ben ik verantwoordelijk voor de advisering van een goed strategisch beleid. Daarbij is communicatie over dit beleid erg belangrijk. Zowel richting het bestuur van het pensioenfonds, als ook richting deelnemers door input te geven aan de verschillende nieuwsberichten. Aan de ene kant zie ik toe op welke wijze er het beste kan worden belegd, bijvoorbeeld in aandelen, hypotheeklen of in opkomende landen. Aan de andere kant help ik mee om de deelnemers, het bestuur en de mensen van het Shell Pensioenbureau zo goed mogelijk te informeren over de beleggingen en de effecten van economische ontwikkelingen op het pensioenkapitaal. Hiervoor sta ik in nauw contact met mijn collega's van het team Investment Strategy. Zij monitoren en analyseren de

financiële markten op de lange termijn en maken prognoses. Aan de hand daarvan kan ik adviseren welke mix van beleggingen de beste uitkomst biedt voor de deelnemers van SNPS."

Werken in de pandemie

"Ik ben van vijf dagen op kantoor in één keer overgegaan naar vijf dagen thuiswerken. De werkdagen dat ik na de eerste lockdown-persconferentie nog op kantoor ben geweest, zijn op één hand te tellen. Thuiswerken gaat goed. Door Microsoft Teams kun je efficiënt met elkaar vergaderen.

Bovendien houd ik vanuit huis net zo makkelijk de markten in de gaten als op kantoor. Overigens zit ik niet achter knipperende schermen om in te spelen op korte termijnontwikkelingen. Ik richt mij op de beleggingsstrategie van SNPS en de uitvoering daarvan. Wij beleggen in een gespreide portefeuille. Het enige wat ik mis, is dat je niet even voor een overleg bij een collega kunt binnenlopen."

“Ik richt mij op de beleggingsstrategie van SNPS en de uitvoering daarvan”

Over Jeroen Roskam

Na een hbo-opleiding economie rondde hij met goed gevolg de opleiding tot Chartered Financial Analyst (CFA) af. Daarna is Jeroen als belegger gaan werken voor een Rotterdamse vermogensbeheerder. Gevolgd door acht jaar bij de Rabobank, waar hij het vermogen beheerde van gefortuneerde particulieren. Voordat hij bij Achmea Investment Management begon, werkte de fiduciair adviseur in een meer commerciële functie bij JP Morgan Asset Management. Jeroen Roskam woont samen met Manon. Ze hebben twee kinderen: Valerie en Ruben.

Over Wilbert Huijbens

Wilbert studeerde economie in Rotterdam aan de Erasmus Universiteit. Daarna werkte hij negen jaar als Tax Inspector Corporate Income Tax bij de Belastingdienst, gevolgd door een baan als politiek adviseur op het Ministerie van Financiële Zaken, om weer terug te keren bij de fiscus in verschillende leidinggevende functies. In 2005 is Wilbert begonnen bij Shell in Den Haag. Daar woont hij ook.

“ We hebben als VO de dialoog met het bestuur verdiept ”

Wilbert Huijbens, is Group Tax Reporting manager voor Shell en voorzitter van het Verantwoordingsorgaan van SNPS.

“Als fiscalist heb ik altijd een interesse gehad in pensioenen. Toen mij werd gevraagd om bij de oprichting van SNPS namens de werkgever in het Verantwoordingsorgaan (VO) te komen, hoefde ik dan ook niet lang na te denken of ik dit wilde doen. Pensioen is een fascinerend onderwerp en het heeft veel fiscale raakvlakken. Bovendien is het opbouwen van pensioen heel belangrijk, vind ik. Als voorzitter probeer ik de ‘primus inter pares’ te zijn binnen het VO. Samen met de secretaris proberen we als team te functioneren, zodat we op een goede manier het gesprek kunnen voeren met het bestuur en inhoudelijk goede adviezen kunnen geven.”

Professionalisering

“Alles was nieuw bij de start van SNPS in 2013: het soort fonds, de structuur, de mensen. Ik heb het pensioenfonds én het VO dan ook zien veranderen. We begonnen met een kleine bezetting en hebben veel wisseling gehad van leden binnen het VO. Maar ik ben trots op de professionaliseringslagen die

we gemaakt hebben met elkaar. We hebben nu zes leden en permanent twee ‘inleerders’. Deze mensen lopen zich warm aan de zijkant waardoor we snel kunnen schakelen als er leden weggaan. In acht jaar zijn we uitgegroeid tot een zeer vooruitstrevend en innovatief fonds. We hebben een uitstekende regeling met een kwalitatief hoog niveau. Dat zie je terug aan de buitenwereld die onze regeling eigenlijk omarmt.”

Meer leden

“De uitbreiding van het VO heeft ertoe geleid dat we beter de dialoog kunnen voeren met het bestuur en SPN. We maken nu gebruik van portefeuillehouders; vanuit hun eigen discipline voeren zij gesprekken met het bestuur en SPN. Als VO weten we door die gesprekken wat de achtergronden zijn, waardoor wij beter in staat zijn om onze input te leveren op bepaalde thema’s. Op de hoogte zijn maakt de besluitvorming efficiënt en doeltreffender. Dat geldt voor zowel het bestuur als voor ons!”

STRATEGISCHE **THEMA'S**

In het jaar waarin de anderhalvemetersamenleving werd geboren, het handen schudden uit het straatbeeld verdween en thuiswerken tot norm werd verheven, bleven de 7 strategische thema's, die het bestuur van SNPS sinds enkele jaren voert, onverminderd actueel.

1 Pensioenakkoord

Met het oog op de introductie van het nieuwe pensioenstelsel in 2026, heeft de overheid dit jaar aangepakt om het Pensioenakkoord om te zetten in nieuwe concept wet- en regelgeving. Een proces dat door Shell Pensioenbureau van nabij is gevolgd en is geanalyseerd, waarbij mogelijke implicaties en toekomstscenario's voor de lange en korte termijn in kaart zijn gebracht. SNPS is in haar huidige opzet al grotendeels 'future proof' en is actief betrokken bij de grote veranderingen die het nieuwe stelsel met zich meebrengt. In het totstandkomingsproces van wet- en regelgeving zal SNPS haar zienswijze blijven inbrengen.

2 Grote veranderingen voor het IT-systeem

Op 1 januari 2023 gaat SNPS, volgens huidige planning, over naar het nieuwe IT-platform van pensioenuitvoeringsorganisatie APS. Tot die tijd wordt onder de noemer 'project Accelerate' hard gewerkt aan deze nieuwe 'motor onder de motorkap' met veel meer mogelijkheden voor het pensioenfonds. Naast een efficiënte, beheerste pensioenuitvoering tegen redelijke kosten, optimaliseert SNPS met het nieuwe IT-platform ook het gebruikersgemak voor deelnemers. Dit is in lijn met de IT-strategie en de dienstverlenings-filosofie van het pensioenfonds, die drempelloze en plezierige interacties met de deelnemers vooropstelt en datakwaliteit verbetert. Omdat aanpassingen in het nieuwe IT-systeem sneller en makkelijker te realiseren zijn, wordt SNPS bovendien meer wendbaar en toekomstgericht.

3 Environmental, Social & Governance factoren, kortweg ESG

Na de omarming van de 17 Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (SDG's, duurzame ontwikkelingsdoelen) besloot het SNPS-bestuur in 2019 focus aan te brengen op vier SDG's. Deze zouden meer aandacht moeten krijgen in de uitvoering van het ESG-beleid. Een keuze die in het voorjaar en de zomer van 2020 werd voorgelegd aan alle (oud-) medewerkers en gepensioneerden van Shell Pensioen. Conclusie: in het ESG-beleid mag volgens onze deelnemers extra werk worden gemaakt van de SDG's: klimaatactie, betaalbare en duurzame energie, gendergelijkheid en duurzame steden en gemeenschappen. In gesprekken met bedrijven waarin SNPS investeert wordt deze verscherpte blik bepalend. Een taak overigens, die wordt uitgevoerd door Hermes Eos, onder regie van het bestuur van SNPS.

4 Strategische convergentie

Om dingen niet onnodig dubbel te doen en duur te maken, wil SNPS haar processen zoveel mogelijk laten samenlopen en één oplossing bedenken voor een mogelijk probleem. Zodoende werken we onder meer met een homogene huisstijl voor beide Shell pensioenfondsen in Nederland (SNPS en SSPF). Ook in het communicatiebeleid is dat streven naar synergie duidelijk terug te vinden. Waarom zouden deelnemers, veelal dezelfde personen, worden vermoeid met twee keer dezelfde boodschap? Dat zijn dubbele kosten en het wordt er niet per se duidelijker van. Overigens staan relevantie en kwaliteit altijd voorop in alles wat we doen.

5 Strategisch Asset Level Management

Hoe kunnen we het werk nog beter organiseren om zowel de tactische als de strategische doelen van SNPS te optimaliseren? Die vraag stelt SNPS zich ieder jaar, want een efficiënte organisatie vereist goed geborgde interne en externe processen en een partnership met uitbestedingspartijen. Mede daarom is door SNPS in 2020 gewerkt aan betere rapportage voor de beleggers en het bestuur. Daarnaast zijn mooie stappen gezet in een nog betere samenwerking met onze partners zoals Achmea Investment Management (AIM) en de Stichting Pensioenopleidingen (SPO). Doel: het algehele niveau van 'assetmanagement' naar een nog hoger plan brengen.

6 Geïntegreerd risicomanagement

Als de uitbraak van corona ons één ding heeft geleerd, is het wel dat er sprake is van gedegen risicomanagement bij SNPS. In een buitengewoon uitdagend jaar heeft het fonds de diverse uitdagingen goed doorstaan en heeft het ook een goed resultaat neergezet. De basis hiervoor werd gelegd met een gedegen crisisplan. Hierin waren taken en verantwoordelijkheden duidelijk afgebakend en procedures helder in kaart gebracht.

7 Klantgerichte deelnemersbetrokkenheid

SNPS wil technologie in dienst stellen van de deelnemers. Zodoende zijn in 2019, en de eerste maanden van 2020, pilots gedraaid met beeldbellen. De introductie hiervan, in april, had daarom niet beter kunnen worden getimed. Na de eerste lockdown

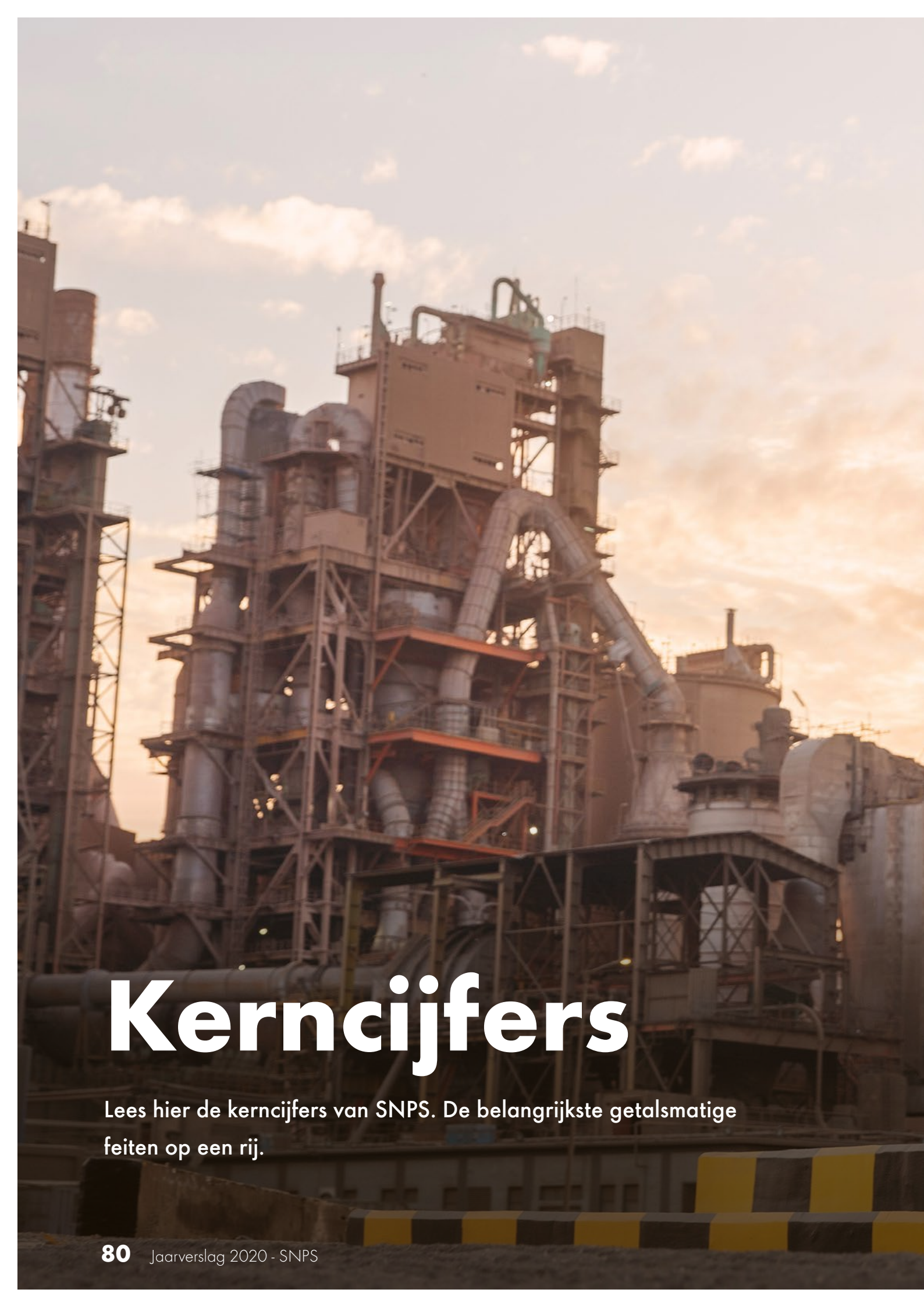
raakten veel deelnemers snel gewend aan een video-overleg in plaats van een live ontmoeting. Beeldbellen wordt daardoor hoog gewaardeerd en krijgt gemiddeld het cijfer 9 van deelnemers. Daarnaast is een communicatie-experiment gedaan met diverse mobiele applicaties, waaronder een proef met sms'jes, is de 'pensioenchecker'-app in gebruik gesteld. Doel: bepalen in welke situaties deelnemers zo persoonlijk mogelijk over hun pensioen kunnen worden geïnformeerd en welk middel daar het best bij past. Ook is SNPS in 2020 nog toegankelijker gaan communiceren over haar ESG-beleid. Dit gebeurt binnen een nieuwe omgeving op Shellpensioen.nl waar podcasts, filmpjes en interactieve modules kunnen worden geraadpleegd, om snel te worden bijgepraat over het beleid en de actuele ontwikkelingen.

Outlook 2021

We leven in onzekere tijden. Focus op wendbaarheid en adaptief vermogen lijkt daarom belangrijker dan de toekomst te kunnen voorspelen. Toch zijn wij positief gestemd over de kansen van 2021. Niet omdat we in een glazen bol kunnen kijken, maar omdat SNPS onder de moeilijke omstandigheden van vorig jaar goed heeft weten te presteren. Simpelweg door koers te houden geleid door een gedegen strategie. Dat geeft vertrouwen. Want ondanks dat SNPS in 2020 een aantal nieuwe bestuurders heeft gekregen, onder wie een nieuwe voorzitter, wist iedereen elkaar snel en goed te vinden in het dagelijkse lawaai van de coronacrisis.

Kerncijfers

Lees hier de kerncijfers van SNPS. De belangrijkste getalsmatige feiten op een rij.

Aantal deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden per einde jaar

Bruto pensioenregeling	2020	2019	2018	2017	2016
Deelnemers	3.150	2.975	2.598	2.349	2.050
Gewezen deelnemers	598	498	392	268	162
Pensioengerechtigden	13	11	7	7	2
	3.761	3.484	2.997	2.624	2.214
Netto pensioenregeling	2020	2019	2018	2017	2016
Deelnemers	4.053	4.299	4.272	4.173	4.301
Gewezen deelnemers	1.541	1.167	1.115	1.164	1.131
Pensioengerechtigden	153	95	66	45	20
	5.747	5.561	5.453	5.382	5.452

Premiebijdragen werkgever en werknemer, saldo overdrachten van rechten risico deelnemers, pensioenuitvoeringskosten en kosten vermogensbeheer voor rekening pensioenfonds (x EUR 1.000)

Bruto pensioenregeling	2020	2019	2018	2017	2016
Premiebijdragen werkgever - Bruto pensioenregeling	36.358	30.691	25.191	21.314	18.470
Premiebijdragen werknemers - Bruto pensioenregeling	3.684	3.140	2.633	2.266	1.904
Totaal premiebijdragen	40.042	33.831	27.824	23.580	20.374
Saldo overdrachten van rechten risico deelnemers - Bruto pensioenregeling	3.231	4.951	2.696	1.033	2.855
Pensioenuitkeringen (w.o. overdrachten aan verzekeraar of afkopen) - Bruto pensioenregeling	308	115	136	37	6
Pensioenuitvoeringskosten voor rekening pensioenfonds - Bruto pensioenregeling (daarmee direct ten laste van werkgever)	1.197	1.190	1.064	885	1.165
-gedeeld door aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden ultimo boekjaar* (x EUR 1)	378,-	398,-	408,-	402,-	616,-
Kosten vermogensbeheer t.l.v. pensioenfonds - Bruto pensioenregeling (daarmee direct ten laste van werkgever)	170	170	145	109	86
Kosten vermogensbeheer en transactiekosten t.l.v. deelnemers - Bruto pensioenregeling ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen	0,31%	0,21%	0,26%	0,28%	0,27%

Netto pensioenregeling	2020	2019	2018	2017	2016
Premiebijdragen werkgever - Netto pensioenregeling	14.371	13.790	13.285	13.756	17.177
Premiebijdragen werknemers - Netto pensioenregeling	3.005	2.980	2.939	2.725	3.189
Totaal premiebijdragen	17.376	16.770	16.224	16.481	20.366
Saldo overdrachten van rechten risico deelnemers - Netto pensioenregeling	-	-17	-6	-	-
Pensioenuitkeringen (w.o. overdrachten aan verzekeraar of afkopen) - Netto pensioenregeling	420	600	1.041	1.324	1.512
Pensioenuitvoeringskosten voor rekening pensioenfonds - Netto pensioenregeling (daarmee direct ten laste van werkgever)	1.098	931	1.026	899	1.285
-gedeeld door aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden ultimo boekjaar* (x EUR 1)	261,-	212,-	236,-	211,-	279,-
Kosten vermogensbeheer t.l.v. pensioenfonds - Netto pensioenregeling (daarmee direct ten laste van werkgever)	92	92	78	59	46
Kosten vermogensbeheer en transactiekosten t.l.v. deelnemers - Netto pensioenregeling ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen	0,32%	0,22%	0,26%	0,29%	0,25%

* Tot en met 2017 gedeeld door gemiddeld aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden

Kostentransparantie voor rekening pensioenfonds + voor rekening deelnemers

Bruto + Netto pensioenregeling	2020	2019	2018	2017	2016
Uitvoeringskosten	2.220	2.121	2.090	1.784	2.450
- gedeeld door aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden ultimo boekjaar* (x EUR1)	301,-	287,-	301,-	271,-	384,-
Kosten vermogensbeheer	803	594	542	457	306
- ten opzichte van gemiddeld belegd vermogen	0,31%	0,29%	0,35%	0,39%	0,39%
Transactiekosten	333	86	82	88	92
- ten opzichte van gemiddeld belegd vermogen	0,13%	0,04%	0,05%	0,07%	0,12%

Algemene reserve, minimaal vereist eigen vermogen en voorziening toekomstige uitvoeringskosten

x €.1000	2020	2019	2018	2017	2016
Algemene reserve	6.998	5.475	4.359	3.207	2.399
Minimaal vereist eigen vermogen	4.384	3.629	2.660	2.249	1.968
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	7.364	6.590	5.154	4.316	3.275
Feitelijke dekkingsgraad	102,1%	102,0%	102,3%	102,1%	102,1%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	101,3%	101,3%	101,4%	101,4%	101,8%

De beleidsdekkingsgraad en de reële dekkingsgraad zijn gelijk aan de feitelijke dekkingsgraad
De vereiste dekkingsgraad is gelijk aan de minimaal vereiste dekkingsgraad

Kostentransparantie voor rekening pensioenfonds + voor rekening deelnemers

Bruto pensioenregeling	2020	2019	2018	2017	2016
Life Cycle portefeuille Rente	19.268	16.034	11.575	9.481	7.650
Life Cycle portefeuille Match I	348	184	84	58	677
Life Cycle portefeuille Rendement	175.269	139.844	92.540	75.797	55.280
Life Cycle portefeuille Match II	-	-	-	16	467
CVP Bruto	4.857	3.551	2.092	1.788	-
Liquide middelen/Vorderingen deelnemers nog te beleggen	2.813	2.654	1.952	1.703	1.365
Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers	202.555	162.267	108.243	88.843	65.439

Netto pensioenregeling	2020	2019	2018	2017	2016
Life Cycle portefeuille Rente	7.780	6.883	5.269	4.308	3.007
Life Cycle portefeuille Match I	290	168	109	90	1.699
Life Cycle portefeuille Rendement	81.493	70.963	50.343	43.424	29.753
Life Cycle portefeuille Match II	-	-	-	61	1.184
CVP Netto	12.029	6.872	3.569	2.075	-
Liquide middelen/Vorderingen deelnemers nog te beleggen	987	1.062	1.070	1.040	1.236
Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers	102.579	85.948	60.360	50.998	36.879

Performance 2020 versus benchmark per Life Cycle portefeuille

Bruto en Netto pensioenregeling	Performances (Bruto) in %	Totale management- feekosten t.l.v. LCP en beleggings- fondsen in %	Performance (na aftrek van kosten) in %	Benchmark performance in %	Under- / over- performance in %
Life Cycle portefeuille	2020	2020	2020	2020	2020
Life Cycle Rente	1,4%	0,1%	1,3%	1,3%	-0,1%
Life Cycle Match I	9,9%	0,1%	9,8%	9,9%	-0,1%
Life Cycle Rendement	2,3%	0,0%	2,3%	2,9%	-0,7%
CVP Bruto	10,1%	0,0%	10,1%	10,0%	0,0%
CVP Netto	10,1%	0,0%	10,0%	10,0%	0,0%

Wat kost het?

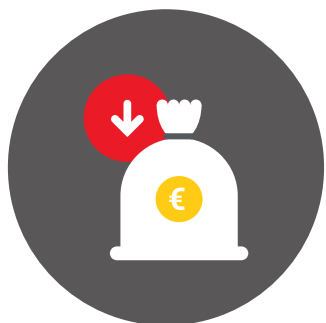
SNPS wil een zo goed mogelijk pensioen realiseren en de deelnemers toegankelijk informeren. De kosten die daarbij worden gemaakt, zijn de zogeheten uitvoeringskosten. Ook in 2020 werden de uitvoeringskosten streng bewaakt door het bestuur.

Inkomsten

+ € 67.607

—

Uitgaven

- € 66.084

=

Saldo

+ € 1.523

Inkomsten	Totaal	Werkgever	Werknemer	Herverzekering	Administratie- en uitvoeringskosten
Premie	57.418	39.836	4.999	7.771	4.812
		Rente	Matching	Rendement	
Beleggingsresultaat	10.189	277	35	8.476	
		CVP Bruto	CVP Netto		
		425	976		
		+ € 67.607			

Uitgaven	Totaal	Ouderdom	Partner	Wezen	Overdracht
Pensioenen	728	135	396	37	160
		Administratie	Bestuur	Bestuursbureau	Adviseurs
Pensioen-uitvoeringskosten	2.557	777	51	810	53
		Toezicht	Projecten	Opleiding	Communicatie
		44	96	87	239
		Accountant	Overig	Vermogensbeheer	
		73	65	262	
Toename pensioenverplichting	56.919				
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	774				
		Inkomend	Uitgaand		
Waarde-overdrachten	-3.231	-3.711	480		
Herverzekeringen	8.337				
		- € 66.084			

De pensioenregeling

Bruto pensioenregeling

De Bruto pensioenregeling van SNPS is een individueel beschikbare premieregeling, de premie wordt hierbij bepaald aan de hand van een leeftijdsafhankelijke premiestaffel. Een nadere toelichting op de regeling is opgenomen in de jaarrekening: 10. Premiebijdragen van werkgevers en werknemers.

De feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet bedraagt € 40.042 duizend (2019: € 33.831 duizend). De kostendekkende premie bedraagt € 39.073 duizend (2019: € 33.635 duizend). Het pensioenfonds past geen premiedemping toe.

Netto pensioenregeling

De Netto pensioenregeling van SNPS is een individueel beschikbare premieregeling, de premie wordt hierbij bepaald aan de hand van een leeftijdsafhankelijke premiestaffel. Een nadere toelichting op de regeling is opgenomen in de jaarrekening: 10. Premiebijdragen van werkgevers en werknemers.

De feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet bedraagt € 17.376 duizend (2019: € 16.770 duizend). De kostendekkende premie bedraagt € 17.577 duizend (2019: € 16.770 duizend). Het pensioenfonds past geen premiedemping toe.

Naar het oordeel van de certificerend actuaris zijn de technische voorzieningen, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel bezien,

toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Er is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten die voor rekening van SNPS zijn, bestaan uit pensioenbeheer- en vermogensbeheerkosten. In 2020 kwamen deze kosten in totaal uit op EUR 2,6 miljoen (2019: EUR 2,4 miljoen)

Pensioenbeheerkosten

Onder pensioenbeheerkosten vallen onder meer administratie – en communicatiekosten en kosten van het bestuur, het bestuursbureau, de accountant en actuaris.

- **Totale kosten**

In 2020 bedroegen de totale pensioenbeheerkosten € 2,3 miljoen (2019: € 2,1 miljoen). Daarvan is € 1,2 miljoen (2019: € 1,2 miljoen) gekoppeld aan de Bruto pensioenregeling en € 1,1 miljoen (2019: € 0,9 miljoen) op de Netto pensioenregeling.

- **Kosten per deelnemer**

De kosten per deelnemer zijn binnen de bruto pensioenregeling € 378,- (2019: € 398,-) en binnen de Netto pensioenregeling € 261,- (2019: € 212,-).

De kostendaling per deelnemer wordt bij de bruto regeling veroorzaakt door een sterkere stijging van het

aantal deelnemers ten opzichte van de kostenstijging.

Voor de netto regeling liggen de uitvoeringskosten hoger door een stijging in uitvoeringskosten en tegelijkertijd een afname van het aantal actieve deelnemers.

• **Kosten gedekt**

SNPS ontvangt jaarlijks een vergoeding om de pensioenbeheerkosten te dekken. In 2020 was dit bedrag ruim € 4,8 miljoen; € 3,0 miljoen voor de bruto pensioenregeling en € 1,8 miljoen voor de netto pensioenregeling. Deze vergoeding was voldoende om de kosten te dekken.

Kosten van vermogensbeheer ten laste van deelnemers	Gemiddeld belegd vermogen (*1.000)	Betaalde beheervergoedingen (mgmt. fees)	Betaalde transactiekosten binnen portefeuilles	Overig (custodian & bankkosten)	Totaal	%
LCP 1: Rente	€ 23.718	€ 24.229	€ 8.535	€ 77	€ 32.841	0,14%
LCP 2: Matching	€ 524	€ 785	€ 792	€ 681	€ 2.258	0,43%
LCP 3: Rendement	€ 216.042	€ 463.984	€ 306.186	€ 79	€ 770.249	0,36%
CVP-portefeuille Netto	€ 4.528	€ 8.897	€ 5.084	€ 554	€ 14.535	0,32%
CVP-portefeuille Bruto	€ 10.520	€ 20.627	€ 12.566	€ 1.222	€ 34.415	0,33%
Totaal	€ 255.331	€ 232.394	€ 49.014	€ 281.408	0,11%	0,33%

Vermogensbeheerkosten

De vermogensbeheerkosten die voor rekening van SNPS zijn, bestaan uit de vergoeding die aan Achmea Investment Management (AIM) wordt betaald voor de uitbestedingsovereenkomst én de vaste vergoeding aan de custodian (Bank of New York Mellon, effecten bewaarbank). Deze laatste kostenpost was in 2020 nog voor de werkgever. Met de werkgever is afgesproken dat als het pensioenfonds voldoende omvang heeft, deze kosten ten laste van de deelnemer komen.

• Totale kosten

De totale vermogensbeheerkosten voor rekening van SNPS waren in 2020 € 281 duizend (2019: € 244 duizend). In de jaarrekening zijn de kosten die direct aan het pensioenfonds zijn gefactureerd en de betaalde kosten (fiduciair beheer) opgenomen. Deze bedroegen in 2020 € 262 duizend (2019: € 262 duizend). Het verschil met de jaarrekening komt door verschillen tussen ramingen en afrekeningen.

Kosten van vermogensbeheer ten laste van pensioenfonds	Gemiddeld belegd vermogen (*1.000)	Kosten fiduciair beheer	Vaste vergoeding custodian	Totaal	%
LCP 1: Rente	€ 23.718	€ 26.835	€ 15.136	€ 41.971	0,18%
LCP 2: Matching	€ 524	€ 9.544	€ 9.835	€ 19.379	3,70%
LCP 3: Rendement	€ 216.042	€ 169.019	€ 9.900	€ 178.919	0,08%
CVP-portefeuille Netto	€ 4.528	€ 12.092	€ 6.880	€ 18.972	0,42%
CVP-portefeuille Bruto	€ 10.520	€ 14.904	€ 7.263	€ 22.167	0,21%
Totaal	€ 255.331	€ 232.394	€ 49.014	€ 281.408	0,11%

Uitvoeringskosten deelnemers

De uitvoeringskosten die voor rekening van de deelnemers zijn, bestaan volledig uit vermogensbeheerkosten. Het gaat dan om transactiekosten en beheervergoedingen.

De betaalde transactiekosten van € 333 duizend kunnen gesplitst worden in:

- toe- en uittreedkosten in de fondsen (€ 149 duizend);
- transactiekosten binnen de fondsen (circa € 184 duizend);
- geschatte transactiekosten zoals bewaarloon en settlementkosten.

De kosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn 0,13% (2019: 0,04%)

Evaluatie uitvoeringskosten

Het fonds maakt een gedegen afweging bij het maken van kosten, waarbij deze in samenhang worden gezien met de realisatie van de strategie.

Het fonds heeft kennisgenomen van het onderzoek kostentransparantie van de AFM. Uit het onderzoek komt naar voren gekomen dat het fonds op een aantal punten verbeterd moest worden. Het fonds heeft de ontbrekende kerncijfers (transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen en een optelling van vermogensbeheerkosten ten laste van het fonds en ten laste van de deelnemer) toegevoegd en zal in 2021 nader bekijken waar nog verdere aanpassingen mogelijk en gewenst zijn.

Bestuursmodel

SNPS heeft één bestuur, waarin zowel de uitvoerende als de niet-uitvoerende bestuursleden zitten. Het niet-uitvoerende deel van het bestuur bestaat uit vijf leden: een onafhankelijk voorzitter, twee werkgeversvertegenwoordigers en twee werknemersvertegenwoordigers. Het uitvoerend deel van het bestuur bestaat uit twee bestuurders die in dienst zijn van SPN. De samenstelling van het bestuur kunt u vinden in bijlage 3.

Het bestuursmodel wordt ook wel een 'one-tier board' genoemd. Dit is het zogenaamde omgekeerd gemengd model.

De niet-uitvoerende bestuursleden zijn met name verantwoordelijk voor het bepalen van het (strategische) beleid van SNPS én het houden van intern toezicht op de uitvoering van de bestuurders. Alleen een niet-uitvoerende bestuurder mag de taak van voorzitter van het bestuur vervullen.

De uitvoerende bestuurders houden zich bezig met de dagelijkse (operationele) leiding van het pensioenfonds en de beleidsvoorbereiding.

Veilig pensioen

Een pensioenfonds met een 'one-tier board' is verplicht om een auditcommissie te hebben, tenzij de niet-uitvoerende bestuursleden kunnen aantonen dat zij voldoende kennis en ervaring hebben op

het gebied van risicobeheer, beleggingsbeleid, uitbesteding en financiële informatievoorziening. Bij de bestuursleden van SNPS is dat zo: het bestuur heeft vrijstelling gekregen van De Nederlandsche Bank (DNB) voor de instelling van een auditcommissie. SNPS hecht daarom veel belang aan extra aandacht voor de beleidsterreinen risicobeheer, beleggingsbeleid, uitbesteding en financiële informatievoorziening.

Het pensioenfonds heeft ook een verantwoordingsorgaan (VO). Het VO geeft advies en oordeelt aan het eind van elk jaar over het beleid dat door het bestuur is vastgelegd. Daarin kijkt het VO naar de wijze waarop het beleid door het bestuur is uitgevoerd. Dit gebeurt door de eisen te volgen die zijn gesteld bij of krachtens de Pensioenwet. Het VO kent zes zetels. Twee daarvan worden bezet door vertegenwoordigers van de werkgever, de andere vier door vertegenwoordigers van de werknemers die deelnemen in één of beide pensioenregelingen van SNPS. Aangezien nog geen 10% van de deelnemers gepensioneerd is, zijn er geen pensioengerechtigden lid van het VO.

Werkwijze binnen het bestuur

Het bestuur communiceert regelmatig op een open manier met elkaar. Communicatielijnen zijn kort. De werkwijze binnen het bestuur is vastgelegd in het interne

bestuursprotocol. Hierin staan de uitgangspunten en afspraken die het bestuur met elkaar gemaakt heeft. In het bestuursprotocol van SNPS is het taakgebied van het bestuur bevestigd. Het bestuur heeft in 2020 vijf keer vergaderd, waarbij één vergadering volledig ging over de vaststelling van het jaarverslag 2019. In de andere bestuursvergaderingen heeft het bestuur diverse onderwerpen behandeld. Het bestuur heeft daarnaast gedurende het jaar meerdere interactieve workshops gevolgd en er hebben kennissessies over het Pensioenakkoord plaatsgevonden. Daarnaast vindt er elk kwartaal een thematische kennissessie beleggingen plaats. APS heeft eenmaal een presentatie verzorgd in het bestuur.

Evaluatie eigen functioneren van het bestuur

In november 2020 heeft de jaarlijkse interne zelfevaluatie van het bestuur plaatsgevonden. De voorzitter heeft voorafgaand aan de zelfevaluatie individuele gesprekken

met bestuursleden gevoerd over hun functioneren binnen het bestuur. In dat kader heeft de voorzitter ook met de Dean van de SPN Academy gesproken. Op basis van deze gesprekken is het individuele opleidingsplan per bestuurslid geactualiseerd en voor 2021 vastgelegd in de SPN Academy, het leerportaal voor onder meer SNPS.

Kennis up to date

SNPS vindt het belangrijk dat het bestuur flexibel is in de uitvoering en in staat om mee te gaan met veranderingen. Constante nieuwsgierigheid zorgt ervoor dat je blijft. Daarom ligt de nadruk in de SPN Academy in 2021 opnieuw op 'leren door doen', bijvoorbeeld door middel van betrokkenheid bij projecten of op een bepaald beleidsterrein. Deze activiteiten liggen in de lijn van de '70-20-10'-leerfilosofie bekend binnen Shell. Dat wil zeggen: 70 procent van de leereffectiviteit komt door professionele ervaringen, 20 procent wordt verkregen door te leren van anderen (training-on-

“ Het bestuur van SNPS, maar ook organisaties waaraan SNPS werkzaamheden heeft uitbesteed, zijn verplicht om de ‘Code Pensioenfondsen’ na te leven ”

the- job) en 10 procent is afkomstig van formele trainingen. De sterke focus op ‘leren door doen en leren van elkaar’ vraagt om een professionele houding en specifieke competenties van de bestuursleden zoals samenwerken, omgevingsbewustzijn en een reflecterend vermogen. Vanuit de SPN Academy wordt toegezien op de voortgang van deze afspraken en deelname aan seminars en workshops wordt geregistreerd. Op basis van gesprekken tussen de voorzitter en bestuursleden is per bestuurslid een individueel opleidingsplan gemaakt en voor 2021 vastgelegd.

Naleving ‘Code Pensioenfondsen’

Het bestuur van SNPS, maar ook organisaties waaraan SNPS werkzaamheden heeft uitbesteed, zijn verplicht om de ‘Code Pensioenfondsen’ na te leven. Doet het bestuur dit niet dan moet zij uitleggen hoe en waarom hiervan wordt afgeweken. De gedragscode bevat normen voor een goed pensioenfondsbestuur en een transparant besturingsmodel. De waarde van de code zit in de dialoog en een afgewogen besluitvorming. Er is ruimte om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt. Bepalend voor de werking van de code

is dan ook hoe pensioenfondsen met de intenties van deze omgaan. Er is een Compliance Officer aangesteld die toezicht houdt op de uitvoering en effectiviteit van deze gedragscode. Elk jaar wordt de naleving van de gedragscode over het afgelopen en het komende jaar bevestigd. Dit verslagjaar heeft de Compliance Officer geen materiële overtredingen geconstateerd en geen incidenten aan DNB gemeld. Er is sprake van een ‘compliance-georiënteerde’ organisatie. SNPS heeft alle normen van de Code Pensioenfondsen over het gehele verslagjaar nageleefd.

Vaststelling van het bestuursverslag door het bestuur

Het bestuur van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting heeft het bestuursverslag 2020 vastgesteld.

M.J. ten Brink, voorzitter bestuur
B.C. Koch
A.K. Kroeze
B.N. de Mönnink
N. van der Toorn
K. Yildirim
M.P. van ’t Zet

Den Haag, 27 mei 2021

Verantwoording en toezicht

Verslag van het Intern Toezicht door niet-uitvoerende bestuursleden

2020 was een zeer bewogen jaar. Een jaar waarin de coronapandemie zich zeer snel verspreidde en de wereld in zijn greep hield met grote onrust op financiële markten en een sterk krimpende wereldeconomie als gevolg. Dit verslag en oordeel is opgesteld tegen deze achtergrond van uitzonderlijke uitdagingen voor het fonds die, naast lopende ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld het Pensioenakkoord, bijzondere aandacht verdienen van het bestuur. In dit verslag van het intern toezicht wordt ingegaan op deze ontwikkelingen en verantwoording afgelegd over een aantal van deze strategische thema's.

Governance en Intern Toezicht

SNPS kent het omgekeerd gemengd bestuursmodel waarin het bestuur bestaat uit twee uitvoerende en vijf niet-uitvoerende bestuursleden. De niet-uitvoerende bestuurders zijn belast met het (permanente) intern toezicht op beleid, uitvoering en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Hierover wordt verantwoording afgelegd aan het Verantwoordingsorgaan.

De rol en taakvervulling van uitvoerende en niet-uitvoerende bestuursleden is nader uitgewerkt in een protocol waarin ook de beoogde samenwerking en communicatie binnen het bestuur is beschreven. Hierbij wordt gestreefd naar een werkwijze waarbij de kerntaken van het bestuur als geheel centraal staan (actief besturen, toezicht houden/in-control zijn, verantwoording afleggen), maar waarbij de beide geledingen (uitvoerend en niet-uitvoerend) zich ook bewust zijn van de verschillende rollen die zij ten opzichte van elkaar hebben. Taken en verantwoordelijkheden zijn helder vastgelegd, inclusief een portfolioverdeling (1st port of call) van de niet-uitvoerende bestuurders.

De bestuursagenda's zijn gericht op een optimale invulling van de zorgplicht tegen de achtergrond van de specifieke vereisten van de premieovereenkomst met de beleggingsvrijheid die SNPS uitvoert. Bij alle beleidsvoorstellen en -beslissingen komen risicomanagement en evenwichtige belangenafweging expliciet aan de orde. De inrichting en uitkomsten van het risicomanagementproces zijn onderdeel

van iedere bestuursvergadering met een bespreking en vaststelling van de Risk & Control Self-Assessments. Door middel van deze assessments vindt een gestructureerde evaluatie plaats van financiële en niet-financiële risico's door het Bestuursbureau SPN.

De uitvoerende bestuurders nemen de dagelijkse bestuursaangelegenheden voor hun rekening waaronder operationele zaken en de communicatie met interne en externe stakeholders. De niet- uitvoerende bestuurders worden in een vroeg stadium betrokken bij onderwerpen die gezien hun strategische aard of omvang overleg vereisen binnen het gehele bestuur en tevens worden deze geagendeerd voor de bestuursvergaderingen. Formele bestuursbesluiten ten aanzien van de in het SNPS-bestuursprotocol aangegeven onderwerpen worden in de bestuursvergaderingen genomen en vastgelegd.

De bepalingen en onderliggende intenties van de **Code Pensioenfondsen** worden betrokken in de manier waarop het interne toezicht (door de niet-uitvoerende bestuursleden) is ingericht en heeft specifieke aandacht bij belangrijke overwegingen en besluiten van het bestuur. Eind 2020 voldeed SNPS aan alle normen van de Code. Wel blijft het verbreden van de diversiteit in de samenstelling van bestuur en Verantwoordingsorgaan een punt van aandacht en is, onder meer, overeengekomen dat bij de eerstvolgende bestuurswisseling aan de eis van twee vrouwelijke bestuursleden voldaan zal worden.

Na iedere reguliere bestuursvergadering is er een 'nazit' van de niet-uitvoerende bestuursleden waarbij wordt teruggeblikt op de afgelopen vergadering, de toezichthoudende rol en de gang van zaken in het algemeen. Hierbij wordt ook het functioneren van de uitvoerende bestuursleden overwogen alsmede de relatie tussen de uitvoerende en de niet-uitvoerende bestuursleden. Eventuele feedback wordt teruggekoppeld naar de uitvoerende bestuursleden.

Coronapandemie

De Corona uitbraak en de daaropvolgende onrust op de financiële markten in het voorjaar van 2020 hebben aanleiding gegeven om de SNPS crisisprocedure in werking te stellen. Het multidisciplinaire Crisis Management Team heeft wekelijks overleg gevoerd om de mogelijke gevolgen van de coronapandemie op basis van verschillende scenario's te overwegen en de economische situatie te vergelijken met de scenario's in de meest recente ALM-studie. Als gevolg van een relatieve normalisatie van marktomstandigheden is de crisisprocedure in mei 2020 beëindigd en heeft er een evaluatie van het functioneren van het crisisplan plaatsgevonden. Daaruit is gebleken dat de crisisprocedures van het fonds en externe dienstverleners goed op elkaar zijn afgestemd en aan de verwachtingen voldoen, ook is de informatievoorziening naar het bestuur, Verantwoordingsorgaan, externe toezichthouders en deelnemers als zeer positief ervaren. Enkele leerpunten zijn verwerkt middels een herziening van de crisisprocedure. De verdere ontwikkelingen rond corona en

gevolgen voor de financiële markten zijn terugkerende onderwerpen op bestuursvergaderingen.

Beleggingsresultaten

De situatie op de financiële markten in het eerste kwartaal van 2020 heeft in eerste instantie geleid tot sterk negatieve rendementen, met name in de Rendementsportefeuille. De bovengenoemde scenarioanalyse gaf geen aanleiding de eerder genomen strategische keuzes aan te passen. Het tweede kwartaal en ook de laatste maanden van het jaar lieten een breed marktherstel zien, wat ertoe geleid heeft dat alle Life cycle portefeuilles het jaar hebben afgesloten met een positief rendement. De rente is gedurende 2020 echter wel verder gedaald wat de toekomstige pensioeninkoop drukt. Hoewel het bestuur geen invloed heeft op de ontwikkeling van de rente blijft dit onverminderd een punt van aandacht.

ESG

Op het gebied van ESG is verdere voortgang geboekt en is de

implementatiefase van het IMVB-convenant ultimo 2020 succesvol afgerond. Als onderdeel daarvan is de reguliere screening op het uitsluitingenbeleid ingevoerd en rapportage over het engagement beleid geactiveerd. Ook is het ESG-beleid een bewuste factor in de keuzes die worden gemaakt wat betreft de selectie van beleggingsfondsen. Daarnaast is medio 2020 een deelnemerssurvey over verantwoord beleggen uitgevoerd, met een hoge response rate, om de verwachtingen en voorkeuren van deelnemers beter in kaart te brengen. De survey liet zien dat er onder de deelnemers een breed draagvlak bestaat voor het gevoerde verantwoord beleggingsbeleid en de gekozen vier Sustainable Development Goals.

Uitbesteding

De relatie met Achmea Pensioenservices (APS) en Achmea Investment Management (AIM), de twee uitbestedingspartijen van SNPS, wordt door de uitvoerende bestuurders en de experts binnen

SPN aangestuurd. Daarbij staat het controleren van een zorgvuldige uitvoering van het vermogensbeheer en pensioenadministratie en het monitoren van de performance centraal. Gedurende het jaar is vanuit APS een nieuwe accountmanager aangesteld waardoor de operationele relatie verder werd verstevigd.

Het overleg met APS inzake de invoering van het nieuwe pensioenadministratiesysteem (project Accelerate) is geformaliseerd met de definitie en afstemming van de scope van het project, deliverables en het te voeren risicomanagement. Het implementatietraject zal worden ondersteund door een (tweedelijns) SPN - APS projectteam alsmede een Sounding Board, met vertegenwoordiging van het bestuur en externe Subject Matter Experts.

Communicatie

In 2019 is het communicatiebeleid uitvoerig herzien met de keuze voor drie strategische pijlers en bijbehorende doelstellingen. In 2020 heeft de invulling van dit beleid door middel van gerichte campagnes vorm gekregen waarbij de voortgang regelmatig wordt beoordeeld aan de hand van specifieke KPI's. De feedback van deelnemers en resultaten van de campagnes zijn uitermate positief te noemen; het eerdergenoemde deelnemersonderzoek naar verantwoord beleggen en de introductie van beeldbellen zijn daarvan goede voorbeelden. Het communicatiebeleid blijft een belangrijk instrument in het uitvoeren van de zorgplicht en mede daarom is het Verantwoordingsorgaan nauw bij betrokken geweest bij de herziening.

Pensioenakkoord

In het Pensioenakkoord zijn door de overheid en centrale organisaties van sociale partners afspraken gemaakt over de toekomst van het Nederlandse pensioenstelsel die nu verder vertaald zullen worden in een wetsvoorstel om de Pensioenwet aan te passen met de ambitie de nieuwe regels per 1 januari 2022 in te laten gaan. Het voornemen om ook bij beschikbare premieregelingen een vlakke staffel in te voeren heeft ook voor SNPS gevolgen. Welke specifieke gevolgen dit zijn zal mede afhangen van de uitkomsten van het overleg tussen de werkgever en werknemers (vertegenwoordigd door de COR) en de keuzes die daarin gemaakt gaan worden. Het uitvoerend bestuur is nauw betrokken bij deze ontwikkelingen en heeft tijdig de belangen van SNPS voor het voetlicht gebracht. Het gehele bestuur wordt regelmatig geïnformeerd over het vervolgtraject en de specifieke taak van het bestuur in het overwegen van de uitvoerbaarheid van de te maken afspraken.

Geschiktheid bestuur en Verantwoordingsorgaan

In 2020 is sprake geweest van wisselingen in beide organen met tevens het aantreden van een nieuwe voorzitter van het bestuur en de herbenoeming van de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan. De onboarding is door het bestuursbureau en de uitvoerende bestuursleden zorgvuldig ondersteund en met succes afgerond. Individuele opleidingsplannen worden conform het geschiktheidsbeleid opgevolgd met een jaarlijkse (zelf) evaluatie en ondersteund door middel van een extern opleidingsbureau. Hierbij is, met name, ook aandacht gegeven

aan verdere verdieping van kennis op het gebied van vermogensbeheer.

Oordeel

2020 was een jaar met vele uitdagingen voor het fonds; de uitvoerende bestuursleden hebben naar het oordeel van de niet-uitvoerende bestuursleden daar zeer professioneel en adequaat op gereageerd zonder aandacht te verliezen voor de doorlopende beleidsmatige en uitvoerende taken. De meest recente ALM-uitkomsten zijn verwerkt in het beleggingsbeleid, de operationele uitvoering is op het gewenste niveau en de uitwerking van de strategische speerpunten verloopt volgens plan. Kritische bedrijfsprocessen, weloverwogen besluitvorming en tijdige informatievoorziening van het bestuursbureau en externe partners worden structureel geëvalueerd; deze zijn in de praktijk uitvoerig getest tijdens de coronapandemie en toereikend bevonden. Communicatie met de deelnemers, essentieel in tijden van verhoogde onzekerheid, is verder geïntensiveerd.

De samenwerking tussen de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuursleden is zonder meer constructief en ondersteund door inzichtelijke rapportages, kwalitatief goed onderbouwde bestuursstukken en frequent formeel en informeel overleg waarbij volledige openheid de leidraad is. Dit heeft, ondanks het voornamelijk virtueel karakter van overleg, goed gefunctioneerd. De niet-uitvoerende bestuursleden en het Verantwoordingsorgaan worden in een vroeg stadium bij de beleidsvorming betrokken en tijdig geïnformeerd over

relevante ontwikkelingen. Daarbij is het borgen van een grote mate van betrokkenheid en het verder versterken van de relatie met het Verantwoordingsorgaan leidend, meer dan de vereisten van het wettelijk kader. Er wordt goed geanticipeerd op verandertrajecten zoals de wijzigingen in het pensioenstelsel en de ontwikkeling van een nieuw pensioenadministratiesysteem met een nauwe samenwerking met de daarvoor aangewezen partners zoals Shell Nederland en APS.

Aandachtspunten voor 2021

Voor het jaar 2021 zijn de volgende aandachtspunten geformuleerd:

- Beoordelen van de uitvoerbaarheid van (de nog overeen te komen) nieuwe pensioenafspraken tussen werkgever en werknemers en het meenemen van deelnemers in het transitietraject.
- Monitoren van de implementatie van het nieuwe pensioenadministratiesysteem bij APS.
- Meer expliciet overwegen van de voor het fonds relevante IT-ontwikkelingen en als onderdeel daarvan het uitvoeren van een Cyber Security risicoanalyse.
- Beoordelen van verdere uitvoering en effectiviteit van het communicatiebeleid.
- Toezicht houden op, en verder ontwikkelen van, het beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen.
- Uitvoeren van het aangescherpte beleid inzake bredere diversiteit in de samenstelling van het bestuur en Verantwoordingsorgaan.

“ SNPS blijft doorgroeien in termen van aantallen deelnemers en belegd vermogen ”

Reactie van de uitvoerende bestuursleden

Met gepaste dankbaarheid nemen de uitvoerende bestuursleden kennis van de observaties van de niet-uitvoerende bestuursleden over de vele uitdagingen voor SNPS die in het roerige jaar 2020 op een professionele manier, en in goede samenwerking met alle betrokkenen, het hoofd zijn geboden, met blijvende aandacht voor de aansturing van het fonds.

SNPS blijft doorgroeien in termen van aantallen deelnemers en belegd vermogen. Tegelijkertijd voltrekken interne en externe veranderingen zich in een steeds hoger tempo. Dat vraagt van de managementorganisatie blijvende aandacht voor verandervermogen, grip op de uitbestede taken en van het gehele bestuur een heldere toekomstvisie en strategie. Een effectieve samenwerking tussen uitvoerende en niet-uitvoerende bestuursleden, zoals we die nu zien, is daarbij essentieel.

De uitvoerende bestuursleden onderschrijven de door de niet-uitvoerende bestuursleden aangedragen aandachtspunten. Deze zijn inmiddels

opgenomen als onderdeel van het werkplan voor 2021-2022.

Op verschillende door de niet-uitvoerende bestuursleden genoemde beleidsterreinen is het afgelopen jaar de nodige voortgang geboekt en SNPS staat naar de mening van de uitvoerende bestuursleden dan ook goed voorgesorteerd op thema's als Pensioenakkoord, technologische innovatie, deelnemersbetrokkenheid en maatschappelijk verantwoord beleggen. Dat mag echter niet leiden tot zelfgenoegzaamheid. Juist in deze periode van toenemende economische en maatschappelijke onzekerheden is het zaak een open dialoog met alle stakeholders te blijven onderhouden, zodat SNPS in staat blijft om met draagvlak wendbaar te opereren in het snel veranderende pensioenlandschap.

Oordeel van het Verantwoordingsorgaan 2020

Het bestuur van het pensioenfonds legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan (VO) over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Jaarlijks formuleert het VO een oordeel over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid en over de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast voorziet het VO het bestuur van SNPS van advies te over de in de statuten vastgelegde thema's.

Het VO oordeelt in 2020 positief over het handelen van het bestuur aangaande het gevoerde beleid, de beleidskeuzes voor de toekomst en de naleving van goed en stabiel pensioenfondsbestuur.

In dit verslag wordt het oordeel van het VO verder toegelicht en onderbouwd.

Activiteiten en samenstelling VO

Het VO heeft gedurende 2020 met een volledige bezetting gefunctioneerd. De heer De Mönnink is in 2020 afgetreden en de heer Poolman heeft hem opgevolgd. Mevrouw Spaanderman heeft het VO versterkt als inleerder. Zie voor volledige personalia de bijlage. Het Pensioenfonds heeft tot dusver een

gering aantal pensioengerechtigden en daardoor nog geen vertegenwoordiging van pensioengerechtigden binnen het VO.

Om tot een weloverwogen oordeel te komen, heeft het VO de volgende activiteiten ondernomen en bronnen geraadpleegd:

Activiteiten tussen bestuur, directie en het VO:

- Gedurende het verslagjaar heeft het VO in totaal vijfmaal vergaderd met directie en bestuur. Deze vergaderingen verlopen open en constructief met voldoende gelegenheid tot vragen. Vergaderstukken worden op tijd en met de juiste kwaliteit gedeeld, een agenda wordt vooraf samengesteld, waarbij het VO actief agendapunten aandraagt op basis van de gestelde prioriteiten en recente ontwikkelingen. Naast de formele vergaderingen vindt er ook regelmatig informeel overleg plaats tussen de voorzitter van het VO en het fonds.
- Ook heeft het VO jaarlijks overleg met de niet-uitvoerende bestuursleden in hun rol als intern toezichthouder.
- Naast de reguliere vergaderingen is er een aantal bijeenkomsten en

werkgroepsessies georganiseerd waar specifieke onderwerpen zijn besproken. Voorbeelden zijn vergaderingen over pensioencommunicatie van SNPS, de implementatie van het Environmental, Social en Governance (ESG) beleid en de mogelijke consequenties van het Pensioenakkoord. Hieraan nemen telkens de specifieke portefeuillehouders uit het VO deel.

Interne activiteiten VO:

- Het opstellen en uitvoeren van een VO-werkplan waarbij aan de hand van de strategische bestuursthema's, prioriteiten en portefeuillehouders vanuit het VO worden aangemerkt.
- Het beheren van een algemene competentievisie en opleidingsplan voor het VO. Daaruit volgend hebben VO leden diverse cursussen en seminars gevolgd om de deskundigheid te waarborgen.
- Informatiesessies met de achterban van het VO voor zowel de werkgever (Shell Nederland) als werknemers (COR Pensioencommissie). Daarnaast neemt het VO het jaarverslag en het oordeel van het voorgaande jaar in beschouwing.

Adviesaanvragen

In het afgelopen jaar heeft het bestuur de volgende adviesaanvragen aan het VO voorgelegd, waarop het VO in alle gevallen positief advies heeft uitgebracht:

- Netto en Bruto beschikbare premiestaffel
- Beloningsbeleid
- Het communicatiebeleid en -strategie van SNPS

Commentaar van het VO is in alle gevallen besproken met het bestuur, en

heeft geleid tot aanpassingen aan het beleid of de uitvoering daarvan.

Terugblik 2020

De zeven geformuleerde strategische meerjarenthema's vanuit het bestuur zijn leidend geweest in de operationele activiteiten en projecten die door het bestuur in 2020 zijn uitgevoerd. Aanvullend op deze meerjarenthema's zijn de ontwikkelingen rondom corona en de impact daarvan op SNPS nauwlettend in de gaten gehouden. Hieronder volgt de reflectie van het VO op de focusgebieden in 2020.

Coronapandemie

Als gevolg van de coronapandemie en de daaropvolgende turbulentie op de financiële markten heeft het bestuur van SNPS in maart 2020 het crisisplan in werking gesteld. Het VO is zeer tevreden over de aanpak van het bestuur gedurende deze periode. Het crisisprotocol is gevolgd, waarbij het belang van de deelnemer centraal heeft gestaan. Dit bleek uit de duidelijke, extra communicatie naar de deelnemers en de focus op impact op verschillende groepen deelnemers – specifiek waar het bijna gepensioeneerden betrof. Daarnaast is op basis van gedegen analyses besloten om de beleggingsstrategie niet te veranderen, wat heeft geleid tot herstel van vermogen in de tweede helft van het jaar. Tenslotte is vóór de zomer van 2020 de crisisaanpak geëvalueerd, waarbij verbeteringen zijn doorgevoerd in de procedures.

Pensioenakkoord

In 2020 is het Pensioenakkoord door de overheid en centrale organisaties van sociale partners getekend.

“ Dat akkoord gaat ook op SNPS invloed hebben ”

Dit akkoord gaat ook op SNPS invloed hebben. Door het bestuur en het pensioenbureau zijn deze ontwikkelingen nauwgezet gevolgd, en is in diverse stadia en (externe) gremia het belang van de SNPS deelnemer naar voren gebracht. Daarnaast heeft het bestuur verschillende themasessies georganiseerd om het VO op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen. Het VO is zeer tevreden met de aandacht en de open communicatie over dit onderwerp, en de voortdurende focus op het belang van de Shell pensioenfondsen in Nederland.

Pensioencommunicatie

Het bestuur heeft eind 2019 een nieuw communicatiebeleid opgesteld, waarvoor begin 2020 een positieve adviesaanvraag door het VO is afgegeven. Deze oordeelsvorming heeft plaatsgevonden na een uitgebreide discussie over de zorgpunten van het VO. Het bestuur is hier voortvarend mee aan de slag gegaan. Het VO is tevreden over de manier waarop progressie is gemaakt in de uitvoering van de pensioencommunicatie en aandacht is besteed aan het opstellen en monitoren van meetbare doelstellingen. Voorbeelden zijn dat de resultaten van de deelnemersenquête worden verwerkt

in de communicatie en digitalisering wordt ingezet om de informatie zo bereikbaar en begrijpelijk mogelijk te maken voor de diverse groepen deelnemers.

Vermogensbeheer en ESG-beleid

Door de crisis op de financiële markten is de geplande verbeterslag van beleggingsrapportages versneld ingevoerd, waardoor er beter inzicht is in de prestaties van de verschillende beleggingsfondsen en verschillende financiële risico's. Daarnaast zijn diverse verbeterstappen gezet in de selectie van beleggingsfondsen binnen de verschillende beleggingscategorieën (asset classes). Het VO is zeer tevreden met deze verbeteringen, die leiden tot beter inzicht en een beter rendement-risico profiel.

Daarnaast is het VO in 2020 actief betrokken geweest bij de diverse ontwikkelingen van ESG. Er is goede vooruitgang gemaakt met betrekking tot de implementatie van het IMVB-convenant en het proces van screening en engagement monitoring via Achmea Investment Management. Het VO onderstreept het belang van een adequaat screening- en

monitoringproces, en ziet de gemaakte voortgang daarin als essentiële stappen. Daarnaast is het verantwoord beleggingsbeleid van SNPS verder geformaliseerd, waarbij er ook meer aandacht is besteed aan korte en lange termijn ambities op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen.

Ook is er veel aandacht besteed aan communicatie met de deelnemers omtrent ESG, onder andere via het deelnemersportaal, de nieuwsbrief en de deelnemersenquête. De uitkomsten van de enquête bevestigden in de ogen van het VO het belang om het bewustzijn en draagvlak omtrent ESG in alle deelnemersgeledingen te vergroten. Het VO is zeer positief over de initiatieven om de ESG-communicatie richting de deelnemers naar een hoger niveau te brengen.

Herverzekering risico's

De herverzekering van arbeidsongeschiktheid- en overlijdensrisico's is ondergebracht bij een nieuwe partij, met een efficiëntere administratie en tegen lagere kosten. Het VO is blij met deze aanpassing, die leidt tot lagere kosten van het SNPS pensioen.

Nieuw pensioen-administratiesysteem

De externe pensioen-uitvoeringsorganisatie van SNPS (Achmea Pensioen Services, APS) is dit jaar een belangrijk verandertraject gestart: de ontwikkeling van een nieuw pensioenadministratiesysteem. Het VO is zeer te spreken over de betrokkenheid vanuit het bestuur bij dit verandertraject.

Vooruitblik op 2021

Het VO verwacht dat de twee grote verandertrajecten - betreffende het Pensioenakkoord en de ontwikkeling van een nieuw pensioenadministratiesysteem bij APS - hoog op de agenda van het bestuur zullen staan. Het VO volgt deze ontwikkelingen op de voet. Daarnaast wil het VO graag de volgende aandachtsgebieden aandragen:

Allereerst wil het VO het voortdurende belang van vermogensbeheer richting het bestuur blijven benadrukken. SNPS heeft de afgelopen jaren uitstekende financiële resultaten behaald, maar door de dalende rente is de prijs van toekomstig pensioen tegelijkertijd gestegen. Het VO ziet het beleggingsbeleid van het bestuur als beste instrument om een goed pensioen voor de deelnemers te behalen. Het VO hoopt dat het bestuur de ingezette verbeteringen op gebied van rapportage en beleggingsfondselectie doorzet.

Ten tweede verwacht het VO dat de ingeslagen koers met betrekking tot communicatie richting deelnemers in 2021 verder wordt doorgezet en de effectiviteit hiervan wordt beoordeeld gedurende het jaar. Het VO is zeer verheugd over de huidige aanpak om deelnemers op innovatieve wijze te betrekken en informeren over hun pensioen en kijkt met verwachting uit naar verdere ontwikkelingen op dit gebied. In het kader van de brede zorgplicht benadrukt het VO het belang van duidelijke communicatie over de risico's en belangen van de verschillende doelgroepen binnen SNPS. Het VO denkt hierbij specifiek aan de gevolgen van rendements- en renteontwikkeling

op het (verwachte) pensioen en de veranderingen als gevolg van de uitwerking van het Pensioenakkoord.

Ook adviseert het VO om in 2021 de ESG-ambities verder concreet en meetbaar te maken en aandacht te besteden aan doorlopende ESG thema's, waaronder Europees beleid en regelgeving. Ook verwacht het VO dat de uitkomsten van de ESG-enquête in de verdere ontwikkelingen meegenomen worden.

Ten slotte blijft in 2021 het belang van een brede diversiteit in de samenstelling en competentieontwikkeling van het VO hoog op de agenda staan.

Oordeel 2020

Op grond van de bovenstaande informatie heeft het VO zich een algemeen oordeel gevormd over het handelen van het bestuur, het door het bestuur uitgevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarbij waardeert het VO de huidige aanpak van het bestuur waarbij de operationele activiteiten gedreven worden door de strategische thema's.

Op basis van de hiervoor beschreven en alle overige bevindingen van het VO, de observaties en bevindingen van de externe accountant, certificerend actuaris en toezichthoudende (niet-uitvoerende) bestuurders, oordeelt het VO positief over het handelen van het bestuur aangaande het gevoerde beleid, de beleidskeuzes voor de toekomst en de naleving van goed en stabiel pensioenfondsbestuur.

Tot slot wil het VO zijn waardering uitspreken voor het werk en de inzet

van het bestuur en medewerkers van het pensioenbureau, en de vele inspanningen en resultaten die zijn geleverd gedurende 2020. Het VO kijkt uit naar het voortzetten van de professionele en prettige samenwerking in 2021.

Reactie van het bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Het bestuur dankt het VO voor het uitgebreide oordeel over 2020. Het doet het bestuur goed om te constateren dat het VO positief is over de wijze waarop het bestuur het afgelopen bijzondere jaar invulling heeft gegeven aan een evenwichtige belangenafweging tussen deelnemers en andere belanghebbenden binnen SNPS. De dialoog tussen het bestuur en het VO wordt door alle bestuursleden als open en transparant ervaren. De insteek van het bestuur is om dit in 2021 te continueren. Tegelijkertijd verschaft het oordeel van het VO het bestuur goede feedback voor de uitvoering van de pensioenregelingen van SNPS in 2021. Daarbij wordt de constructief-kritische insteek van het VO door het bestuur zeer gewaardeerd.

Voor het bestuur is en blijft het verbeteren van het pensioenresultaat en het geven van inzicht daarin voor deelnemers, een belangrijk speerpunt. Of het nu gaat om beleidskeuzes ten aanzien van de selectie van beleggingsfondsen, het verder concretiseren en meetbaar maken van ESG-ambities of verbetering van de dienstverlening van externe uitvoeringsorganisaties, steeds staat het belang van de deelnemers van SNPS centraal. Dit uitgangspunt geldt bovenal voor heldere communicatie

over het verwachte toekomstige pensioeninkomen die deelnemers een reëel beeld geeft en in staat stelt om een goede financiële planning voor de oude dag te maken. Wat daarbij zeker helpt is dat met het Pensioenakkoord beschikbare premieregelingen de norm worden in Nederland. Hierdoor zal het toekomstige wettelijk kader veel meer dan nu het geval is, gericht zijn op voor premieovereenkomsten belangrijke onderwerpen als invulling van zorgplicht, keuzebegeleiding en het bepalen van de risicohouding van de individuele deelnemer.

Een goede afspiegeling van de deelnemers en een juiste mix van competenties en deskundigheid in de fondsorganen is voor het bestuur onontbeerlijk om, in nauwe afstemming met het VO, gedragen keuzes voor de toekomst te maken. Dat ook het VO in 2021 nadrukkelijk oog heeft voor diversiteit bij SNPS, kan het bestuur in dat kader alleen maar onderschrijven.

Jaarrekening

I. Balans per 31 december

Na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten

x €.1000		2020	2019
	Toelichting		
Activa			
Beleggingen voor risico deelnemers	1	305.134	248.215
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	2	28.165	19.360
Vorderingen en overlopende activa	3	1.922	1.162
Liquide middelen	4	14.170	12.583
		349.391	281.320
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	5	6.998	5.475
Technische voorzieningen	6	28.165	19.360
Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers	7	305.134	248.215
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	8	7.364	6.590
Overige schulden en overlopende passiva	9	1.730	1.680
		349.391	281.320

II. Staat van baten en lasten

x €.1000		2020	2019
	Toelichting		
Baten			
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	10	57.418	50.601
Beleggingsresultaten risico deelnemers	11	10.189	36.604
Totaal baten		67.607	87.205
Lasten			
Pensioenuitkeringen	12	728	715
Pensioenuitvoeringskosten	13	2.557	2.383
Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	14	56.919	79.612
Mutatie technische voorzieningen	15	8.805	5.544
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	16	-8.805	-5.544
Mutatie voorziening toekomstige uitvoeringskosten	17	774	1.436
Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers	18	-3.231	-4.934
Herverzekeringen	19	8.337	6.877
Totaal lasten		66.084	86.089
Saldo van baten en lasten		1.523	1.116
Bestemming van het saldo van baten en lasten		2020	2019
Algemene reserve - Bruto pensioenregeling		1.469	1.076
Algemene reserve - Netto pensioenregeling		54	40
		1.523	1.116

III. Kasstroomoverzicht

Na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten

x €.1000	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen van werkgevers en werknemers	56.658	50.429
Ontvangen waardeoverdrachten risico deelnemers	3.021	5.011
Betaalde pensioenuitkeringen/afkopen	-546	-713
Betaalde kosten herverzekeringen	-8.358	-6.306
Betaalde waardeoverdrachten voor risico deelnemers	524	-44
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-2.982	-2.058
	48.317	46.319
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen voor risico deelnemers	7.304	4.261
Aankopen beleggingen voor risico deelnemers	-55.900	-46.574
Overige kasstromen inzake beleggingen risico deelnemers	1.866	-695
	- 46.730	- 43.008
Mutatie liquide middelen	1.587	3.311
Samenstelling geldmiddelen		
Liquide middelen per 1 januari	12.583	9.272
Mutatie liquide middelen	1.587	3.311
Liquide middelen per 31 december	14.170	12.583

IV. Algemene toelichting

Inleiding

Shell Nederland Pensioenfonds Stichting (hierna SNPS of het pensioenfonds) biedt twee pensioenregelingen aan op basis van zuiver beschikbare premie, te weten Pensioenreglement I (voor de Bruto pensioenregeling) en Pensioenreglement Netto Pensioenregeling. De deelnemer kan het opgebouwde pensioenkapitaal aanwenden voor een variabel pensioen binnen SNPS (door middel van het Collectief Variabel Pensioen hierna CVP) of een vaste pensioenuitkering bij een pensioenverzekeraar naar keuze.

Het algemene uitgangspunt van het te voeren beleid van SNPS is om de pensioenovereenkomsten na te komen en wel tegen zo stabiel mogelijke premies. Hierbij wordt gestreefd de kosten zo laag mogelijk te houden, binnen de randvoorwaarden die het Bestuur stelt ten aanzien van kwaliteit van uitvoering. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, de pensioenreglementen, de uitvoeringsovereenkomsten en de Actuariële Bedrijfstechnische Nota (ABTN).

Als gevolg van de kenmerken van de zuivere beschikbare premieregelingen en het feit dat het pensioenfonds geen ingegane pensioenen voor risico van het pensioenfonds kent, liggen zowel het beleggingsrisico, het renterisico en het langlevensrisico gedurende de gehele duur van deelneming en pensionering (in geval van deelname aan het CVP) bij de (gewezen) deelnemer respectievelijk de pensioengerechtigde. Risico's voortvloeiende uit de risicoverzekeringen in verband met

overlijden en arbeidsongeschiktheid tot de pensioendatum zijn volledig verzekerd.

Gelet op de bovenstaande kenmerken van de uitgevoerde pensioenregelingen, is de beleidsruimte binnen SNPS afgebakend. Vanwege de door de werkgever, in overleg met de Centrale Ondernemingsraad Shell, bepaalde inhoud van de pensioenregelingen is de ruimte voor het voeren van een eigen pensioenbeleid beperkt. Gegeven de aard van de pensioenregelingen (zuiver beschikbare premie) is de ruimte voor het voeren van een premiebeleid beperkt en is er geen sprake van een indexatiebeleid. De voornaamste beleidsterreinen waarop SNPS wel nadrukkelijk een eigen beleid voert, zijn het beleggingsbeleid, het communicatiebeleid en het uitbestedingsbeleid (onder meer met betrekking tot de pensioenadministratie en het vermogensbeheer).

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. Het Bestuur heeft op 27 mei 2021 de jaarrekening vastgesteld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Schattingswijzigingen

Prognosetafel

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. In 2020 heeft het Actuarieel Genootschap (AG) een nieuwe Prognosetafel gepubliceerd (Prognosetafel AG2020) die de meest recente inzichten bevat ten aanzien van de levensverwachting in Nederland. Naar aanleiding hiervan heeft SNPS onderzoek gedaan naar de door haar gehanteerde correcties op de algemeen in Nederland verwachte sterftekansen. Als gevolg hiervan heeft SNPS besloten om de sterftegrondslagen per 31 december 2020 aan te passen. Deze aanpassing bestaat uit de invoering van de nieuwe prognosetafel. De ervaringssterfte is ongewijzigd. De invoering van de Prognosetafel AG2020 heeft geleid tot een verlaging van de voorziening met € 90 duizend voor de Bruto regeling en een verlaging van € 231 duizend voor de Netto regeling.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel – samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting – heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld. Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel – samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting – heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en

gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen

blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Splitsing kosten tussen bruto en netto pensioenregeling

Specifieke kosten, waaronder de administratiekosten, zijn per regeling gefactureerd en toegerekend naar de Bruto en de Netto pensioenregeling. Voor 'algemene' kosten (de kosten die niet specifiek zijn toe te rekenen aan of de Bruto of de Netto pensioenregeling) wordt een verdeelsleutel toegepast om de kosten te splitsen naar de Bruto pensioenregeling en de Netto pensioenregeling. De toegepaste verdeelsleutel is in de betreffende toelichting vermeld.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2020	31-12-2019
Koersen vreemde valuta ten opzichte van de euro		
Amerikaanse Dollar	1,22	1,12
Britse Pond	0,90	0,85
Hongkong Dollar	9,49	8,75
Japanse Yen	126,33	121,99
Canadese Dollar	1,56	1,46
Australische Dollar	1,59	1,60
Zwitserse Frank	1,08	1,09

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN **Grondslagen voor de waardering van activa en passiva**

Beleggingen voor risico deelnemers

Beleggingen voor rekening en risico deelnemers zijn middelen die aangehouden worden op rekeningen ten behoeve van deelnemers die zelf het beleggingsrisico dragen in het kader van de beschikbare premieregeling. De Bruto en de Netto pensioenregeling van SNPS omvatten drie Life Cycle

profielen: Defensief, Neutraal en Offensief. Als een deelnemer geen beleggingskeuze heeft gemaakt, worden de netto beschikbare premies (zijnde de gestorte premies exclusief de opslagen voor risicopremies en kosten) belegd conform het Life Cycle profiel Neutraal. De drie Life Cycle profielen worden in de praktijk door middel van drie 'administratieve' Life Cycle portefeuilles uitgevoerd, waarbij binnen de Life Cycle portefeuilles geïnvesteerd wordt in onderliggende institutionele beleggingsfondsen.

Life Cycle portefeuilles Rente en Match I beleggen in vastrentende waarden, Life Cycle portefeuille Rendement belegt voornamelijk in zakelijke waarden. In Life Cycle profiel Offensief wordt derhalve relatief het meest belegd in Life Cycle portefeuille Rendement, in Life Cycle profiel Defensief wordt relatief het minst belegd in Life Cycle portefeuille Rendement. Verder geldt voor alle Life Cycle profielen dat naarmate de pensioendatum nadert het gewicht in Life Cycle portefeuille Rendement wordt afgebouwd.

De twee administratieve CVP portefeuilles beleggen in met name beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastgoed, vastrentende waarden, overige beleggingen en derivaten. Er is geen individuele keuze mogelijk. Het Bestuur stelt de CVP-beleggingsmix vast op basis van een ALM-studie.

Beleggingen en kosten van vermogensbeheer kunnen naar de volgende 4 niveaus worden onderverdeeld:

Niveau 1: Het niveau van SNPS;
Niveau 2: Het niveau van de vier Life Cycle portefeuilles en de twee administratieve CVP portefeuilles die onderdeel zijn van de Beleggingen voor risico deelnemers.

Niveau 3: Het niveau van de onderliggende institutionele beleggingsfondsen binnen de vier Life Cycle portefeuilles en de twee administratieve CVP portefeuilles van niveau 2.

Niveau 4: Het niveau van de beleggingen binnen de onderliggende institutionele beleggingsfondsen van niveau 3.

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor een deel van de financiële instrumenten kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten die voor beleggingsdoeleinden worden aangehouden binnen de beleggingsportefeuilles worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering als gevolg van de korte looptijd.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie. Het pensioenfonds belegt niet direct in financiële instrumenten, zoals derivaten, ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. Derivaten die deel

uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

(Reële) waardebepaling

Via drie 'administratieve' Life Cycle portefeuilles (LCP Rente, Match I en Rendement) en twee 'administratieve' CVP portefeuilles wordt belegd in met name beursgenoteerde beleggingsfondsen en één niet-beursgenoteerde beleggingsfonds, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastgoed, vastrentende waarden, overige beleggingen en derivaten.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelenfondsen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Overige beleggingen

Overige beleggingen zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Bruto pensioenregeling:

De Bruto pensioenregeling van SNPS is van kracht per 1 juli 2013. Deze pensioenregeling kan, behoudens de risicodekkingen, worden gekarakteriseerd als premieovereenkomst. De door SNPS toegezegde risicodekkingen bij overlijden in actieve dienst en bij (partiële) arbeidsongeschiktheid worden gekarakteriseerd als een uitkeringsovereenkomst op basis van eindsalaris en pensioenjaren.

De pensioenregeling voorziet in een beschikbare premie, een (partieel) arbeidsongeschiktheidspensioen ten behoeve van de deelnemers en in een (tijdelijk) partnerpensioen en een wezenpensioen bij overlijden in actieve dienst ten behoeve van de nabestaanden. Tevens bevat de pensioenregeling een verzekering voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij (partiële) arbeidsongeschiktheid.

Netto pensioenregeling:

De vrijwillige Netto pensioenregeling van SNPS is van kracht per 1 januari 2015. Deze pensioenregeling kan, behoudens de risicodekkingen, worden gekarakteriseerd als premieovereenkomst.

De door SNPS toegezegde risicodekkingen bij overlijden in actieve dienst en premievrijstelling bij (partiële) arbeidsongeschiktheid worden gekarakteriseerd als een uitkeringsovereenkomst.

De pensioenregeling voorziet in een netto pensioenpremie ten behoeve van de deelnemers en in een netto

partnerpensioen en wezenpensioen bij overlijden in actieve dienst ten behoeve van de nabestaanden. Tevens bevat de pensioenregeling een verzekering voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij (partiële) arbeidsongeschiktheid.

De risico's van overlijden in actieve dienst en premievrijstelling van pensioenopbouw bij (partiële) arbeidsongeschiktheid zijn volledig verzekerd bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. Het risico van (partiële) arbeidsongeschiktheid gedurende actieve dienst is volledig verzekerd bij Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Voor de IBNR-voorziening (IBNR staat voor Incurred But Not Reported) is een vordering op de herverzekeraar opgenomen gelijk aan de waardering van de IBNR-voorziening (zie waarderingsgrondslag verderop in dit hoofdstuk). Voor de voorziening voor levenslang partnerpensioen is een vordering op de herverzekeraar opgenomen gelijk aan de waardering van de voorziening voor de levenslang partnerpensioen (zie waarderingsgrondslag verderop in dit hoofdstuk). Voor de voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is een vordering op de herverzekeraar opgenomen gelijk aan de waardering van de voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (zie waarderingsgrondslag "Overige technische voorzieningen - IBNR voorziening" verderop in dit hoofdstuk).

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van liquiditeiten die voor beleggingsdoeleinden worden aangehouden binnen de beleggingsportefeuilles, deze zijn verwerkt onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve

De algemene reserve bestaat uit het verschil tussen de activa van het pensioenfonds enerzijds en de hiervoor bedoelde technische voorzieningen en overige passiva anderzijds. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Het minimaal vereist eigen vermogen bij de voorziening voor risico (gewezen) deelnemers wordt vastgesteld met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet. Volgens het bepaalde is het minimaal vereist eigen vermogen bij de voorziening voor risico (gewezen) deelnemers gelijk aan 25% van de jaarlijkse beheerslasten. Aanvullend moet een bedrag aan eigen vermogen worden

aangehouden vanwege het feit dat het pensioenfonds overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's in actieve dienst heeft verzekerd bij externe partijen.

Technische voorzieningen

Overige technische voorzieningen

De overige technische voorzieningen bestaan uit de volgende voorzieningen:

IBNR-voorziening

Onder de overige technische voorzieningen is de IBNR-voorziening opgenomen. Deze voorziening is bedoeld om de schade die in de toekomst ontstaat door voor de balansdatum ingegane arbeidsongeschiktheid te kunnen financieren, ook indien de uitvoeringsovereenkomst met de toetreden onderneming is beëindigd. De IBNR-voorziening is gelijk aan de som van de herverzekeringspremie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid over het huidige en het voorgaande boekjaar en de herverzekeringspremie voor arbeidsongeschiktheidspensioen over het huidige en het voorgaande boekjaar. Voor de IBNR-voorziening is voor hetzelfde bedrag een vordering op de herverzekeraar opgenomen op de debetzijde van de balans.

Voorziening levenslang partnerpensioen, wezenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

De Voorziening voor levenslang partnerpensioen en wezenpensioen is bedoeld om schade die in de toekomst ontstaat door overlijden van een gewezen deelnemer, vóór datum van pensionering, de partner en de wezen van een levenslang

pensioen te voorzien. Dit schaderisico is volledig verzekerd waardoor hetzelfde bedrag als vordering op de herverzekeraar is opgenomen.

De Voorziening voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is bedoeld om toekomstige pensioeninkopen bij (partiële) arbeidsongeschiktheid te financieren. Dit schaderisico is volledig verzekerd waardoor hetzelfde bedrag als vordering op de herverzekeraar is opgenomen.

De Voorziening levenslang partnerpensioen, wezenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid wordt vastgesteld met inachtneming van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Rekenrente: De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.
- Onvoorwaardelijke indexatie: Het ingegane (tijdelijk) partnerpensioen, het ingegane wezenpensioen en het ingegane arbeidsongeschiktheidspensioen wordt jaarlijks per 1 januari met 2% verhoogd. Deze onvoorwaardelijke indexaties worden, in de vaststelling van de voorzieningen voor deze pensioensoorten, meegenomen.
- Overlevingstafels: Prognosetafel AG2020 met als basisjaar 2021 (2019: Prognosetafel AG2018 met als basisjaar 2020), waarbij de sterftkansen met de in de onderstaande tabel opgenomen factoren worden vermenigvuldigd:

Leeftijdscategorie	Vermenigvuldigingsfactor voor sterftekansen mannen
25-54	50%
55-74	56%
≥75	56% op leeftijd 75 oplopend met 2% per jaar tot maximaal 100%

Leeftijdscategorie	Vermenigvuldigingsfactor voor sterftekansen vrouwen
25-64	70%
65-79	80%
80-84	85%
≥85	85% op leeftijd 85 oplopend met 1% per jaar tot maximaal 100%

- **Gezinssamenstelling:** Voor gewezen deelnemers met een latent nabestaandenpensioen wordt bij berekening van de contante waarde van de partnerpensioenen uitgegaan van een gehuwdheidsfrequentie van 100% tot de pensioenleeftijd, die daarna afloopt met de sterftekansen van de partner volgens de gebezigde overlevingstafels. Aangenomen wordt dat bij (echt)paren de man 3 jaar ouder is dan de vrouw.
- **Geboortedata:** Verondersteld is dat alle deelnemers zijn geboren op de eerste dag van de maand volgend op hun geboortemaand.
- **Arbeidsongeschiktheid:** Bij de vaststelling van de voorziening voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid wordt rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 5%. Deze stijging is in de voorziening opgenomen ter dekking van de stijging van de beschikbare premiestaffel per leeftijdscategorie (3% per jaar) en ter dekking van de

onvoorwaardelijke indexatie van het pensioengevend salaris (2% per jaar). Er wordt geen rekening gehouden met reactiveringskansen.

- **Administratiekosten:** De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen wordt met 2% verhoogd voor administratiekosten.

Voor de berekeningen die moeten worden uitgevoerd in het kader van echtscheiding en/of conversie, worden de actuariële grondslagen gehanteerd die ook voor waardeoverdrachten worden gehanteerd (wettelijke rekenregels voor waardeoverdracht).

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers bruto en netto pensioenregeling

In de opbouwfase van het pensioen zijn de pensioenkapitalen van de deelnemers gelijk aan de ingelegde premies (voor de netto pensioenregeling na aftrek van de premies voor de risicodekkingen) vermeerderd of

verminderd met de betreffende rendementen, de verhogingen uit hoofde van overlijden van andere (gewezen) deelnemers. Na overlijden van een (gewezen) deelnemer komt het saldo van de pensioenbeleggingsrekening van de betreffende (gewezen) deelnemer te vervallen en wordt dat gebruikt voor de verhoging van de saldi pensioenbeleggings-rekeningen van de overige (gewezen) deelnemers in de desbetreffende pensioenregeling naar rato van de per (gewezen) deelnemer aanwezige saldi.

Het pensioenkapitaal in de uitkeringsfase (Collectief Variabel Pensioen (CVP)) is gelijk aan het gezamenlijk door de deelnemers ingebrachte kapitaal uit de life cycles, vermeerderd of verminderd met het hierop behaalde rendement en verminderd met de uitgekeerde pensioengelden. De variabele aanspraak van de deelnemer, die is ingekocht op moment van inbreng van het kapitaal, wordt gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. Per einde van het boekjaar wordt het

jaarresultaat in de CVP berekend door de op basis van deze grondslagen bepaalde voorziening af te trekken van het aanwezige pensioenkapitaal. Dit resultaat zal per 1 juli aan de deelnemers worden uitgedeeld. Bij de berekening worden de volgende actuariële grondslagen gehanteerd:

- Rekenrente: De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.
- Vaste stijging en daling: Bij keuze voor een vaste stijging/daling wordt het ingegane ouderdomspensioen jaarlijks per 1 juli met 1% verhoogd/verlaagd. Deze vaste stijgingen/dalingen worden, in de vaststelling van de voorzieningen voor deze pensioensoort, meegenomen.
- Overlevingstafels: Prognosetafel AG2020 met als basisjaar 2021 (2019: Prognosetafel AG2018 met als basisjaar 2020), waarbij de sterftekansen met de in de onderstaande tabel opgenomen factoren worden vermenigvuldigd:

Leeftijdscategorie	Vermenigvuldigingsfactor voor sterftekansen mannen
25-54	50%
55-74	56%
≥75	56% op leeftijd 75 oplopend met 2% per jaar tot maximaal 100%

Leeftijdscategorie	Vermenigvuldigingsfactor voor sterftekansen vrouwen
25-64	70%
65-79	80%
80-84	85%
≥85	85% op leeftijd 85 oplopend met 1% per jaar tot maximaal 100%

- **Gezinssamenstelling:** Voor gewezen deelnemers met een latent nabestaandenpensioen wordt bij berekening van de contante waarde van de partnerpensioenen uitgegaan van een gehuwdheidsfrequentie van 100% tot de pensioenleeftijd, die daarna afloopt met de sterftekansen van de partner volgens de gebezigde overlevingstafels. Aangenomen wordt dat bij (echt)paren de man 3 jaar ouder is dan de vrouw.
- **Geboortedata:** Verondersteld is dat alle deelnemers zijn geboren op de eerste dag van de maand volgend op hun geboortemaand.
- **Administratiekosten:** De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds wordt niet verhoogd voor administratiekosten.

Zowel in opbouw- als de uitkeringsfase is derhalve de voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers gelijk aan de som van de pensioenkapitalen van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

De voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten heeft betrekking op de contante waarde van de geschatte uitvoeringskosten voor afwikkeling van alle verplichtingen van het pensioenfonds bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever. Deze voorziening wordt bepaald op basis van de op dat moment te verwachten toekomstige uitvoeringskosten. Bij de vaststelling van deze voorziening wordt er van uitgegaan dat de opgebouwde

pensioenkapitalen en aanspraken 2 jaar na beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever, worden overgedragen naar een andere pensioenuitvoerder.

Het pensioenfonds ontvangt als onderdeel van de Premiebijdragen een opslag voor de (lopende) uitvoeringskosten. Zie sectie Premiebijdragen van (werkgevers en werknemers).

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

Bruto pensioenregeling

De feitelijke samenstelling van de beschikbare premie in enig boekjaar bestaat uit:

- a Beschikbare premies die op de pensioenbeleggingsrekening van de deelnemer gestort worden. De beschikbare premiestaffel is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag;
- b De aan de herverzekeraar verschuldigde risicopremies voor dekking van risico's van overlijden in actieve dienst en arbeidsongeschiktheid;
- c Een opslag ter dekking van de (lopende) administratie- en uitvoeringskosten;
- d Een door het pensioenfonds vast te stellen opslag voor het vormen en in stand houden van de voorziening voor uitvoeringskosten;
- e Een door het pensioenfonds vast te stellen opslag voor het vormen en in stand houden van het minimaal vereist eigen vermogen.

Netto pensioenregeling

De feitelijke samenstelling van de netto premie in enig boekjaar bestaat uit:

- a Beschikbare premies die op de netto pensioenbeleggingsrekening van de deelnemer gestort worden welke verdeeld worden naar (i) inleg pensioenbeleggingsrekening en (ii) inhouding voor de herverzekeringen;
- b Een opslag ter dekking van de (lopende) administratie- en uitvoeringskosten;
- c Een door het pensioenfonds vast te stellen opslag voor het vormen en in stand houden van de voorziening voor uitvoeringskosten

- d Een door het pensioenfonds vast te stellen opslag voor het vormen en in stand houden van het minimaal vereist eigen vermogen.

Beleggingsresultaten risico deelnemers

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten van de beleggingen. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer bestaan uit de kosten die binnen de Life Cycle portefeuilles worden verrekend met de beleggingsopbrengsten. Deze kosten bestaan uit betaalde transactiekosten (inclusief in- en uitstap vergoedingen) en beheervergoedingen (management fees), zoals in rekening gebracht door de managers van de onderliggende institutionele beleggingsfondsen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten (in- en uitstapvergoedingen voor rekening van de deelnemers) bij aanschaf of verkoop van onderliggende beleggingsfondsen binnen een Life Cycle portefeuille en transactiekosten (bewaarloon en settlementkosten) binnen de onderliggende institutionele beleggingsfondsen. In- en uitstapvergoedingen zijn daarmee onderdeel van de aan- en verkoopprijs van aandelen in de onderliggende institutionele beleggingsfondsen.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen.

Pensioenuitvoeringskosten ten laste van het pensioenfonds

De pensioenuitvoeringskosten ten laste van het pensioenfonds zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De pensioenuitvoeringskosten ten laste van het pensioenfonds kunnen worden gesplitst in kosten van pensioenbeheer ten laste van pensioenfonds en kosten van vermogensbeheer ten laste van pensioenfonds.

Kosten van vermogensbeheer ten laste van pensioenfonds:

Kosten van vermogensbeheer ten laste van het pensioenfonds worden onderscheiden van de kosten van vermogensbeheer die ten laste van de deelnemers komen en in mindering komen op de Beleggingsresultaten risico deelnemers. De kosten van vermogensbeheer ten laste van het pensioenfonds bestaan uit de betaalde vergoedingen aan Achmea Investment Management B.V. (AIM) in het kader van de uitbestedingsovereenkomst en de vaste vergoeding van de custodian.

Kosten van pensioenbeheer ten laste van het pensioenfonds:

De kosten van pensioenbeheer ten laste van het pensioenfonds zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Verdeling tussen Bruto en Netto pensioenregeling:

De pensioenuitvoeringskosten ten laste van pensioenfonds worden aan de Bruto en de Netto pensioenregeling toegerekend op basis van de splitsing zoals opgenomen op de facturen en/of bijgevoegde specificaties. Dit geldt bijvoorbeeld voor de administratiekosten, kosten van het bestuursbureau en projectkosten. Kosten die niet specifiek zijn toe te rekenen aan hetzij de Bruto hetzij de Netto pensioenregeling worden evenredig (verdeelsleutel 50:50) over beide pensioenregelingen verdeeld. Het pensioenfonds ontvangt als onderdeel van de Premiebijdragen (specifiek de werkgeverspremie) een opslag ter dekking van de (lopende) pensioenuitvoeringskosten.

Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds en risico deelnemers

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen van (gewezen) deelnemers.

Herverzekeringen

Herverzekeringskosten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

V. Toelichting op de balans

Alle bedragen in de toelichting zijn x € 1.000 tenzij anders vermeld.

Activa

1. Beleggingen voor risico deelnemers

Hieronder is een overzicht gegeven van de beleggingen verdeeld naar pensioenregelingen en beleggingsportefeuilles.

Verdeling beleggingen naar pensioenregelingen en beleggingsportefeuilles per 31 december 2020 (niveau 2)

	LCP Rente	LCP Match I	LCP Rendement	CVP Bruto	CVP Netto	Nog te beleggen / ontrekken	Totaal
Bruto pensioenregeling IDC	19.268	348	175.269	-	-	2.813	197.698
Bruto pensioenregeling CVP	-	-	-	4.857	-	-	4.857
Netto pensioenregeling IDC	7.780	290	81.493	-	-	1.496	91.059
Netto pensioenregeling CVP	-	-	-	-	12.029	-509	11.520
Totaal	27.048	638	256.762	4.857	12.029	3.800	305.134

Verdeling beleggingen naar pensioenregelingen en beleggingsportefeuilles per 31 december 2019 (niveau 2)

	LCP Rente	LCP Match I	LCP Rendement	CVP Bruto	CVP Netto	Nog te beleggen / ontrekken	Totaal
Bruto pensioenregeling IDC	16.034	184	139.844	-	-	2.654	158.716
Bruto pensioenregeling CVP	-	-	-	3.551	-	-	3.551
Netto pensioenregeling IDC	6.883	168	70.963	-	-	1.062	79.076
Netto pensioenregeling CVP	-	-	-	-	6.872	-	6.872
Totaal	22.917	352	210.807	3.551	6.872	3.716	248.215

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het verloop van de beleggingen in de beleggingsportefeuilles portefeuilles.

Beleggingsportefeuilles verloopoverzicht 2020 (niveau 2)

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
LCP Rente	22.917	6.608	-2.766	-26	315	27.048
LCP Match I	352	279	-35	-3	45	638
LCP Rendement	210.807	43.406	-4.039	-3	6.591	256.762
CVP Bruto	3.551	1.139	-235	-10	412	4.857
CVP Netto	6.872	4.468	-229	-20	938	12.029
Nog te beleggen	3.716	-	-	84	-	3.800
Totaal	248.215	55.900	-7.304	22	8.301	305.134

Beleggingsportefeuilles verloopoverzicht 2019 (niveau 2)

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2019
LCP Rente	16.844	5.807	-1.002	36	1.232	22.917
LCP Match I	193	170	-33	3	19	352
LCP Rendement	142.883	36.958	-2.933	853	33.046	210.807
CVP Bruto	2.092	1.029	-24	34	420	3.551
CVP Netto	3.569	2.610	-269	73	889	6.872
Nog te beleggen	3.022	-	-	694	-	3.716
Totaal	168.603	46.574	-4.261	1.693	35.606	248.215

Verdeling beleggingsportefeuille (LCP) (niveau 2) naar onderliggende waarden per 31 december 2020 (niveau 3)

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
LCP Rente	-	-	27.039	-	9	27.048
LCP Match I	-	-	637	-	1	638
LCP Rendement	25.920	154.879	75.113	-	850	256.762
CVP Bruto	152	1.050	3.023	609	23	4.857
CVP Netto	410	2.536	7.533	1.496	54	12.029
Nog te beleggen	-	-	-	-	3.800	3.800
Stand per 31 december 2020	26.482	158.465	113.345	2.105	4.737	305.134

Verdeling beleggingsportefeuille (LCP)(niveau 2) naar onderliggende waarden per 31 december 2019 (niveau 3)

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
LCP Rente	-	-	22.882	-	35	22.917
LCP Match I	-	-	348	-	4	352
LCP Rendement	41.202	126.770	41.982	-	853	210.807
CVP Bruto	256	764	2.073	424	34	3.551
CVP Netto	478	1.459	4.014	848	73	6.872
Nog te beleggen	-	-	-	-	3.716	3.716
Stand per 31 december 2019	41.936	128.993	71.299	1.272	4.715	248.215

In onderstaande tabellen is de samenstelling van het belegd vermogen binnen beleggingsportefeuilles per 31 december van het boekjaar weergegeven, gesplitst naar de onderliggende institutionele beleggingsfondsen (niveau 3).

Life Cycle Portefeuille Rente naar onderliggende institutionele beleggingsfondsen (niveau 3)

<i>Categorie/Fonds</i>	Marktwaaarde 31-12-2020	Marktwaaarde 31/12/2019
Niet-Staatsobligaties Euro iShares Euro Credit Bond Index Fund (IE)	18.151	15.379
Niet-Staatsobligaties Niet-Euro BlackRock Intermediate Credit Bond Index Fund "B"	8.888	7.502
Beleggingscrediteuren	-63	-13
Liquide middelen	72	49
Totaal	27.048	22.917

Life Cycle Portefeuille Match I naar onderliggende institutionele beleggingsfondsen (niveau 3)

<i>Categorie/Fonds</i>	Marktwaaarde 31-12-2020	Marktwaaarde 31/12/2019
Staatsobligaties – Lange Duratie 20 jaar iShares Euro Government Bond 20yr Target Duration UCITS	637	348
Beleggingscrediteuren	-17	-
Liquide middelen	18	4
Totaal	638	352

Life Cycle Portefeuille Rente naar onderliggende institutionele beleggingsfondsen (niveau 3)

<i>Categorie/Fonds</i>	Marktwaaarde 31-12-2020	Marktwaaarde 31/12/2019
Indirect vastgoed iShares Developed Real Estate Index Fund (IE)	25.920	41.202
Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten) iShares Developed World Index Fund (IE)	76.959	42.265
Aandelen Wereld (Low Volatility) Robeco QI Inst Global Dev Cons Equities Fund T1	-	41.693
Aandelen Opkomende Markten Robeco QI Institutional EM Enhanced Index Eq Fnd	77.920	42.813
Vastrentende waarden - High Yield Robeco High Yield Fund	48.775	41.982
Staatsobligaties opkomende markten L&G EM Government Bond (Local Currency) Index Fund	26.338	-
Beleggingsdebiteuren	853	601
Beleggingscrediteuren	-452	-32
Liquide middelen	449	283
Totaal	256.762	210.807

**CVP Bruto beleggingsportefeuille naar onderliggende institutionele beleggingsfondsen
(niveau 3)**

<i>Categorie/Fonds</i>	Marktwaaarde 31-12-2020	Marktwaaarde 31/12/2019
Indirect Vastgoed: iShares Developed Real Estate Index Fund (IE)	152	256
Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten): iShares Developed World Index Fund (IE)	517	253
Aandelen Wereld (Low Volatility): Robeco QI Global Developed Conservative Equities	-	254
Aandelen Opkomende Markten: Robeco QI Institutional EM Enhanced Index Eq Fnd	533	257
Staatsobligaties euro - Lange Duratie 40: Robeco Inst Liability Driven Euro Core Govt Bnd 40	609	424
Staatsobligaties euro - Lange Duratie 20: iShares Euro Government Bond 20yr Target Duration UCITS	2.089	1.505
Staatsobligaties euro: iShares Euro Government Bond Index Fund (IE)	432	316
Vastrentende waarden - High Yield: Robeco High Yield Bond Fund	348	253
Staatsobligaties opkomende markten: L&G EM Government Bond (Local Currency) Index Fund	154	-
Beleggingsdebiteuren	5	3
Liquide middelen	18	30
Totaal	4.857	3.551

**CVP Netto beleggingsportefeuille naar onderliggende institutionele beleggingsfondsen
(niveau 3)**

<i>Categorie/Fonds</i>	Marktwaaarde 31-12-2020	Marktwaaarde 31/12/2019
Indirect Vastgoed: iShares Developed Real Estate Index Fund (IE)	410	478
Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten): iShares Developed World Index Fund (IE)	1.216	475
Aandelen Wereld (Low Volatility): Robeco QI Global Developed Conservative Equities	-	472
Aandelen Opkomende Markten: Robeco QI Institutional EM Enhanced Index Eq Fnd	1.320	513
Staatsobligaties euro - Lange Duratie 40: Robeco Inst Liability Driven Euro Core Govt Bnd 40	1.496	849
Staatsobligaties euro - Lange Duratie 20: iShares Euro Government Bond 20yr Target Duration UCITS	5.203	2.926
Staatsobligaties euro: iShares Euro Government Bond Index Fund (IE)	1.090	600
Vastrentende waarden - High Yield: Robeco High Yield Bond Fund	839	486
Staatsobligaties opkomende markten: L&G EM Government Bond (Local Currency) Index Fund	401	-
Beleggingsdebiteuren	519	5
Beleggingscrediteuren	-171	-
Liquide middelen	-294	68
Totaal	12.029	6.872

Securities lending binnen de beleggingsfondsen

Het pensioenfonds participeert niet direct in securities lending. In de jaarrekening zijn derhalve geen securities lending posities verwerkt. In de onderliggende beleggingsinstellingen kan wel sprake zijn van securities lending.

Reële waarde bepaling

Schattingen en veronderstellingen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van de deelnemers nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en passiva op balansdatum benadert de reële waarde.

Via vier 'administratieve' Life Cycle portefeuilles en twee 'administratieve' CVP portefeuilles wordt belegd in met name beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastgoed, vastrentende waarden, overige beleggingen en derivaten. Beursgenoteerde beleggingen in fondsen zijn gewaardeerd tegen de koersen per einde boekjaar. Voor de niet-beursgenoteerde beleggingen in fondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages (intrinsieke waarde methode). Deze rapportages zijn niet door een accountant gecontroleerd en de periode van deze rapportages loopt niet (in alle gevallen) synchroon met het boekjaar van het pensioenfonds. Om

deze onzekerheid te mitigeren wordt gedurende het jaar de performance beoordeeld en jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt met de gecontroleerde jaarrekeningen van deze fondsen ('back-testing'). De waardering kan hoger of lager zijn, maar is gezien de mitigerende maatregelen naar inschatting van het bestuur niet materieel voor het beeld van de jaarrekening.

Onderscheid wordt gemaakt in de volgende waarderingsmethoden:

- Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs of betreffen liquide middelen.
- Onafhankelijke taxaties.
- De netto contante waarde methode wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen contant te maken op basis van de geldende marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico. Hieronder vallen de derivaten.
- Andere methode: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden. De marktwaarde ontleent aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers.

Gehanteerde waarderingsmethodiek 2020 en 2019 (niveau 3)

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2020					
Vastgoed beleggingen	26.482	-	-	-	26.482
Aandelen	158.465	-	-	-	158.465
Vastrentende waarden	104.457	-	-	8.888	113.345
Derivaten	2.105	-	-	-	2.105
Overige beleggingen	4.737	-	-	-	4.737
Totaal	296.246	-	-	8.888	305.134

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2019					
Vastgoed beleggingen	41.936	-	-	-	41.936
Aandelen	128.993	-	-	-	128.993
Vastrentende waarden	63.797	-	-	7.502	71.299
Derivaten	1.272	-	-	-	1.272
Overige beleggingen	4.715	-	-	-	4.715
Totaal	240.713	-	-	7.502	248.215

*) De presentatie van de vergelijkende cijfers van 2019 zijn aangepast voor de beursgenoteerde fondsen.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen bestaan volledig uit beleggingen in indirect vastgoed via participaties in beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in vastgoed.

Aandelen

De beleggingen in aandelen bestaan volledig uit beleggingen in aandelen via participaties in beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in aandelen.

Vastrentende waarden

De beleggingen in vastrentende waarden bestaan volledig uit participaties in met name beursgenoteerde beleggingsfondsen en één niet-beursgenoteerde beleggingsfonds die beleggen in vastrentende waarden.

Overige beleggingen

De overige beleggingen bestaan volledig uit liquide middelen binnen de beleggingsfondsen die niet toe te wijzen zijn aan één categorie.

Nog te beleggen posten voor risico deelnemers

Bruto pensioenregeling IDC	31-12-2020	31-12-2019
Nog te beleggen premies december	2.617	2.290
Nog te beleggen ontvangen inkomende waardeoverdrachten	196	364
	2.813	2.654
Netto pensioenregeling IDC	31-12-2020	31-12-2019
Nog te beleggen premies december	987	1.062
Nog te beleggen naar netto pensioenregeling CVP	509	-
	1.496	1.062
Netto pensioenregeling CVP	31-12-2020	31-12-2019
Nog te beleggen van netto pensioenregeling IDC	-509	-
	-509	-

2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Bruto pensioenregeling	17.473	12.993
Netto pensioenregeling	10.692	6.367
	28.165	19.360

	31-12-2020	31-12-2019
Technische voorzieningen		
IBNR-voorziening	7.193	5.988
Levenslang partnerpensioen voorziening	15.499	10.145
Tijdelijk partnerpensioen voorziening	1.767	1.649
Wezenpensioen voorziening	205	213
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheids voorziening	1.548	1.365
Ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen voorziening	1.953	-
Totaal	28.165	19.360

	2020	2019
Mutatieoverzicht technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	19.360	13.816
Mutatie IBNR-voorziening	1.205	510
Mutatie levenslang partnerpensioen voorziening	5.354	4.534
Mutatie tijdelijk partnerpensioen voorziening	118	607
Mutatie wezenpensioen voorziening	-8	96
Mutatie premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheids voorziening	183	-203
Mutatie ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen voorziening	1.953	-
Stand per 31 december	28.165	19.360

De risico's van overlijden in actieve dienst en premievrijstelling van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zijn volledig herverzekerd bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. Het risico van arbeidsongeschiktheid gedurende

actieve dienst is volledig herverzekerd bij Achmea Schadeverzekeringen N.V. Achmea Pensioen & Levensverzekeringen N.V. en Achmea Schadeverzekeringen N.V. hebben een credit rating A- met een 'stable outlook' (Standard & Poor's).

3. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Bruto pensioenregeling	1.199	845
Netto pensioenregeling	723	317
	1.922	1.162

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie vorderingen / premiedebiteuren:		
Nog te ontvangen periodieke premieopslag kosten en herverzekeringen	1.055	1.018
Te verrekenen uitkeringen	867	144
	1.922	1.162

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De vordering werkgever inzake premieopslag heeft betrekking op het nog van de werkgever te ontvangen bedrag uit hoofde van te verrekenen premieopslagen ter dekking van de pensioenuitvoeringskosten.

De te verrekenen uitkeringen hebben betrekking op betaalde uitkeringen die nog verkocht moeten worden uit de beleggingen in de daaropvolgende periode.

4. Liquide middelen

	31-12-2020	31-12-2019
Bruto pensioenregeling	9.476	8.161
Netto pensioenregeling	4.694	4.422
	14.170	12.583

Onder de liquide middelen pensioenfondsen zijn opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op de bankrekening aangehouden bij ABN AMRO Bank N.V., die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn

en niet het karakter van beleggingen hebben.

Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de beleggingen opgenomen.

Passiva

5. Stichtingskapitaal en reserves

	Algemene reserve Bruto pensioen- regeling	Algemene reserve Netto pensioen- regeling	Totaal
Stand per 1 januari 2020	4.617	858	5.475
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.469	54	1.523
Stand per 31 december 2020	6.086	912	6.998

Het positieve saldo van baten en lasten is toegevoegd aan de algemene reserve.

	Algemene reserve Bruto pensioen- regeling	Algemene reserve Netto pensioen- regeling	Totaal
Stand per 1 januari 2019	3.541	818	4.359
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.076	40	1.116
Stand per 31 december 2019	4.617	858	5.475

Het positieve saldo van baten en lasten is toegevoegd aan de algemene reserve.

	31-12-2020	31-12-2019
Solvabiliteit		
Eigen vermogen	6.998	5.475
Minimaal vereist eigen vermogen	4.384	3.629

	31-12-2020		31-12-2019	
Solvabiliteit		In %		In %
Totaal vermogen	345.609	102,1	279.640	102,0
Af: (Technische) voorzieningen	338.611	100,0	274.165	100,0
Eigen vermogen	6.998	2,1	5.475	2,0
Minimaal vereist eigen vermogen	4.384	1,3	3.629	1,3
Feitelijke dekkingsgraad	-	102,1	-	102,0
Minimaal vereiste dekkingsgraad	-	101,3	-	101,3

De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de feitelijke dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van het moment van vaststelling en de elf daaraan voorafgaande maandeinden. Op grond van de aanwijzingen bij de verslagstaten mogen pensioenfondsen die zijn vrijgesteld van maand- en kwartaalrapportages de beleidsdekkingsgraad gelijkstellen aan de aanwezige dekkingsgraad op balansdatum.

De vereiste dekkingsgraad is gelijk aan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Aangezien het pensioenfonds geen technische voorzieningen voor risico van het pensioenfonds heeft die niet volledig zijn herverzekerd, loopt het pensioenfonds geen beleggingsrisico voor eigen rekening en is het vereist eigen vermogen daarmee gelijk aan het minimaal vereist eigen vermogen.

Het minimaal vereist eigen vermogen bij de voorziening voor risico (gewezen) deelnemers wordt vastgesteld met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet. Volgens het bepaalde is het minimaal vereist eigen vermogen bij de technische voorziening voor risico (gewezen) deelnemers gelijk aan 25% van de jaarlijkse beheerslasten. Aanvullend moet een bedrag aan eigen vermogen aangehouden worden vanwege het feit dat het pensioenfonds overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's in actieve dienst heeft herverzekerd bij externe partijen. Het minimaal vereist eigen vermogen van SNPS bedraagt ultimo 2020 € 4.384.

Aangezien het eigen vermogen ultimo 2020 € 6.998 bedraagt, is ultimo 2020 geen sprake van een dekkingstekort. Vanwege het karakter van de regeling (zuivere premieovereenkomst) wordt een vereist eigen vermogen niet bepaald.

6. Technische voorzieningen

	31-12-2020	31-12-2019
Bruto pensioenregeling	17.473	12.993
Netto pensioenregeling	10.692	6.367
	28.165	19.360

	31-12-2020	31-12-2019
Technische voorzieningen		
IBNR-voorziening	7.193	5.988
Levenslang partnerpensioen voorziening	15.499	10.145
Tijdelijk partnerpensioen voorziening	1.767	1.649
Wezenpensioen voorziening	205	213
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheids voorziening	1.548	1.365
Ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen voorziening	1.953	-
Totaal	28.165	19.360

	2020	2019
Mutatieoverzicht technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	19.360	13.816
Mutatie IBNR-voorziening	1.205	510
Mutatie levenslang partnerpensioen voorziening	5.354	4.534
Mutatie tijdelijk partnerpensioen voorziening	118	607
Mutatie wezenpensioen voorziening	-8	96
Mutatie premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheids voorziening	183	-203
Mutatie ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen voorziening	1.953	-
Stand per 31 december	28.165	19.360

De risico's van overlijden in actieve dienst en premievrijstelling van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zijn volledig verzekerd bij Achmea Pensioen- en

Levensverzekeringen N.V. Het risico van arbeidsongeschiktheid gedurende actieve dienst is volledig verzekerd bij Achmea Schadeverzekeringen N.V.

7. Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

	31-12-2020	31-12-2019
Bruto pensioenregeling IDC	197.698	158.716
Bruto pensioenregeling CVP	4.857	3.551
Netto pensioenregeling IDC	91.059	79.076
Netto pensioenregeling CVP	11.520	6.872
	305.134	248.215

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie bruto pensioenregeling CVP:		
Bruto pensioenregeling CVP aanspraken	4.807	3.448
Bruto pensioenregeling CVP nog toe te delen resultaat	50	103
	4.857	3.551

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie netto pensioenregeling CVP:		
Netto pensioenregeling CVP aanspraken	11.472	6.685
Netto pensioenregeling CVP nog toe te delen resultaat	48	187
	11.520	6.872

Verloopoverzicht voorziening pensioenverplichtingen per pensioenregeling

	Bruto Pensioen- regeling IDC	Bruto Pensioen- regeling CVP	Netto Pensioen- regeling IDC	Netto Pensioen- regeling CVP	Totaal
Stand per 1 januari 2019	106.151	2.092	56.791	3.569	168.603
Premiestortingen	25.491	-	13.132	-	38.623
Inkomende waarde- overdrachten	4.978	-	-	-	4.978
Uitgaande waarde- overdrachten	-27	-	-17	-	-44
Uitkeringen en afkopen	-12	-25	-254	-259	-550
Beleggings- resultaat	23.165	454	12.025	961	36.605
Van IDC naar CVP	-1.030	1.030	-2.601	2.601	-
Stand per 31 december 2019	158.716	3.551	79.076	6.872	248.215
Premiestortingen	30.755	-	13.063	-	43.818
Inkomende waarde- overdrachten	3.711	-	-	-	3.711
Uitgaande waarde- overdrachten	-480	-	-	-	-480
Uitkeringen en afkopen	-	-49	-42	-228	-319
Beleggings- resultaat	5.926	425	2.862	976	10.189
Van IDC naar CVP	-930	930	-3.900	3.900	-
Stand per 31 december 2020	197.698	4.857	91.059	11.520	305.134

Voor een verdere toelichting op de mutaties zie de toelichting op de staat van baten en lasten. De gevoerde pensioenregelingen van SNPS betreffen individuele beschikbare premieregelingen.

8. Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	31-12-2020	31-12-2019
Bruto pensioenregeling	3.641	3.375
Netto pensioenregeling	3.723	3.215
	7.364	6.590

Het pensioenfonds houdt een voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten aan zodat het pensioenfonds de uitvoeringskosten kan dragen in geval van discontinuïteit van de onderneming en de te maken uitvoeringskosten voor de dan gewezen deelnemers niet uit het rendement hoeven te worden onttrokken. Bij de vaststelling van deze voorziening wordt ervan uitgegaan dat de opgebouwde pensioenkapitalen en aanspraken 2 jaar na beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever, worden overgedragen naar een andere pensioenuitvoerder.

De per eind 2020 aanwezige kostenvoorziening voldoet aan het wettelijk minimaal vereiste niveau waardoor SNPS in staat is om de opgebouwde kapitalen bij een externe partij onder te brengen. Het geambieerde kostenvoorzieningsniveau, waarbij het pensioenfonds in staat is de uitvoeringskosten naar de toekomst toe zelfstandig te kunnen dragen, zal in de komende jaren bereikt worden.

	2020	2019
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten		
Stand per 1 januari	6.590	5.154
Dotatie	774	1.436
Stand per 31 december	7.364	6.590

9. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Bruto pensioenregeling	948	1.014
Netto pensioenregeling	782	666
	1.730	1.680

Schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

	31-12-2020	31-12-2019
Overige schulden		
Schuld aan herverzekeraar	684	705
Te betalen kosten	513	938
Waardeoverdrachten	347	33
Uitkeringen / afkopen	186	4
	1.730	1.680

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie, in de vorm van een uitvoeringsovereenkomst, tussen het pensioenfonds en de werkgever, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Bestuurders (gepensioneerden) krijgen vergoedingen voor de uitvoering van bestuurstaken. SNPS heeft geen leningen verstrekt aan de bestuurders. Ook heeft SNPS geen vorderingen op de bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en werkgever bestaan de transacties uit de ontvangen premies voor de financiering van de

aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Transacties met verbonden partijen vinden plaats tegen marktconforme tarieven.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ultimo boekjaar zijn er geen niet uit de balans blijvende activa en verplichtingen.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per einde 2020 dan op grond van dit verslag kan worden verkregen.

V. Toelichting op de staat van baten en lasten

Alle bedragen in de toelichting zijn x € 1.000 tenzij anders vermeld.

10. Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

	2020	2019
Bruto pensioenregeling	40.042	33.831
Netto pensioenregeling	17.376	16.770
	57.418	50.601

BRUTO PENSIOENREGELING	2020	2019
a1. Beschikbare premie bijdrage werkgever (voor risico deelnemers)	27.309	22.520
a2. Beschikbare premie bijdrage werknemer (voor risico deelnemers)	3.684	3.140
b. Premieopslag voor herverzekeringen	6.081	5.251
c. Premieopslag voor administratie- en uitvoeringskosten	1.367	1.360
d. Premiebijdrage werkgever voor voorziening toekomstige uitvoeringskosten	266	686
e. Premiebijdrage werkgever voor minimaal vereist eigen vermogen	1.335	874
	40.042	33.831

De feitelijke premie voor de bruto pensioenregeling bestaat in enig boekjaar uit:

- a. Beschikbare premies die op de pensioenbeleggingsrekening van de deelnemer gestort worden;
- b. De aan de herverzekeraar verschuldigde risicopremies voor dekking van risico's van overlijden in actieve dienst en arbeidsongeschiktheid;
- c. Een opslag voor de (lopende) administratie- en uitvoeringskosten;
- d. Een door het pensioenfonds vast te stellen opslag voor het vormen en in stand houden van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten;
- e. Een door het pensioenfonds vast te stellen opslag voor het vormen en in stand houden van het vereist eigen vermogen;

De feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet bedraagt € 40.042 duizend (2019: € 33.831 duizend). De kostendekkende premie bedraagt € 39.073 duizend (2019: € 33.635 duizend). Het pensioenfonds past geen premiedemping toe.

De bruto pensioenregeling van SNPS is een individueel beschikbare premieregeling, de premie wordt hierbij bepaald aan de hand van een leeftijdsafhankelijke premiestaffel. Deze beschikbare premiestaffel van de SNPS pensioenregeling is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag beginnend met 10,1% voor 18 tot 22-jarigen tot 35,3% voor 63 tot en met 67 jarigen. Deze pensioengrondslag is

gelijk aan het pensioengevend salaris minus de franchise (jaarlijks vastgesteld, € 15.178,- voor 2020 (2019: € 14.770,-)). Het pensioengevend salaris dat meegenomen wordt bij het bepalen van de pensioengrondslag is afgetopt op een bepaalde fiscale inkomensgrens (jaarlijks vastgesteld, € 95.219,- voor 2020 (2019: € 95.219,-)). De deelnemer betaalde in 2020 een eigen bijdrage van 2,0% (2019: 2,0%) van de pensioengrondslag, onafhankelijk van de leeftijd van deze deelnemer.

Voor 2020 bedroeg de totale eigen bijdrage zoals betaald door de werknemers € 3.684 duizend (2019: € 3.140 duizend). Het restant van de premies - inclusief aanvullende opslagen voor risicopremies en kosten - werd betaald door de werkgever. Aanvullend zijn deelnemers verzekerd voor nabestaandenpensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

NETTO PENSIOENREGELING	2020	2019
a1. Beschikbare premie bijdrage werkgever inleg pensioenbeleggings- rekening (voor risico deelnemers)	12.527	11.922
a2. Beschikbare premie bijdrage werknemer inleg pensioenbeleggings- rekening (voor risico deelnemers)	1.315	1.368
a3. Beschikbare premie bijdrage werknemer inhouding voor herverzekeringen	1.690	1.612
b. Premieopslag voor administratie- en uitvoeringskosten	1.190	1.023
c. Premiebijdrage voor voorziening toekomstige uitvoeringskosten	508	750
d. Premiebijdrage werkgever voor minimaal vereist eigen vermogen	146	95
	17.376	16.770

De feitelijke premie voor de Netto pensioenregeling bestaat in enig boekjaar uit:

- a.** Beschikbare premies die op de pensioenbeleggingsrekening van de deelnemer gestort worden welke verdeeld wordt naar inleg pensioenbeleggingsrekening (a1 en a2) en inhouding voor de herverzekeringen (a3);
- b.** Een opslag voor de (lopende) administratie- en uitvoeringskosten;
- c.** Een door het pensioenfonds vast te stellen opslag voor het vormen en in stand houden van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten;
- d.** Een door het pensioenfonds vast te stellen opslag voor het vormen en in stand houden van het minimaal vereist eigen vermogen.

De feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet bedraagt € 17.376 duizend (2019: € 16.770 duizend). De kostendeekkende premie bedraagt

€ 17.577 duizend (2019: € 16.770 duizend). Het pensioenfonds past geen premiedemping toe.

De Netto pensioenregeling van SNPS is een individueel beschikbare premieregeling, de premie wordt hierbij bepaald aan de hand van een leeftijdsafhankelijke premiestaffel. Deze beschikbare premiestaffel van de SNPS pensioenregeling is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag beginnend met 4,2% voor 15 tot en met 19 jarigen tot 16,2% voor 68 tot en met 70 jarigen. Deze pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris minus de fiscale grens; voor 2020 dit is voor Deelnemers A € 95.219,- (2019: € 95.219,-) en Deelnemers B € 96.729,- (2019: € 96.729,-). Deelnemers A en B zijn deelnemers die bruto pensioen opbouwen binnen SNPS respectievelijk Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF). De deelnemer betaalde in 2020 een eigen bijdrage van 0,965 procentpunt (2019: 0,965 procentpunt) van de percentages van de pensioengrondslag.

11. Beleggingsresultaten risico deelnemers

Beleggingsresultaten risico deelnemers splitsing naar pensioenregelingen en beleggingsportefeuilles 2020 (niveau 2)

	LCP Rente	LCP Match	LCP Rendement	CVP Bruto	CVP Netto	Totaal
Bruto pensioenregeling IDC	196	19	5.712	-	-	5.927
Bruto pensioenregeling CVP	-	-	-	425	-	425
Netto pensioenregeling IDC	81	16	2.764	-	-	2.861
Netto pensioenregeling CVP	-	-	-	-	976	976
Totaal	277	35	8.476	425	976	10.189

Beleggingsresultaten risico deelnemers splitsing naar pensioenregelingen en beleggingsportefeuilles 2019 (niveau 2)

	LCP Rente	LCP Match	LCP Rendement	CVP Bruto	CVP Netto	Totaal
Bruto pensioenregeling IDC	880	11	22.273	-	-	23.164
Bruto pensioenregeling CVP	-	-	-	454	-	454
Netto pensioenregeling IDC	388	12	11.625	-	-	12.025
Netto pensioenregeling CVP	-	-	-	-	961	961
Totaal	1.268	23	33.898	454	961	36.604

2020	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Life Cycle portefeuille Rente	-	277	-	277
Life Cycle portefeuille Match I	2	33	-	35
Life Cycle portefeuille Rendement	1.674	6.802	-	8.476
CVP Bruto	18	407	-	425
CVP Netto	42	934	-	976
	1.736	8.453	-	10.189

2019	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Life Cycle portefeuille Rente	38	1.230	-	1.268
Life Cycle portefeuille Match I	2	21	-	23
Life Cycle portefeuille Rendement	1.874	32.024	-	33.898
CVP Bruto	22	432	-	454
CVP Netto	45	916	-	961
	1.981	34.623	-	36.604

In de jaarrekening zijn alleen de door het pensioenfonds direct betaalde kosten van vermogensbeheer op te nemen. De kosten van vermogensbeheer welke onderdeel uitmaken van

het beleggingsresultaat binnen de beleggingsportefeuilles zijn toegelicht in het bestuursverslag ('look through').

12. Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen naar regelingen 2020

	Bruto Pensioen- regeling IDC	Bruto Pensioen- regeling CVP	Netto Pensioen- regeling IDC	Netto Pensioen- regeling CVP	Totaal
Ouderdoms- pensioen	-	49	-	86	135
Partnerpensioen	238	-	134	24	396
Wezenpensioen	21	-	16	-	37
Overdracht aan verzekeraar of afkopen	-	-	42	118	160
	259	49	192	228	728

Pensioenuitkeringen naar regelingen 2019

	Bruto Pensioen- regeling IDC	Bruto Pensioen- regeling CVP	Netto Pensioen- regeling IDC	Netto Pensioen- regeling CVP	Totaal
Ouderdoms- pensioen	-	25	-	44	69
Partnerpensioen	62	-	75	-	137
Wezenpensioen	16	-	12	-	28
Overdracht aan verzekeraar of afkopen	12	-	254	215	481
	90	25	341	259	715

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 497,27 (2019: € 484,09) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

13. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Bruto pensioenregeling	1.367	1.360
Netto pensioenregeling	1.190	1.023
	2.557	2.383

	2020	2019
Pensioenuitvoeringskosten rekening pensioenfonds:		
Kosten van Pensioenbeheer		
Administratiekosten IDC	637	509
Administratiekosten CVP	140	91
Kosten Bestuur	51	50
Kosten bestuursbureau	810	880
Adviseurs- en controlekosten m.u.v. accountantskosten	53	18
Accountantskosten	73	73
Toezichtskosten	44	26
Projectkosten	96	308
Communicatiekosten	239	83
Opleidingskosten	87	69
Overige kosten	65	14
Subtotaal kosten van pensioenbeheer	2.295	2.121
Kosten van vermogensbeheer t.l.v. pensioenfonds		
Kosten van vermogensbeheer t.l.v. pensioenfonds	262	262
Subtotaal kosten van vermogensbeheer t.l.v. pensioenfonds	262	262
Totaal	2.557	2.383

De administratiekosten betreffen de kosten uit hoofde van pensioenbeheer zoals uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V.

De directe kosten van vermogensbeheer bestaan uit de betaalde vergoedingen aan Achmea Investment Management

B.V. in het kader van de uitbestedings-overeenkomst en de vaste vergoeding van de custodian.

Het pensioenfonds ontvangt als onderdeel van de premie een opslag ter dekking van de pensioenuitvoeringskosten van de bruto

pensioenregeling, waaronder de kosten van pensioenbeheer en de kosten van vermogensbeheer voor rekening van het pensioenfonds. In 2020 bedroeg deze opslag € 1.367 duizend (2019: € 1.360 duizend).

Het pensioenfonds ontvangt als onderdeel van de premie een opslag ter dekking

van de pensioenuitvoeringskosten van de netto pensioenregeling, waaronder de kosten van pensioenbeheer en de kosten van vermogensbeheer ten laste van het pensioenfonds. In 2020 bedroeg deze opslag € 1.190 duizend (2019: € 1.023 duizend).

2020	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	73	-	73
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	73	-	73

2019	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	73	-	73
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	73	-	73

Deze werkzaamheden zijn zowel in 2020 als 2019 uitgevoerd door Ernst & Young Accountants LLP.

In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de externe accountant.

Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

De bestuurders in dienst van Shell ontvangen geen bestuursvergoeding vanuit SNPS. De bestuurders niet in dienst van Shell krijgen een vergoeding vanuit SNPS, deze bedroegen over 2020 in totaal € 50 duizend (2019: € 47 duizend) en zijn verantwoord op de regel 'Kosten Bestuur' in de tabellen op de vorige pagina.

14. Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2020	2019
Mutatie technische voorzieningen voor risico deelnemers:		
Mutatie pensioenverplichtingen - Bruto pensioenregeling IDC	38.982	52.565
Mutatie pensioenverplichtingen - Bruto pensioenregeling CVP	1.306	1.459
Mutatie pensioenverplichtingen - Netto pensioenregeling IDC	11.983	22.285
Mutatie pensioenverplichtingen - Netto pensioenregeling CVP	4.648	3.303
	56.919	79.612

Onder mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers zijn de mutaties opgenomen van de pensioenverplichtingen voor risico deelnemers van de bruto

pensioenregeling en de netto pensioenregeling. Zie toelichting pensioenverplichtingen voor risico deelnemers op de balanspost (7).

15. Mutatie technische voorzieningen

	2020	2019
Mutatie technische voorzieningen - Bruto pensioenregeling	4.480	3.450
Mutatie technische voorzieningen - Netto pensioenregeling	4.325	2.094
	8.805	5.544

Onder mutatie technische voorzieningen zijn de mutaties opgenomen van de IBNR-voorziening en de voorziening

voor de levenslang partnerpensioen. Zie toelichting op de technische voorziening op de balanspost (6).

	2020	2019
Mutatie technische voorzieningen – Bruto pensioenregeling:		
Mutatie IBNR-voorziening	1.205	510
Mutatie levenslang partnerpensioen voorziening	5.354	4.534
Mutatie tijdelijk partnerpensioen voorziening	118	607
Mutatie wezenpensioen voorziening	-8	96
Mutatie premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheids voorziening	183	-203
Mutatie ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen voorziening	1.953	-
	8.805	5.544

16. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2020	2019
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen - Bruto pensioenregeling	-4.480	-3.450
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen - Netto pensioenregeling	-4.325	-2.094
	-8.805	-5.544

Onder mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen zijn de mutaties opgenomen van de vordering op de herverzekeraar voor de dekking van de IBNR-voorziening en de voorziening voor Levenslang

Partnerpensioen. Zie toelichting op het herverzekeringsdeel technische voorziening op de balanspost (2).

17. Mutatie voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2020	2019
Bruto pensioenregeling	266	686
Netto pensioenregeling	508	750
	774	1.436

Zie toelichting op de technische voorziening toekomstige uitvoeringskosten op de balanspost (8).

18. Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten - Bruto pensioenregeling	-3.711	-4.978
Uitgaande waardeoverdrachten - Bruto pensioenregeling	480	27
Uitgaande waardeoverdrachten - Netto pensioenregeling	-	17
	-3.231	-4.934

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de

overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

19. Herverzekeringen

	2020	2019
Bruto pensioenregeling	5.927	5.138
Netto pensioenregeling	2.410	1.739
	8.337	6.877

	2020	2019
Herverzekeringen:		
Premies overlijdensrisico	3.942	3.432
Koopsommen overlijdensrisico afkopen bij uitdiensttreding	1.131	488
Premies premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	1.606	1.587
Premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	2.181	1.649
Subtotaal	8.860	7.156
Uitkeringen van herverzekerd partnerpensioen	-409	-179
Uitkeringen van herverzekerd premievrijstelling	-114	-100
Totaal	8.337	6.877

De herverzekeringspremies worden vanuit een opslag in de pensioenpremie door de werkgever gefinancierd met uitzondering van afkoopsommen voor het levenslang partnerpensioen. De afkoopsommen voor het levenslang partnerpensioen worden door de deelnemers gefinancierd vanuit de opgebouwde rechten bij uitdiensttreding van een deelnemer.

De risico's van overlijden in actieve dienst en premievrijstelling van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zijn volledig herverzekerd bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. Het risico van arbeidsongeschiktheid gedurende actieve dienst is volledig herverzekerd bij Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Voor de omzetbelasting is een fiscale eenheid gevormd. Deze bestaat uit Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF), SNPS, SPN en Shell Asset Management Company (SAMCo). Binnen een dergelijke fiscale eenheid zijn de entiteiten over en weer hoofdelijk aansprakelijk voor elkaars belastingsschulden.

Met betrekking tot de omzetbelasting is SNPS te kwalificeren als een gemeenschappelijk beleggingsfonds conform artikel 11 lid 1, onderdeel I, sub 3 van de Wet op de omzetbelasting 1968, met uitzondering van de Collectief Variabel Pensioen ('CVP') regeling. Daardoor kan het vermogen van SNPS niet volledig als collectief vermogen worden aangemerkt en kan de btw-vrijstelling niet worden toegepast op de kosten inzake CVP. De btw-vrijstelling is van toepassing op de pensioenuitvoeringskosten van Achmea Investment Management N.V. en Achmea Pensioenservices N.V. In de jaarrekening is nog geen rekening gehouden met de verschuldigde BTW over de kosten van CVP, deze is niet materieel voor de jaarrekening.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten over 2020 ad € 1.523 duizend is toegevoegd aan de algemene reserve.

Risicobeheer

Het Bestuur van SNPS is verantwoordelijk voor de beheersing van de risico's. Hiertoe heeft het Bestuur een

Control Framework ingericht, met als uitgangspunt om een beheersingskader te hebben dat passend is bij het profiel van SNPS en dat de risico's die SNPS loopt reflecteert. Het raamwerk helpt het Bestuur om vanuit de lange termijn doelstellingen van het pensioenfonds en met inachtneming van de interne en externe omgeving, risico's structureel in kaart te brengen en daarop een beheersingskader in te richten, zodat doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. In het bestuursverslag is een schematisch overzicht weergegeven van het risico framework, met daarin de hoofdrisico's opgenomen. In onderstaande paragrafen worden de hoofdrisico's kort beschreven, opgedeeld naar risico's van toepassing op de deelnemers en risico's van toepassing op het pensioenfonds.

i) Financiële risico's van toepassing op de deelnemers

De premies worden binnen SNPS individueel voor rekening en risico van de (gewezen) deelnemer respectievelijk de pensioengerechtigde belegd. Als gevolg van de kenmerken van de zuivere beschikbare premieregelingen en het feit dat het pensioenfonds geen ingegane pensioenen voor risico van het pensioenfonds kent, liggen zowel het beleggingsrisico, het renterisico en het langlevensrisico gedurende de gehele duur van deelneming en pensionering (in geval van deelname aan het CVP) bij de (gewezen) deelnemer respectievelijk de pensioengerechtigde. Risico's voortvloeiende uit de risicoverzekeringen in verband met overlijden en arbeidsongeschiktheid tot de pensioendatum zijn volledig verzekerd.

Het Bestuur van SNPS stelt het strategisch beleggingsbeleid vast (de samenstelling - de 'wegingen') van de Life cycle profielen en daarmee de verdeling over de administratieve Life cycle portefeuilles en over de verschillende asset categorieën (de onderliggende beleggingsinstellingen waarin daadwerkelijk wordt belegd). Het Bestuur heeft hierbij door middel van de aangeboden beleggingsmogelijkheden grenzen gesteld aan de door deelnemers te maken beleggingskeuzes en bijbehorende risico's. SNPS beoordeelt periodiek de samenstelling van de Life Cycle profielen en Life Cycle portefeuilles (doelwegingen en de verscheidene asset categorieën die worden gebruikt), en kan deze van tijd tot tijd aanpassen.

Tien jaar voor de reglementaire pensioenleeftijd maakt de (gewezen) deelnemer een voorlopige keuze voor een vaste of variabele pensioenuitkering op de pensioendatum. Indien de (gewezen) deelnemer kiest voor een

variabele pensioenuitkering wordt zijn kapitaal geleidelijk ingebracht in de CVP portefeuille voor de bruto regeling respectievelijk de netto regeling. Bij een voorlopige keuze voor een vaste pensioenuitkering op de pensioendatum blijft de (gewezen) deelnemer met zijn volledige kapitaal deelnemen in een Life Cycle profiel passend bij een vaste uitkering op pensioenleeftijd. Definitieve keuze voor een vaste of variabele pensioenuitkering volgt bij pensionering.

Matching-/rente risico

Het renterisico is het risico dat de waarde van de (portefeuille) vastrentende waarden verandert als gevolg van veranderingen in de rentestanden. De rente speelt ook een zeer belangrijke rol op het moment dat deelnemers met pensioen gaan, omdat de rente op het pensioenmoment sterk bepalend is voor het pensioen dat ingekocht kan worden. Dit wordt ook wel het conversierisico genoemd.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	24.774	21,9	19.992	28,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	49.191	43,4	31.985	44,9
Resterende looptijd > 5 jaar	39.380	34,7	19.322	27,1
	113.345	100	71.299	100

Voor deelnemers in het IDC die niet deelnemen aan het CVP is het zo dat naarmate een deelnemer ouder wordt, de gevoeligheid van de beleggingen voor een stijging of daling van de rente toe neemt. Uitgaande van een deelnemer ouder dan 50, wordt, naarmate de deelnemer ouder wordt, minder belegd in aandelen. Omdat de inkoop van de pensioenuitkering ook gevoelig is voor dezelfde renteontwikkeling leidt dit tot minder grote schommelingen in het verwachte inkomen voor later. De duratie is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van vastrentende waarden en wordt met name bepaald door vier factoren: de looptijd, aflossing, couponbetaling en renteniveaus. Er wordt gestreefd naar een rentegevoeligheid (duratie) van de vastrentende Life Cycle portefeuilles van 11 jaar (met een bandbreedte van 9 tot 13,5 jaar). Door

ontwikkelingen op de financiële markten kan de actuele duratie afwijken van de streefduratie.

Per 31 december 2020 bedroeg de duratie van Life Cycle portefeuille Rente afgerond 5,3 jaar (2019: 5,1 jaar), duratie van Life Cycle portefeuille Match I per die datum afgerond 20,1 jaar (2019: 19,1 jaar) en duratie van Life Cycle portefeuille Rendement per die datum afgerond 1,1 jaar (2019: 0,0 jaar). Per 31 december 2020 bedroeg de duratie van CVP Bruto 9,8 jaar (2019: 9,1 jaar) en duratie van CVP Netto 9,9 jaar (2019: 9,1 jaar).

In onderstaande tabel is een gevoeligheidsanalyse opgenomen (naar de stand ultimo boekjaar), waarin de gevolgen van een stijging of daling van de rente met 1% is weergegeven:

Categorie	Variabiliteit	Effect op beleggingen risico deelnemers alleen	
		2020	2019
Vastrentende waarden IDC (LCP Rente, Match I en Rendement)	rente stijgt 1 %-punt	-1.458 (-0,51%)	-2.300 (-0,99%)
Vastrentende waarden IDC (LCP Rente, Match I en Rendement)	rente daalt 1 %-punt	1.458 (0,51%)	2.300 (0,99%)
Vastrentende waarden CVPBruto	rente stijgt 1 %-punt	-474 (-9,82%)	-319 (-9,06%)
Vastrentende waarden CVPBruto	rente daalt 1 %-punt	474 (9,82%)	319 (9,06%)
Vastrentende waarden CVPNetto	rente stijgt 1 %-punt	-1.184 (-9,89%)	-618 (-9,10%)
Vastrentende waarden CVPNetto	rente daalt 1 %-punt	1.184 (9,89%)	618 (9,10%)

Uit de tabel op de vorige pagina blijkt dat de vastrentende waarden binnen de vastrentende Life Cycle portefeuilles in sterke mate worden beïnvloed door een stijging of daling van de rente met 1%-punt.

Op het niveau van de Life Cycle portefeuilles wordt geen gebruik gemaakt van rentederivaten (bv. renteswaps of swaptions). In de onderliggende institutionele beleggingsfondsen waarin wordt belegd, kan wel gebruik worden gemaakt van rentederivaten.

Marktrisico

Het marktrisico is voor rekening van de deelnemers en niet voor het pensioenfonds. Het marktrisico is het risico dat de waarde van beleggingsfondsen waarin door SNPS wordt belegd daalt onder invloed van (valuta)koersontwikkelingen en rentestanden.

Tenminste één keer in de drie jaar wordt een ALM-studie uitgevoerd waarbij de Life Cycle portefeuilles en profielen worden getoetst en extern advies wordt ingewonnen. In deze ALM-studie wordt ook gekeken naar de gewenste mate van diversificatie van de onderliggende beleggingsinstellingen. Indien nodig wordt de inhoud van de Life Cycle portefeuilles en profielen aangepast.

De uitkomst van de ALM-studie is de Strategische Asset Allocatie (SAA) en de Beleggingsnota, waarin de gewenste mate van diversificatie, managersselectie en de implementatie- en rebalancing-regels zijn vastgesteld. Alle afwijkingen ten opzichte van deze normen dienen te worden goedgekeurd door SNPS. Monitoring vindt plaats door middel van periodieke rapportages die worden ontvangen van de fiduciair vermogensbeheerder.

De waarde van de onderliggende beleggingsfondsen zal fluctueren, bijvoorbeeld als gevolg van ontwikkelingen op de financiële markten. Het marktrisico wordt gemitigeerd door de beleggingen te spreiden (diversificatie), zoals is vastgelegd in de Strategische Asset Allocatie en de Beleggingsnota.

Aan het begin van 2020 zorgde de snelle verspreiding van het coronavirus en de lockdown maatregelen voor een sterke daling van de aandelenprijzen en een daling van de rente. Ook andere beleggingen behaalden flink negatieve

rendementen in het eerste kwartaal van 2020. In de navolgende kwartalen herstelden de financiële markten. Dit heeft in 2020 uiteindelijk tot een positief resultaat op de beleggingsportefeuille geleid. Een gedeelte van dit positieve resultaat is te danken aan de gedaalde rentes waarvan vastrentende waarden profiteerden.

Hieronder wordt nader inzicht gegeven in de verdeling van de beleggingen naar bedrijfstak en regio per ultimo boekjaar. Voor de verdeling wordt gebruik gemaakt van beschikbare fact sheets van de (onderliggende) beleggingsfondsen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	26.482	100	41.936	100

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	5.202	19,6	10.863	26,0
Noord Amerika	14.602	55,1	21.759	51,9
Global	39	0,2	18	-
Azië Pacific	5.508	20,8	7.818	18,6
Australasia	1.034	3,9	1.358	3,2
Opkomende landen	97	0,4	120	0,3
	26.482	100	41.936	100

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar bedrijfstak:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	22.583	14,3	25.068	19,4
Nijverheid en industrie	25.614	16,1	22.093	17,1
Handel	32.965	20,8	24.724	19,2
Overige dienstverlening	31.712	20	38.424	29,8
Diversen	45.591	28,8	18.684	14,5
	158.465	100	128.993	100

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	15.443	9,8	18.273	14,2
Noord Amerika	56.464	35,6	56.876	44,0
Global	-	-	464	0,4
Azië Pacific	10.835	6,8	9.127	7,1
Australasia	5.108	3,2	4.123	3,2
Opkomende landen	70.615	44,6	40.130	31,1
	158.465	100	128.993	100

Onderdeel van Marktrisico is dat de waarde van beleggingsfondsen fluctueren als gevolg van valutaschommelingen (waarde van beleggingen in vreemde valuta t.o.v. de euro). De omvang van het valutarisico wordt bepaald door het totaalbedrag

dat buiten de euro wordt belegd. SNPS maakt geen gebruik van derivaten om vreemde valuta posities af te dekken. In de onderliggende institutionele beleggingsfondsen waarin wordt belegd, kan wel gebruik worden gemaakt van valutaderivaten.

De vreemde valutapositie ultimo boekjaar is als volgt te specificeren:

	31-12-2020	31-12-2019
Amerikaanse Dollar	17.688	25.037
Britse Pond	89	1.884
Hongkong Dollar	1.924	2.370
Japanse Yen	1.046	2.146
Canadese Dollar	319	1.761
Australische Dollar	262	2.359
Zwitserse Frank	931	3.031
Overige vreemde valuta < 2%	47.788	4.159
	70.047	42.747

De waarde van de beleggingen in vreemde valuta per 31 december zijn gepresenteerd op basis van look through (doorkijk) op het niveau van de onderliggende beleggingen van de institutionele beleggingsfondsen, waarin

binnen de vier Life Cycle portefeuilles wordt belegd (niveau 4). Dit betreft een netto positie, wat inhoudt dat deze gesaldeerd zijn met eventuele valuta afdekkingen die binnen een beleggingsfonds plaatsvinden.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan marktpartijen die obligatieleningen uitgeven of banken waar deposito's worden geplaatst.

De kredietwaardigheid van veel marktpartijen wordt ook door rating agencies beoordeeld. Hieronder is een specificatie van de vastrentende waarden opgenomen verdeeld naar land/sector en vervolgens naar rating.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar land / sector:				
Nederlandse staat	329	0,4	316	0,4
Duitse staat	9.888	8,7	6.238	8,8
Franse staat	6.577	5,8	977	1,4
Italiaanse staat	383	0,3	238	0,3
Spaanse staat	357	0,3	257	0,4
Verenigde Staten	619	0,6	792	1,1
Belgische staat	686	0,6	598	0,8
Luxemburg	1.491	1,3	1.231	1,7
Andere staten	22.806	20,1	1.322	1,9
Financiële instellingen	12.842	11,3	11.563	16,2
Handels- en industriële instellingen	26.220	23,1	31.386	44,0
Overige	31.147	27,5	16.381	23,0
	113.345	100	71.299	100

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	84.746	74,8	69.464	97,4
Opkomende markten	28.599	25,2	1.835	2,6
	113.345	100	71.299	100

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar rating:				
AAA	5.675	4,9	5.155	7,1
AA	6.798	6,0	4.667	6,6
A	12.032	10,6	6.263	8,8
BBB	26.698	23,6	13.751	19,3
BB	27.861	24,6	19.086	26,8
B	10.325	9,1	9.009	12,6
CCC	1.676	1,5	982	1,4
CC	-	-	43	0,1
D	180	0,2	164	0,2
Geen rating	22.100	19,5	12.179	17,1
	113.345	100	71.299	100

Door Achmea Investment Management is de Composite Long Term Debt Rating gebruikt. Dit is een gewogen gemiddelde van meerdere rating agencies (Standard & Poors, Moody's en Fitch).

Investerings in de Shell Groep:

De onderliggende institutionele beleggingsfondsen kunnen posities hebben in effecten Royal Dutch Shell plc. SNPS is niet in staat om het beleggingsbeleid van de beleggingsinstellingen waarin wordt belegd op dit punt te beïnvloeden. Beleggingen door SNPS in effecten Royal Dutch Shell zijn wettelijk begrensd tot maximaal 10% van de totale portefeuille. Ultimo 2020 was dit 0,10 % (2019: 0,12%) van de totale portefeuille.

Bewaarneming van effecten en securities lending:

SNPS heeft een onafhankelijk bewaarinstelling ('custodian') benoemd en ziet er tevens op toe dat de beleggingen in de onderliggende beleggingsinstellingen 'bankruptcy remote' worden bewaard. Securities lending kan onderdeel uitmaken van het beleggingsbeleid van de onderliggende beleggingsinstellingen.

ii) Financiële risico's van toepassing op het pensioenfonds

Het pensioenfonds onderkent een aantal financiële risico's en deze risico's worden gemonitord door het Bestuur dat daarbij wordt ondersteund door het bestuursbureau. Periodiek worden de financiële risico's en daarvoor getroffen

beheersmaatregelen gerapporteerd aan, en besproken in, het Bestuur van het pensioenfonds, als onderdeel van de reguliere risico rapportage over alle geïdentificeerde risico's. Onderstaand wordt een toelichting gegeven op een aantal van deze financiële risico's.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat SNPS op enig moment onvoldoende liquide middelen heeft om aan de lopende verplichtingen te voldoen. In de uitvoeringsovereenkomst tussen SNPS en Shell Nederland is vastgelegd dat Shell Nederland voorziet in de korte termijn liquiditeitsbehoefte van het pensioenfonds.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. De belangrijkste partijen hierbij zijn de herverzekeraars. De kredietwaardigheid van de belangrijkste tegenpartijen wordt continue door SNPS gemonitord. Ook Shell Nederland is een belangrijke tegenpartij van het pensioenfonds. De werkgever stort iedere maand voor alle deelnemers in SNPS de benodigde premie, waardoor SNPS het debiteurenrisico sterk heeft beperkt.

Verzekeringstechnisch risico (Overlijden en arbeidsongeschiktheidsrisico)

De risico's van overlijden in actieve dienst en premievrijstelling van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid, voor de

bruto en netto pensioenregeling, zijn volledig herverzekerd bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. Het risico van arbeidsongeschiktheid gedurende actieve dienst, alleen voor de bruto pensioenregeling, is volledig herverzekerd bij Achmea Schadeverzekeringen N.V.

De technische voorzieningen en het herverzekeringsdeel technische voorzieningen zijn niet materieel gewijzigd als gevolg van sterftecijfers gerelateerd aan corona. Wel heeft de rentedaling geleid tot een stijging van de technische voorzieningen en het herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

iii) Niet-financiële risico's van toepassing op het pensioenfonds

Het pensioenfonds onderkent een aantal niet-financiële risico's en deze worden gemonitord door het Bestuur dat daarbij wordt ondersteund door het bestuursbureau. Periodiek worden de niet-financiële risico's en daarvoor getroffen beheersmaatregelen gerapporteerd aan, en besproken in, het Bestuur, als onderdeel van de reguliere risicorapportage over geïdentificeerde risico's. Onderstaand wordt een toelichting gegeven bij een aantal van deze niet-financiële risico's.

Zorgplichtrisico

SNPS draagt er zorg voor dat de beleggingen voldoen aan het bepaalde bij of krachtens de Pensioenwet, in het bijzonder aan de "prudent person" regel en aan de eisen van zorgplicht. Daarnaast monitort het Bestuur, ondersteund door het bestuursbureau, nauwgezet de communicatieprocessen en middelen richting de deelnemers. Ook worden deelnemers op jaarlijkse basis

geattendeerd op hun gekozen Life Cycle profiel. SNPS beoordeelt periodiek de samenstelling van de Life Cycle profielen en Life Cycle portefeuilles (doelwegingen en de verscheidene asset categorieën die worden gebruikt), en kan deze van tijd tot tijd aanpassen.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit van de bedrijfsvoering, integriteit en kwaliteit van de externe dienstverleners onvoldoende gewaarborgd is. Vanwege het feit dat het pensioenfonds de administratieve uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer heeft uitbesteed aan derde partijen, is het uitbestedingsrisico een van de belangrijkste risico's binnen het SNPS risicoframework.

Een belangrijk deel van de kritische IT systemen ligt bij derde partijen, waardoor het IT-risico in belangrijke mate een uitbestedingsrisico is. Het IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen, IT-infrastructuur en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd zijn, waardoor de doelstellingen van het pensioenfonds in gevaar komen. Dit risico beperkt zich niet tot de IT-infrastructuur zoals in gebruik bij SNPS, maar omvat tevens de IT-infrastructuur bij de sponsor en de service providers van SNPS. Belangrijke sub-risico's bij uitbesteding zijn o.a. cyber risico en data privacy risico.

Het pensioenfonds beschikt ten aanzien van elke externe dienstverlener over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan de wettelijke regels op het gebied van uitbesteding. Met uitvoerende organisaties zijn nadere afspraken omtrent procedures, processen,

informatieverschaffing en te leveren diensten vastgelegd in een Service Level Agreement. Onder andere door middel van periodieke rapportages (waaronder ISAE 3402 type II rapportages, risicoverantwoordingsrapportages en Service Level Agreement rapportages) van de externe uitvoeringsorganisaties wordt het Bestuur in staat gesteld de risico's voor het pensioenfonds goed te monitoren.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. Hier wordt onder andere verstaan het risico van onvoldoende doelmatige en/of onvoldoende doeltreffende processen op het gebied van pensioenadministratie, vermogensbeheer en financiële administratie. Dit risico, evenals de genoemde risico's betreffende uitbesteding en IT omgeving, worden onder meer gemitigeerd door adequate uitbestedingscontracten met SPN, APS en AIM en door het periodiek verkrijgen van assurance door middel van interne en externe audits.

Omgevingsrisico

Het risico dat de invloed van en ontwikkelingen bij onder andere de werkgever en aanspraakgerechtigden resulteren in conflicterende belangen met het pensioenfonds. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan de invloed van ontwikkelingen in de financiële positie van de werkgever (leidend tot meesleepgevaar), het ontbreken van evenwichtige belangenbehartiging als gevolg van dominantie van de werkgever of dominantie van de door de werkgever benoemde bestuurders en de invloed

van de werkgever op het beleid van het pensioenfonds.

SNPS streeft ernaar om adequaat te reageren op crisissituaties ten gevolge van ontwikkelingen in de omgeving van SNPS en bij Shell. De communicatie naar belanghebbenden en derden is daarop gericht. Het Bestuur, hierbij ondersteund door SPN, monitort de externe ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving, alsmede de impact hiervan op SNPS voortdurend.

Reputatierisico

Het risico dat de reputatie van het pensioenfonds verslechtert door een negatief beeld van het pensioenfonds onder stakeholders van het pensioenfonds zoals deelnemers, uitbestedingspartijen, regelgevende en toezichhoudende instanties of de sponsor. SNPS heeft een communicatiebeleid opgesteld en streeft ernaar alle betrokkenen proactief, volledig en op een begrijpelijke manier te informeren over alle zaken met betrekking tot SNPS en hun pensioen, die voor hen van belang zijn. Bij de uitvoering van dit beleid wordt de dialoog nagestreefd en wordt actief feedback gevraagd van (gewezen) deelnemers en hun nabestaanden en stakeholders.

Voor de uitvoering van het beleid wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de communicatiefaciliteiten van de service provider(s) en de Directie, alsmede de corporate faciliteiten in Shell. Het beleid wordt vastgesteld door het Bestuur van SNPS en de uitvoering daarvan valt onder de verantwoordelijkheid van het Bestuur. Omdat de regeling een DC karakter heeft en de (gewezen) deelnemers diverse beleggingskeuzes

biedt, maakt de zorgplicht een belangrijk onderdeel uit van het communicatiebeleid.

IT Risico

IT risico, bestaande uit Strategie- en beleid, beveiliging, beheersbaarheid, continuïteit Risico dat de IT-infrastructuur als in gebruik bij SNPS, de sponsor en haar service providers ontoereikend is waardoor de doelstellingen van het pensioenfonds in gevaar komen. SNPS heeft haar uitgangspunten met betrekking tot IT en informatiebeveiligingsbeleid helder geformuleerd, gedocumenteerd en gecommuniceerd. Dit beleid is vastgelegd in het IT beleid document. Jaarlijkse check op relevantie IT beleid en 1 keer per jaar beleid op de bestuursagenda. Het door SNPS geformuleerde IT beleid moet ook als zodanig door haar uitbestedingspartners geaccepteerd en geïmplementeerd worden. Op periodieke basis 'toetst' SNPS dit in SLA gesprekken met haar uitbestedingspartners.

Integriteitsrisico

Het risico dat de integriteit van het pensioenfonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding, afgemeten aan wet- en regelgeving en maatschappelijke en door SNPS opgestelde normen. Hiertoe is onder meer voor SNPS een specifieke gedragscode opgesteld.

Juridisch risico

Het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van de rechtspositie van het pensioenfonds, met inbegrip

van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. De juridische afdeling van SPN monitort doorlopend veranderingen in wet- en regelgeving en informeert en adviseert het Bestuur op een proactieve wijze. Voor contracten die het pensioenfonds met derden heeft.

Vaststelling van de jaarrekening door het Bestuur

Het Bestuur van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting heeft de jaarrekening 2020 vastgesteld per 27 mei 2021.

Namens het Bestuur,

M.J. ten Brink, voorzitter bestuur

B.C. Koch

A.K. Kroeze

B.N. de Mönnink

N. van der Toorn

K. Yildirim

M.P. van 't Zet

Den Haag, 27 mei 2021

A photograph of a helicopter, registration G-OAGB, on the deck of a ship. The helicopter is white with red and blue accents. The main rotor blades are blurred, indicating motion. The tail rotor also has red and white stripes. The ship's deck is visible in the foreground, and the ocean and a cloudy sky are in the background.

Overige gegevens

1) Actuariële verklaring

Opdracht

Door Shell Nederland Pensioenfonds Stichting te Den Haag is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 20.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaris ben ik onafhankelijk van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 150.000 te rapporteren. Deze

afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid

van het pensioenfonds in aanmerking genomen. Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen hoger is dan het vereist eigen vermogen.

drs. H.C.J. Veerman AAG RBA

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Amsterdam, 27 mei 2021

2) Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2020;
- de staat van baten en lasten over 2020;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting (hierna: het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht

accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de

Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 3 miljoen
Toegepaste benchmark	1,0% van de voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers per 31 december 2020 (afgerond).
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat beschikbaar is voor (het inkopen van) pensioenaanspraken voor de individuele deelnemers. De voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers is een directe afgeleide van de beleggingen voor risico deelnemers van de betreffende regelingen. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 150 duizend rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle
In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest

belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten' van onze controle in voorgaand boekjaar beschouwen wij niet langer als een separaat kernpunt van deze controle. Wij hebben het kernpunt inzake de waardering van en toelichting ten aanzien van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten gecombineerd

met het kernpunt waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen. Wij hebben in vergelijking met voorgaand jaar geen andere wijzigingen in de kernpunten van onze controle aangebracht.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering en toelichting van beleggingen voor risico deelnemers

Risico

De beleggingen voor risico deelnemers (verder: de beleggingen) zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (genoteerde marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingsfondsen.

De posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingsfondsen kennen inherent een waarderingonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente, niet-gecontroleerde rapportages van de fondsmanagers. Voor de posities in beleggingen met genoteerde marktprijzen schatten wij het risico op een materiële fout lager in, mede omdat de beleggingen bestaan uit effecten en deelnemingsrechten waarvoor een genoteerde prijs op een actieve markt beschikbaar tot stand komt en derhalve de schattingsonzekerheid beperkt is.

Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in paragraaf 'Specifieke grondslagen' en een nadere toelichting opgenomen in toelichting '1. Beleggingen voor risico deelnemers'. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2020 voor € 8,9 miljoen is belegd in een niet-beursgenoteerd beleggingsfonds dat belegt in vastrentende waarden.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan de relevante verslaggevingsvereisten.

Onze controleaanpak	Bij de controle van de beleggingen hebben wij gebruik gemaakt van de werkzaamheden van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de beleggingen, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van de beleggingen, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden, gecombineerd met de hierna beschreven werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2020. • De waardering van belangen in (beurs)genoteerde beleggingsfondsen, waarvoor wij hebben vastgesteld dat er een actieve markt bestaat, hebben wij zelfstandig afgestemd met de prijsbron. Voor beleggingsfondsen is sprake van een actieve markt als de intrinsieke waarde dagelijks wordt gepubliceerd en deze intrinsieke waarde de basis is voor dagelijkse toe- en uittreding door (institutionele) beleggers. • Voor de positie in het niet-beursgenoteerd beleggingsfonds hebben wij de aansluiting vastgesteld met de gecontroleerde jaarrekening 2020. Wij hebben vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van beleggingen per 31 december 2020 en de gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico

De technische voorzieningen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. Deze bestaan uit de IBNR-voorziening, de nabestaandenvoorzieningen (levenslang en tijdelijk partnerpensioen en wezenpensioen), de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voorziening en de voorziening toekomstige uitvoeringskosten. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering van de nabestaandenvoorzieningen is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds (vermenigvuldigingsfactoren voor sterftekansen). Deze veronderstellingen hebben bijzondere aandacht gehad in onze controle.

Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen beschreven in de paragraaf 'Specifieke grondslagen' en een nadere toelichting opgenomen in paragraaf 'Schattingswijzigingen' en in toelichting '6. Technische voorzieningen' en '8. Voorziening toekomstige uitvoeringskosten'. Uit deze toelichtingen blijkt dat (schattings)wijziging heeft plaatsgevonden door overgang naar nieuwe Prognosetafel AG2020. Volgens deze toelichtingen zijn de technische voorzieningen hierdoor € 321 duizend lager uitgekomen. Voorts is onder het verzekeringstechnisch risico in de toelichting op risicobeheerparagraaf van de jaarrekening de impact van de ontwikkelingen als gevolg van COVID-19 toegelicht.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.

Onze controleaanpak	Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris de planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2020. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels en de effecten van de wijzigingen hierin, alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en de toereikendheid van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de technische voorzieningen per 31 december 2020. Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn alsmede de uitkomsten van het meest recente actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij een eigen actuariële specialist betrokken en specifiek de uitkomsten van de door de het pensioenfonds uitgevoerde analyses op de ervaringssterfte en de toekomstige uitvoeringskosten beoordeeld. Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2020 of de toelichtingen van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het verslag van het bestuur;
- Verantwoording en toezicht;
- De overige gegevens;
- De bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben als taak het beoordelen van de financiële informatievervalsing door het pensioenfonds.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Als gevolg van de Covid-19-maatregelen waren wij genooddaakt om onze werkzaamheden met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 voor een groot deel op afstand uit te voeren. Om de beperkingen in verband met fysieke aanwezigheid en directe observatie te compenseren, hebben we op voornamelijk communicatietechnologieën gebruikt en schriftelijke informatie-uitwisseling om de controle-informatie te verkrijgen die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en

hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. S.B. Spiessens RA

Den Haag, 27 mei 2021

An aerial photograph of an industrial facility, likely a refinery or chemical plant. In the foreground, there are several large, circular, blue-rimmed tanks filled with a yellowish liquid. A red crane is positioned near one of the tanks. In the background, there are large white storage tanks, a complex of pipes and structures, and a large industrial building with two tall smokestacks. The sky is clear and blue.

Bijlagen

BIJLAGE 1: Verloopstaat deelnemers

BRUTO PENSIOENREGELING	2020	2019
Deelnemers		
Stand vorig boekjaar	2.975	2.598
Nieuwe toetreding	313	492
Ingang CVP	-1	-
Overlijden	-	-1
Premievrij door uit dienst	-137	-115
Overige oorzaken	-	1
	175	377
Stand einde boekjaar	3.150	2.975
Gewezen deelnemers		
Stand vorig boekjaar	498	392
Ingang CVP	-2	-1
Premievrij door uit dienst	137	115
Waardeoverdracht	-35	-5
Vervallen	-	-3
	100	106
Stand einde boekjaar	598	498
Pensioentrekkenden		
Stand vorig boekjaar	11	7
Ingang CVP	3	1
Ingang nabestaandenpensioen	-	3
Beëindiging wezenpensioen	-1	-
	2	4
Stand einde boekjaar	13	11
Aantallen per ultimo boekjaar in de CVP regeling		
Deelnemers	42	30
Gewezen deelnemers	1	-
Pensioentrekkenden	5	2
Stand einde boekjaar	48	32

NETTO PENSIOENREGELING	2020	2019
Deelnemers		
Stand vorig boekjaar	4.299	4.272
Nieuwe toetreding	221	239
Ingang CVP	-3	-1
Overlijden	-10	-7
Premievrij door uit dienst	-453	-203
Overige oorzaken	-1	-1
	-246	27
Stand einde boekjaar	4.053	4.299
Gewezen deelnemers		
Stand vorig boekjaar	1.167	1.115
Ingang CVP	-38	-22
Ingang pensioen niet CVP	-	-
Overlijden	-3	-1
Premievrij door uit dienst	453	203
Waardeoverdracht	-	-1
Afkoop emigratie / klein pensioen	-25	-125
Overige oorzaken	-13	-2
	374	52
Stand einde boekjaar	1.541	1.167
Pensioentrekkenden		
Stand vorig boekjaar	95	66
Ingang CVP	41	23
Overlijden	-1	-
Ingang nabestaandenpensioen	23	14
Afkoop emigratie / klein pensioen	-2	-5
Expiratie wezenpensioen	-3	-3
	58	29
Stand einde boekjaar	153	95
Aantallen per ultimo boekjaar in de CVP regeling		
Deelnemers	911	781
Gewezen deelnemers	-	-
Pensioentrekkenden	100	59
Stand einde boekjaar	1.011	840

BIJLAGE 2: Bestuur, medezeggenschap, uitvoering en toezicht

De informatie die hierna over bestuur, uitvoering, verantwoording en toezicht wordt gegeven heeft betrekking op het verslagjaar 2020.

Shell Nederland Pensioenfonds Stichting

In Shell Nederland Pensioenfonds Stichting (SNPS, het Pensioenfonds) is in 2013 een pensioenregeling ondergebracht van maatschappijen van de Royal Dutch Shell Groep die tot het Pensioenfonds zijn toegetreden. Sinds 1 januari 2015 is sprake van uitvoering van twee pensioenregelingen door SNPS; een pensioenregeling voor de opbouw van bruto pensioenaanspraken tot een fiscale inkomensgrens van € 95.219 (niveau 2020) en een pensioenregeling voor de opbouw van netto pensioenaanspraken boven de fiscale inkomensgrens. Deze netto pensioenregeling wordt uitgevoerd voor zowel deelnemers die bruto pensioen opbouwen in SNPS als deelnemer die bruto pensioen opbouwen bij het andere Shell pensioenfonds in Nederland, Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF).

SNPS wordt bestuurd door een Bestuur in de vorm van een one tier board met niet-uitvoerende bestuurders (interne toezichthouders) en uitvoerende bestuurders. Dit model wordt in de Pensioenwet het omgekeerd gemengd model genoemd. Daarnaast is er een Verantwoordingsorgaan waarin de werkgever en deelnemers zijn vertegenwoordigd.

Bestuur

Het Bestuur bestaat uit zeven leden:

- Een onafhankelijk Voorzitter die geen vertegenwoordiger is van de belanghebbenden bij SNPS;
- twee werkgeversvertegenwoordigers (leden A);
- twee werknemersvertegenwoordigers (leden B)
- twee uitvoerende bestuursleden (leden D)

Bestuurders C als vertegenwoordigers van pensioengerechtigden worden benoemd zodra het aantal pensioengerechtigden tien procent of meer bedraagt van de som van het aantal deelnemers en pensioengerechtigden in SNPS gezamenlijk. Op dit moment is dit nog niet het geval. Benoeming van Bestuurders C zal te zijner tijd plaatsvinden door het Bestuur op voordracht van de vertegenwoordigers van pensioengerechtigden (leden C) in het Verantwoordingsorgaan. De onafhankelijk Voorzitter wordt benoemd door Bestuurders A en B (en C) op voordracht van de Bestuurders D. De Bestuurders A worden benoemd door het Bestuur op voordracht van Shell Nederland. De Bestuurders B worden benoemd door het Bestuur op voordracht van de centrale ondernemingsraad van Shell in Nederland. Bestuurders D worden bij meerderheidsbesluit benoemd door de bestuurders A en B (en C), na overleg met Shell Nederland. Bij het vervullen van hun taak dienen de leden van het Bestuur ervoor te zorgen dat alle belanghebbenden van het Pensioenfonds zich door het Bestuur op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

De niet-uitvoerende bestuursleden zijn met name verantwoordelijk voor het bepalen van het (strategische) beleid van SNPS en het houden van toezicht op de uitvoering daarvan door de uitvoerende bestuurders. Het uitvoerend deel van het Bestuur bestaat uit twee beroepsbestuurders, die in dienst zijn van Shell Pensioenbureau Nederland B.V. (SPN). De uitvoerende bestuurders zijn niet directe vertegenwoordigers van de belanghebbenden bij het pensioenfonds. De uitvoerende bestuurders zijn verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding en de dagelijkse operationele uitvoering.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Het VO van SNPS kent twee werkgeverszetels (Leden A) en vier werknemerszetels (Leden B). Het VO geeft jaarlijks achteraf een oordeel over het door het Bestuur vastgestelde beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst, een en ander conform het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet. Tevens heeft het VO adviesrechten.

In het VO wordt de werkgever door twee leden en worden de werknemers door vier leden vertegenwoordigd. De leden van het VO worden benoemd door het Bestuur. De vertegenwoordigers van de werkgever (leden A) worden benoemd op voordracht van Shell Nederland. De vertegenwoordigers van de deelnemers (leden B) worden benoemd rechtstreeks na verkiezing door de deelnemers. Bij deze verkiezing draagt het Bestuur een kandidaat voor op voordracht van de centrale ondernemingsraad van Shell in Nederland.

Wanneer het aantal pensioengerechtigden in de toekomst tien procent of meer komt te bedragen van de som van het aantal deelnemers en pensioengerechtigden zullen ook twee vertegenwoordigers van pensioengerechtigden (leden C) worden benoemd door het Bestuur rechtstreeks na verkiezing door de pensioengerechtigden. Bij deze verkiezing draagt het Bestuur een kandidaat voor op voordracht van door het Bestuur aangewezen organen of instellingen die representatief geacht kunnen worden voor de pensioengerechtigden.

Directie

Shell Pensioenbureau Nederland B.V. (SPN) is de statutaire Directeur van het pensioenfonds. SPN ondersteunt het Bestuur en adviseert het Bestuur over het pensioenbeleid. Tevens ondersteunt SPN het Bestuur bij het toezicht op de externe dienstverleners aan wie het voeren van het pensioenbeheer en het vermogensbeheer zijn uitbesteed, alsmede op het terrein van risicobeheersing, pensioenadministratie en deelnemerscommunicatie. SPN heeft een Raad van Commissarissen bestaande uit twee personen die zijn benoemd door de aandeelhouder. De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van en de uitvoering door de Directie en op de algemene gang van zaken, waaronder de interne controle, en daarnaast de Directie van SPN van advies te dienen. Voor deze dienstverlening aan SNPS is een Service Agreement gesloten met SPN.

SPN is een vennootschap behorende tot de Royal Dutch Shell Groep.

Pensioenbeheer en vermogensbeheer

Achmea Pensioenservices N.V. is door het Bestuur aangesteld voor het uitvoeren van de pensioenadministratie, het uitvoeren van de pensioencommunicatie, de beleggingsadministratie (unit administratie) en het verrichten van de financiële administratie van SNPS. Achmea Investment Management B.V. (AIM) is door het Bestuur aangesteld voor het adviseren over, en het inrichten van, de Life Cycle profielen en Life Cycle portefeuilles en het voeren van het vermogensbeheer.

De Nederlandsche Bank N.V. (DNB)

De taak van DNB omvat onder meer toezicht op de Statuten, de Reglementen en de Uitvoeringsovereenkomst van het Pensioenfonds met de werkgever, toezicht op de financiële en actuariële opzet van het Pensioenfonds en een betrouwbaarheids- en geschiktheidstoets van de kandidaat- bestuursleden van het Pensioenfonds. Voorts worden de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en de uitvoering daarvan, de jaarstukken en overige relevante bescheiden van het Pensioenfonds door DNB beoordeeld.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM houdt toezicht op het gedrag van het Pensioenfonds ten aanzien van de wettelijk verplichte informatieverstrekking. Doel van die informatie is het verhogen van het bewustzijn over de individuele pensioenvoorziening, zodat (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden een goed inzicht kunnen krijgen in hun pensioen.

Certificerend actuaris

De certificerend actuaris geeft jaarlijks een verklaring af of het Pensioenfonds heeft voldaan aan de eisen als bedoeld in artikel 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hiertoe worden alle door de certificerend actuaris noodzakelijk geachte controles uitgevoerd.

Onafhankelijke accountant

De onafhankelijke accountant geeft jaarlijks een controleverklaring af bij de door het Pensioenfonds gepubliceerde jaarrekening en bij de jaarlijkse DNB-staten. Hieraan voorafgaand worden alle hiertoe door de onafhankelijke accountant noodzakelijk geachte controles uitgevoerd.

BIJLAGE 2: Personalia en benoemingen

Personalia van bestuurders per 27 mei 2021. Benoemingen vanaf 1 januari 2020 tot en met 26 mei 2021.

BESTUUR

ONAFHANKELIJK VOORZITTER

dhr. M.J. ten Brink (1960), voorzitter

Beroep	Directeur/eigenaar Invea Advies
Relevante nevenfuncties	Voorzitter Bestuur bij Stichting Shell Pensioenfonds
Eerste benoeming	1 juli 2020
Afloop huidige termijn	1 juli 2024

dhr. G.J.A. Louw (1952), (tot 1 juli 2020)

BESTUURDERS A

B.N. de Mönnink (1973)

Beroep:	Finance Manager Projects and Integrated Gas bij Shell International Exploration and Production B.V.
Relevante nevenfuncties:	Geen
Eerste benoeming:	8 november 2020
Afloop huidige termijn:	8 november 2024

Dhr. P.M. Westgeest (1951), (tot 8 november 2020)

B.C. Koch (1982)

Beroep:	Senior IRM consultant upstream/Integrated Gas New Energies Information Risk Management bij Shell Information Technology International B.V.
Relevante nevenfuncties:	Geen
Eerste benoeming:	1 oktober 2019
Afloop huidige termijn:	1 oktober 2023

BESTUURDERS B

Mw. N. van der Toorn (1982)

Beroep:	Senior Indirect Tax Adviser, Global Business bij Shell International B.V.
Relevante nevenfuncties:	Geen
Eerste benoeming:	1 april 2016
Afloop huidige termijn:	31 maart 2024

A.K. Kroeze (1987)

Beroep:

Segment Architect Analytics bij Shell
Information Technology International B.V.

Relevante nevenfuncties:

Geen

Eerste benoeming:

23 mei 2018

Afloop huidige termijn:

23 mei 2022

BESTUURDERS C

Nog niet van toepassing

BESTUURDERS D (UITVOERENDE BESTUURDERS)**K. Yildirim (1967)**

Beroep:

Algemeen Directeur bij Shell Pensioenbureau

Relevante nevenfuncties:

Lid Raad van Bestuur bij Stichting Steunfonds Patent

lid Klantenraad bij Achmea Pensioenservices B.V.

lid Bestuur Pensioenfederatie

lid Commissie Nieuw Pensioencontract Pensioenfederatie

Voorzitter Raad van Commissarissen Rabobank Regio

Den Haag

Eerste benoeming:

1 mei 2018

Afloop huidige termijn:

1 mei 2022

M.P. van 't Zet (1972)

Beroep:

Senior Legal Counsel and Compliance Officer
bij Shell Pensioenbureau Nederland B.V.

Relevante nevenfuncties:

Lid Raad van Bestuur bij Stichting Steunfonds Patent

Voorzitter Klantenraad bij Achmea Investment
Management B.V.

Lid Commissie Pensioenzaken bij Pensioenfederatie

Lid Strategiegroep Europa bij de Pensioenfederatie

Lid Multinational Advisory Group PensionsEurope

Docent Stichting Pensioenopleidingen

Eerste benoeming:

1 mei 2018

Afloop huidige termijn:

1 mei 2022

LEDEN B

H.J. van Gulik (1966)

Mw. M.A. Verbeek (1972)

B.N. de Mönnink (1973), (tot 8 november 2020)

G. Poolman (1969), (per 8 december 2020)

V.N. Vertregt (1991)

LEDEN C

Nog niet van toepassing

DIRECTEUR

Shell Pensioenbureau Nederland B.V.

DIRECTIE

Dhr. K. Yildirim, algemeen directeur

Dhr. M.P. van 't Zet, directeur

RAAD VAN COMMISSARISSEN

dhr. M.D. Clark (1966), voorzitter

dhr. E.J. van der Maas (1968)

ACTUARIS

Triple A Risk Finance Certification B.V.

ACCOUNTANT

Ernst & Young Accountants LLP

BIJLAGE 4: Nadere specificatie life cycle portefeuilles

In onderstaande tabellen zijn de kosten en de performances van de Life Cycle portefeuilles Rente, Matching, Rendement, CVP Bruto en CVP Netto over 2020 weergegeven, gesplitst naar onderliggende beleggingsinstellingen. Alle bedragen luiden in Euro's en performance cijfers zijn eveneens berekend in Euro's.

Vermogensbeheerkosten ten laste van de deelnemers	Gemiddeld belegd vermogen 2020 (x € 1.000)	Totale managementfee & kosten t.l.v. LCP en Beleggingsfondsen	Transactiekosten LCP	Overig (custodian & bankkosten)	Totale kosten ten laste van deelnemer in LCP (€)	Totale kosten tlv deelnemer in % van AuM LCP (in %)
LCP Rente						
iShares Euro corporate bond index	€ 15.851	€ 18.442	€ 7.646	€ 52	€ 26.140	0,16%
Blackrock intermediate credit bond	€ 7.847	€ 5.786	€ 889	€ 26	€ 6.701	0,09%
Liquide Middelen	€ 19					
Totaal	€ 23.718	€ 24.229	€ 8.535	€ 77	€ 32.841	0,14%
LCP Matching 1						
iShares	€ 523	€ 785	€ 792	€ 681	€ 2.258	0,43%
Liquide Middelen	€ 1	-	-	-	-	-
Totaal	€ 352	€ 785	€ 792	€ 681	€ 2.258	0,43%
LCP Rendement						
iShares Developed Real Estate	€ 23.156	€ 23.493	€ 16.518	€ 9	€ 40.021	0,17%
iShares Developed World	€ 62.333	€ 16.287	€ 29.176	€ 25	€ 45.488	0,07%
Robeco Inst. Emerging Markets Quant	€ 62.861	€ 167.439	€ 213.473	€ 25	€ 380.937	0,61%
Robeco Inst. Low vol (cons.) equity	€ 5.575	€ 11.127	€ 44.203	€ 2	€ 55.333	0,99%
Robeco High Yield	€ 43.260	€ 212.428	€ 42.976	€ 17	€ 169.470	0,39%
L&G EMD LC	€ 18.753	€ 33.209	€ 45.791	€ 8	€ 79.008	0,42%
Liquide Middelen	€ 104	-	-			
Totaal	€ 210.785	€ 463.984	€ 306.186	€ 86	€ 770.256	0,36%
CVP 1 - bruto						
Blackrock Developed Real Estate	€ 161	€ 143	€ 111	€ 20	€ 274	0,17%
Blackrock Developed World	€ 459	€ 105	€ 289	€ 58	€ 452	0,10%
Robeco Inst. Emerging Markets Quant	€ 456	€ 1.216	€ 2.036	€ 58	€ 3.309	0,72%
Robeco Inst. Low vol (cons.) equity	€ 39	€ 515	€ 245	€ 5	€ 275	0,71%
Robeco High Yield	€ 320	€ 1.569	€ 318	€ 40	€ 1.292	0,40%
Blackrock euro government bond	€ 401	€ 337	€ 136	€ 51	€ 524	0,13%
iShares	€ 1.965	€ 2.947	€ 1.889	€ 249	€ 5.084	0,26%
Robeco institutional liability driven	€ 575	€ 1.833	€ 898	€ 73	€ 2.803	0,49%
L&G EMD LC	€ 131	€ 232	€ 288	€ 17	€ 537	0,41%
Liquide Middelen	€ 22	-	-			
Totaal	€ 3.552	€ 8.897	€ 5.084	€ 571	€ 14.552	0,32%
CVP 2 - netto						
Blackrock Developed Real Estate	€ 373	€ 311	€ 391	€ 45	€ 747	0,20%
Blackrock Developed World	€ 1.054	€ 231	€ 770	€ 127	€ 1.128	0,11%
Robeco Inst. Emerging Markets Quant	€ 1.078	€ 2.872	€ 5.174	€ 130	€ 8.176	0,76%
Robeco Inst. Low vol (cons.) equity	€ 83	€ 1.132	€ 530	€ 10	€ 612	0,74%
Robeco High Yield	€ 746	€ 3.665	€ 741	€ 90	€ 3.013	0,40%
Blackrock euro government bond	€ 926	€ 761	€ 255	€ 111	€ 1.126	0,12%
iShares	€ 4.573	€ 6.859	€ 4.413	€ 549	€ 11.821	0,26%
Robeco institutional liability driven	€ 1.338	€ 4.263	€ 2.177	€ 161	€ 6.601	0,49%
L&G EMD LC	€ 301	€ 534	€ 658	€ 36	€ 1.227	0,41%
Liquide Middelen	€ 47	-	-			
Totaal	€ 6.872	€ 20.627	€ 12.566	€ 1.258	€ 34.451	0,33%

Mandaten per LCP	Performances (BRUTO) in %	Totale managementfee-kosten t.l.v. LCP en Beleggingsfondsen in %	Performances (na aftrek van kosten) in %	Benchmark performance in %	Under- / over-performance	Benchmarknaam
LCP 1: Rente	2020	2020	2020	2020	2020	
Blackrock Euro corporate bond index	2,9%	0,1%	2,8%	2,8%	-0,1%	Citigroup Non-EG-BI EuroBIG Index
Blackrock intermediate credit bond	-1,8%	0,1%	-1,8%	-1,8%	-0,1%	Barclays Intermediate Credit Bond Index
Totaal	1,4%	0,1%	1,3%	1,3%	-0,1%	
LCP 2: Matching						
i Shares	9,9%	0,1%	9,8%	9,9%	-0,1%	Fondsrendement
Totaal	9,9%	0,1%	9,8%	9,9%	-0,1%	
LCP 3: Rendement						
Blackrock Developed Real Estate	-16,4%	0,1%	-16,5%	-16,6%	0,1%	FTSE EPRA/NAREIT Developed Index
Blackrock Developed World	6,3%	0,0%	6,3%	6,3%	0,0%	MSCI World DC
Robeco Inst. Emerging Markets Quant	6,1%	0,0%	6,1%	8,5%	-2,4%	MSCI EM
L&G EMD LC	-3,7%	0,2%	-3,9%	-3,3%	-0,6%	JPM GBI-EM Global Diversified
Robeco High Yield	3,2%	0,0%	3,2%	4,6%	-1,4%	Barclays US Corp HY + pan European HY (2,5% cap) mkt wght index EUR hedged ex financials
Totaal	2,3%	0,0%	2,3%	2,9%	-0,7%	

Mandaten per LCP	Performances (BRUTO) in %	Totale managementfee-kosten t.l.v. LCP en Beleggingsfondsen in %	Performances (na aftrek van kosten) in %	Benchmark performance in %	Under- / over-performance	Benchmarknaam
CVP 1 - bruto						
Blackrock Developed Real Estate	-16,4%	0,1%	-16,5%	-16,6%	0,1%	FTSE EPRA/NAREIT Developed Index
Blackrock Developed World	6,3%	0,0%	6,3%	6,3%	-0,1%	MSCI World DC
Robeco Inst. Emerging Markets Quant	6,0%	0,0%	6,0%	8,5%	-2,6%	MSCI EM
L&G EMD LC	-3,7%	0,2%	-3,9%	-3,3%	-0,5%	JPM GBI-EM Global Diversifi ed.
Robeco High Yield	3,3%	0,0%	3,3%	4,6%	-1,4%	Barclays US Corp HY + pan European HY (2,5% cap) mrkt wght index EUR hedged ex financials
Blackrock euro government bond	5,0%	0,1%	4,9%	5,0%	-0,1%	Citigroup Euro Government Bond Index
i Shares	11,0%	0,0%	10,9%	11,0%	0,0%	Fondsrendement
Robeco institutional liability driven	27,3%	0,0%	27,3%	27,3%	0,0%	Fondsrendement
Totaal	10,1%	0,0%	10,1%	10,0%	0,0%	
CVP 2 - netto						
Blackrock Developed Real Estate	-16,4%	0,1%	-16,5%	-16,6%	0,1%	FTSE EPRA/NAREIT Developed Index
Blackrock Developed World	6,3%	0,0%	6,3%	6,3%	-0,1%	MSCI World DC
Robeco Inst. Emerging Markets Quant	5,9%	0,0%	5,9%	8,5%	-2,6%	MSCI EM
L&G EMD LC	-3,7%	0,2%	-3,9%	-3,3%	-0,5%	JPM GBI-EM Global Diversifi ed.
Robeco High Yield	3,3%	0,0%	3,3%	4,6%	-1,4%	Barclays US Corp HY + pan European HY (2,5% cap) mrkt wght index EUR hedged ex financials
Blackrock euro government bond	5,0%	0,1%	4,9%	5,0%	-0,1%	Citigroup Euro Government Bond Index
i Shares	11,0%	0,0%	11,0%	11,0%	0,0%	Fondsrendement
Robeco institutional liability driven	27,3%	0,0%	27,3%	27,3%	0,0%	Fondsrendement
Totaal	10,1%	0,0%	10,00%	10,00%	0,00%	

Shell Nederland Pensioenfonds Stichting

Postbus 65
2501 CB Den Haag
Nederland

Email: info@shellpensioen.nl
Internetsite: www.shellpensioen.nl

Handelsregister 57840431
Den Haag no.
BTW no. NL852759290B01